

EUROPEAN UNION BETWEEN DEFENSE OF THE TREATIES AND ELECTORAL CONSENSUS

From 2010 Year for Combating Poverty and Social Exclusion
to 2014 Year of European elections

EDITED BY Pietro Celotti AND Giulia Fiaccarini

WITH THE COLLABORATION OF Laura Bove

LINGUISTIC REVISION: Alysa Weinstein Gravina

TRANSLATION FROM ENGLISH INTO ITALIAN: Natalia Mandelli

TRANSLATION FROM ENGLISH INTO BULGARIAN: Vessela Dimitrova

TRANSLATION FROM ENGLISH INTO ROMANIAN: Ioana Andrada Stal

GRAPHIC DESIGN: Danilo Palmisano

PRINTED BY Officine Tipografiche srl - 2011

The publication is realized within the project E.M.E.R.G.E. - European Mobility Enabling to Reduce the Ground of Exclusion, that has been co-funded by the European Union under the "Europe for citizens" Programme. The contents of this publication do not necessarily reflect the EU's own position. The EACEA and European Commission are not responsible for any use that may be made of the information here contained.

Education and Culture DG

'Europe for Citizens' Programme

Education, Audiovisual & Culture
Executive Agency

EUROPEAN UNION BETWEEN DEFENSE OF THE TREATIES AND ELECTORAL CONSENSUS

From 2010 Year for Combating Poverty and Social Exclusion
to 2014 Year of European elections

EDITED BY PIETRO CELOTTI AND GIULIA FIACCARINI

www.sturzo.it
PROJECT COORDINATION

Barbara Tieri, Giulia Fiaccarini

IN PARTNERSHIP WITH

<http://esa.bg/>
PROJECT RESPONSIBLE
Petya Romanova

www.fcasec.com
PROJECT RESPONSIBLE
Catalin Soare

E.M.E.R.G.E.

European Mobility Enabling to Reduce the Ground of Exclusion

<http://emerge.sturzo.it/>

ROBERTO MAZZOTTA
PRESIDENT OF LUIGI STURZO INSTITUTE

The creation of a cultural space shared by the European citizens represents a fundamental step in the difficult, ongoing integration process. Besides the economic recovery policies and the measures for currency stabilisation, the European citizen must be guaranteed awareness and active participation in the construction of an ever closer and democratic Europe.

In line with the general objectives of the "Europe for citizens" Programme 2007-2013, the Luigi Sturzo Institute launched a cooperation project with civil society organisations from Bulgaria and Romania, the two most recent members of the European Union. Following the DNA of the Institute, the research on historical sources has been the opening phase of a process of sharing and debate on the common history and values. During this journey some themes connected to the important European Year for Combating Poverty and Social Exclusion were faced.

We are concluding this precious cooperation with a publication we believe can contribute to make the European Union and institutions more tangible for its citizens and to stimulate a shared identity.

INDEX

■ SUMMARY	9
■ CIVIL SOCIETY AND EU POLICY MAKING: MEPs' PERSPECTIVES	11
A conversation with the Italian MEP Roberto Gualtieri	13
A conversation with the Bulgarian MEP Antonia Parvanova	17
A conversation with the Romanian MEP Marian-Jean Marinescu	21
■ A NEW EUROPEAN TOOL OF DEMOCRACY: THE EUROPEAN CITIZENS' INITIATIVE AS A MEAN TO CONNECT WITH VOTERS	25
■ 2010 EUROPEAN YEAR FOR COMBATING POVERTY AND SOCIAL EXCLUSION: FEEDBACK FROM NGOS	33
Italian NGOs and schools' feedback during 2010 European Year for Combating Poverty and Social Exclusion	35
Bulgarian NGOs and schools' feedback during 2010 European Year for Combating Poverty and Social Exclusion	39
Romanian NGOs and schools' feedback during 2010 European Year for Combating Poverty and Social Exclusion	43
■ 2009 EUROPEAN ELECTIONS. VARIOUS DEMOCRACY TESTS	47
2009 European Parliament elections in Italy	49
2009 European Parliament elections in Bulgaria	53
2009 European Parliament elections in Romania	57
■ ITALIAN VERSION	61
■ BULGARIAN VERSION	89
■ ROMANIAN VERSION	121

SUMMARY

BY PIETRO CELOTTI AND GIULIA FIACCARINI

Is there an opportunity for European civil society organizations to offer a substantial contribution to strengthen European citizenship? This question was repeatedly asked within the working group created for the European project E.M.E.R.G.E. during 2010, the EU Year for Combating Poverty and Social Exclusion.

As one of the project's results, the researchers involved in E.M.E.R.G.E. gathered the perspectives of an Italian MEP belonging to S&D, a Bulgarian MEP belonging to ALDE and a Romanian MEP belonging to EPP. The conversations with these MEPs are collected in the first section of this publication where special attention is paid to the European policies for reducing poverty and social exclusion. It also discusses the free movement of citizens within the European Union after the institutional conflict between the EU and the French Member State that arose with the expulsion of Roma people in the summer of 2010. From the perspectives of the two most recent EU Member States, Bulgaria and Romania, this conflict could be an occasion to develop more effective European policies for the inclusion of ethnic minorities.

The link between the need to enhance participation in the EU democratic life and the role of civil society organisations is introduced in the conversations with MEPs and deepened in the second section of this book. The Italian MEP underlined that due to the European citizens' initiative, a tool of direct democracy finalised by the EU at the end of 2010, European NGOs could actually play the role of launching the legislative process interpreting the desiderata of the citizens. The explanation of the design and potential uses of the European citizens' initiative has therefore been one of the most discussed topics of this project and is presented in a single section.

To verify the actual involvement of NGOs in the European institutional context in the year devoted to their field of action, the E.M.E.R.G.E. project foresaw the realization of

two focus groups with representatives of NGOs and schools in each participating country. The research group created a web platform (emerge.sturzo.it) to offer them information about the EU institutions' – especially EP's actions in the field of poverty. The results of this shared methodology and the recollection of the opinions, expectations and activities of Italian, Bulgarian and Romanian NGOs representatives are shown in the third section.

In a sense, this publication concludes where the project began, and continues the journey towards 2014 European elections. The research on active participation of the European electorate started with the analysis of the 2009 European elections in Italy, Bulgaria and Romania. The aim was to test the weight of the electoral consensus in the EU democratic life, with special interest in comparing countries with very different "European histories". Specific issues such as electoral turnout and themes discussed during the political campaigns were analysed. The publication concludes with a presentation of these various tests of democracy, which outline the need for continued efforts to support the participation of the EU citizen in the democratic process.

CIVIL SOCIETY
AND EU POLICY MAKING:
MEPs' PERSPECTIVES

child poverty CITIZENS
INITIATIVE democracy Discrimination
economic crisis education
quality citizenship future
cohesion **Europe** 2020
European Day **gender gap**
Green Paper HUMAN RIGHTS
CONCLUSION *Labour Marke*
Minimum Income PARTICIPATION DEMOCRACY
people with disabilities CITIZENSHIP
poverty Roma people POVERTY
Social Exclusion *third secto*
training volunteer *WELFARE* EUROPE
citizenship **CHILD POVERTY** DEMOCRACY
EDUCATION *Discrimination*
GENDER GAP equality **DEMOCRACY**
Child poverty CITIZENS
INITIATIVE democracy Discrimination
economic crisis education
quality citizenship future
1 F 2020

A CONVERSATION WITH THE ITALIAN MEP ROBERTO GUALTIERI

BY PIETRO CELOTTI

ROBERTO GUALTIERI IS A MEMBER OF GROUP OF THE PROGRESSIVE ALLIANCE OF SOCIALISTS AND DEMOCRATS IN THE EUROPEAN PARLIAMENT. HE IS A MEMBER OF THE COMMITTEE ON CONSTITUTIONAL AFFAIRS, OF THE SUBCOMMITTEE ON SECURITY AND DEFENCE, DELEGATION FOR RELATIONS WITH THE UNITED STATES, DELEGATION FOR RELATIONS WITH THE NATO PARLIAMENTARY ASSEMBLY.

QUESTION: 2010, the European Year for combating Poverty and Social Exclusion, is coming to its conclusion. In the European Parliament's view has this EU Year played a significant role? Have the European Parliament's activities received important input this EU Year? Has the European Parliament received significant feedback from the territories?

ANSWER: I personally do not deal with issues relative to the European Year for combating Poverty and Social Exclusion. That said, I have to declare myself rather disappointed with the progresses reported this year in combating poverty and social exclusion. I have to say that from the European observatory where I work, in a difficult year from the economical viewpoint as 2010 has turned out to be, the national inputs arrived in a negative way. If we want to mention the specific case of Italy, we can only confirm what has been repeatedly maintained by the NGOs: we are witnessing a significant decline or demolition in relevant quantitative terms of the Italian contribution to combat poverty and social exclusion. But coming to the end of this 2010 we have to remember that the European Parliament took bold resolutions, defended the input designed for cooperation and development and therefore did its own part.

Q: Between August and September 2010 we European citizens witnessed a surprisingly violent conflict between the European Commission and the French Member State. Apart from the specific content of the conflict and the hard words used by Commissioner

Reding and President Sarkozy, we have verified that the European Commission is ready to take action against the Member States if it is necessary to defend the Treaties; also in highly delicate matters like Justice, Fundamental Rights and Citizenship. Even if the Member State is a "great state and mother of human rights" like France. As institutional conflicts are a particularly effective tool to make institutions grow in terms of political profile and popular recognition, how do you consider this event? Does it help highlight the role of the European Union for combating social exclusion thanks to the simple respect of the law?

A: I agree with this point of view. What happened in the summer of 2010 represents a very important event if considered from an institutional standpoint. It was indeed a consequence of the new European institutional framework where the Charter of Rights became binding on the Member States. Since it is now necessary to refer to European regulations, the European Commission felt the need to strongly highlight that the measures taken by the French Government could have been in contradiction with the discrimination against ethnic groups.

In my opinion it is not particularly worthwhile to record the statements, the more or less strong words used or the apologies. On the contrary, we have to point out that the position of the European Commission had a great echo in France and that ultimately France ended up changing its position. It clearly showed how the "communitarisation" of freedom, security and justice ended up changing the institutional framework. This example demonstrates how the binding character of the "Charter of Fundamental Rights" and the role of protector of the European institutions, such as in this case the Commission, finally appeared. On the other side, it should be remembered that the European institution from where the process originates is the Parliament. In this case, we may talk about a virtuous circle that saw the participation of the Parliament, the official position of the Commission, and the strong impact on a Member State.

In conclusion I believe this event is indeed to be considered particularly important from a historical point of view.

Q: Our researches have shown that turnout at the European elections is progressively decreasing at general level (61.99% in 1979 versus 43% in 2009), with dramatic cases among the "old" Member States like The Netherlands (36.75% in 2009) and "new" Member States like Romania (27.67% in 2009) and Bulgaria (38.99% in 2009). How is this harsh indicator considered by the European Parliament? Is there any European debate on this issue? How can such big differences among European countries be explained? Is any action planned against this trend?

A: I can personally attest to a great debate at the Committee on Constitutional Affairs on the citizens' turnout to the European elections. As far as this debate is concerned, a particularly significant episode to mention is the proposal of the MEP, Andrew Duff, according to which the electors could give two votes: one on the national (or regional, according to the constituencies) candidate, and the other on the group of 25 MEPs elected on a transnational basis. The aim would be to create strong deputies with international recognition who would have a leadership role. Of course, there are also the promotional initiatives aimed at increasing the European citizenship and participation in institutional life.

In my opinion, however we are facing some objective processes that could have a

significant impact in this respect: on one hand, the enforcement of the Treaty of Lisbon, and on the other hand the effect of the economic crisis have been determining a quick increase in the European debate over the past year and a half. In other words, European citizens are now becoming aware of the political weight gained by the European institutions, and at the same time they are verifying that only the European Union is able to respond to the economic crisis, affording some protection from something that directly poses a threat to them. I personally estimate that the percentage of the turnout will progressively increase in the next rounds of voting of the European Parliament. Of course differences from one country to another will continue to exist: in Europe we cannot think to hinge together the specificities of national contexts.

I would like to conclude by drawing the attention to the interesting Duff's Proposal. It was greatly to his credit that he started a cross-party debate. The positive element is represented by a greater Europeanization of the debate and by the possibility of referring to candidates of different countries. On the other side, one may discern a risk of "nationalization" of the other candidates, which can end up fertile ground for MEPs more sensitive to territorial interests. The Group of the Progressive Alliance of Socialists and Democrats to which I belong is in the process of defining its own position about this issue.

Q: Our researchers have analyzed the new democratic tool "European Citizens' initiative". Even if the technical features of this instrument must still be defined, do you think it could be a positive factor to reduce the democratic deficit that is still typical of the EU institutions architecture? And more in detail, do you see any space for a stronger cooperation between European parties and NGOs in order to mobilize citizens on real European issues like poverty and social exclusion?

A: I hope so. First of all I consider a positive fact that the legislative process has been implemented in a reasonable period of time and is now being finalized. I also noticed that the proposal will be improved in compliance with the Commission's wording. The restriction of a minimum 300.000 signatures has been forgone in a moment when the issue of the admissibility of the initiative was still not well defined. My proposal for an adjustment which assigns a certain role to the European political parties has been approved. The position of the promoting committee has been clarified and the Group of the Progressive Alliance of Socialists and Democrats is already planning to promote the launch of an initiative which brings forward a tax for financial transactions, devoting its proceeds directly to the cause of combating poverty and social exclusion.

From my point of view, however, I would not focus too much on the use that will be made of this tool starting from today, but would emphasize its clear institutional value and the contribution that it will be able to give to the European democratic life.

From an institutional standpoint, the citizens' initiative tackles the issue of the monopoly of the legislative initiative on the part of the European Commission. Of course, it does not overcome it, but it enriches the patterns and the means to define the legislative agenda. It deals with an element that can only be narrowly evaded by the Commission and that certainly will allow the European institutions to become a stronger vehicle for the concrete development of European values.

I would conclude by addressing the issue of what contribution NGOs can give to the European democratic life. The citizens' initiative is a tool which contributes to bring citi-

zens closer to the institutions and NGOs can certainly play a pivotal connecting role in this context. My suggestion is to start a political confrontation before presenting one's own proposals. As I was saying before, the tool does not exclude the parties' involvement – formally through natural persons – and one must take advantage of it to create an essential political context in order to have the initiative be successful at a legislative level. In other words, the risk I envision is that the citizens' initiative will become a mere tool of agitation for populist requests. In order to avoid this risk it will be necessary to learn from the very first moment – I mean during the next two years – how to use the citizens' initiative in a constructive way from a legislative standpoint. In this sense, the collaboration among the NGOs and the political parties may play a crucial role.

A CONVERSATION WITH THE BULGARIAN MEP ANTONYIA PARVANOVA
THE RENEWED ROLE OF THE EUROPEAN UNION AS A POLITICAL BODY WITH BINDING
POWERS IN FRONT OF THE MEMBER STATES AND WITH THE MISSION TO DEFEND AND
PROMOTE FREE MOVEMENT OF CITIZENS AND HUMAN RIGHTS OF MINORITIES.

BY ELENA KIROVA AND NIKOLAY ANACHKOV

ANTONYIA PARVANOVA IS A MEMBER OF THE GROUP OF THE ALLIANCE OF LIBERALS AND DEMOCRATS FOR EUROPE IN THE EP. SHE IS A MEMBER OF THE COMMITTEE ON THE ENVIRONMENT, PUBLIC HEALTH AND FOOD SAFETY, THE COMMITTEE ON WOMEN'S RIGHTS AND GENDER EQUALITY, THE DELEGATION FOR RELATIONS WITH CANADA AND THE DELEGATION TO THE PARLIAMENTARY ASSEMBLY OF THE UNION FOR THE MEDITERRANEAN.

State sovereignty in the context of wider and deeper European integration has been the subject of heated debates for decades. Currently, with 27 Member States and the new Lisbon Treaty and dealing with the dramatic consequences of the global financial and economic crisis, the EU faces a new challenge. The EU should not only reinstate the mission of the union but should also give it a new meaning as a political body with binding powers aimed, above all, at defending European citizens.

In August 2010 France started the expulsion of Bulgarian and Romanian Roma people, despite the heavy criticism by EU Member States and the EU institutions. The August events and the inflexible position of the French government gave rise to many discussions and debates regarding the actual political power of the EU and the real meaning behind European values like free movement of people and protection of human rights. The "Roma issue" gains even more importance and relevance in the context of the European Year for Combating Poverty and Social Exclusion. Was the French response justified from a "EU point of view"? Should Member States exercise "full" sovereignty in the area of justice and human rights? Or is the necessity for an integrated unified approach already pressing enough?

The complexity of the issues related to state sovereignty within the process of European integration was discussed in an interview with Mrs. Antonia Parvanova, Bulgarian MEP and part of the ALDE group in the European Parliament. The interview¹ was held in September 2010, a couple of weeks after the EP approved Mrs. Parvanova's report on social inclusion of women from ethnic minorities. Regarding the extradition of Roma people from France, Mrs. Parvanova emphasized that there were several aspects of the issue that have to be considered moving forward. The first was the specific grounds on which the French government resorted to such unpopular measures. The second, and maybe the most important, was the double standard applied to the Roma minority compared to other ethnic communities, e.g. illegal immigrants from former French colonies.

Why did France start such radical measures on such a large scale exactly with Roma people? If they really broke certain rules and stayed in the country longer than they were allowed, why were no measures taken earlier? The main lesson learned, unfortunately the hard way, according to Mrs. Parvanova, was that the case clearly demonstrated the need to raise the problem of Roma integration on a European level. That is, the August events clearly showed that a single country cannot be responsible for the failure to integrate a certain community. On the other hand, it also became clear that any unilateral and extreme resolution like the one taken by the French government threatens to undermine the underlying principles and values of the EU.

In conclusion, the controversial response of the French government to the Roma problem in the country helped the European community and policy-makers realize that two aspects need to be taken into account when talking about social integration and protection of human rights in the framework of the EU. First, social integration or the failure to integrate ethnic minorities on a national level is not merely a national problem and an integrated approach is necessary to develop on an EU level. Second, a "double standard" towards any ethnic community, as described by Mrs. Parvanova, is unacceptable since it becomes a matter of observing the existing EU legislation and regulations rather than an issue of integration. What Mrs. Parvanova actually hopes to see in the future is more decisions and proposals by the European Commission than merely recommendations.

"After hearing Mrs. Reding's Strategy, I was a bit disappointed because I expected more commitments by the Commission. It is our task to give recommendations and it is the responsibility of the Commission to make proposals for specific actions", Mrs. Parvanova concludes.

Thus, the argument related to the rights of minorities in the EU and the processes of social inclusion undisputedly provokes a political discussion including an opposing argument from the far right in the European Parliament. This tendency strongly confirms the democratic nature of the EP, where arguments related to poverty and social inclusion have a strong political perspective. In addition, a wider outcome is the reaction and involvement of the Church in the discussion, as a pillar of democratic EU societies. The French Member of the European Parliament, Bruno Gollnisch, Deputy Chair of the far-right National Front proposes that the Roma deported from France be accommodated in St. Peter Square in Rome, according to the French newspaper Point. Gollnisch's statement was triggered by words of Pope Benedict XVI condemning the actions of the French au-

¹ <http://www.lovechtoday.eu/> Interview by Pavlin Ivanov, 21st Sept. 2010

thorities. The MEP said he is "slightly irritated by such talk coming from the clergy", adding that after the Roma invade the above said square then the discussion could be resumed. "And I want them to answer – is France under a mandate to open its borders for all who wish to live in our country," Gollnish said. According to the MEP, France needs to renegotiate the EU agreements with countries where the Roma come from.²

The argument that the issues of integration cannot be considered a national problem and that debates should be held and decisions taken on a European level is indicative of the need to develop and deepen the "European" approach in policy-making in more fields and increase the sense of belonging in EU citizens. This is also an argument related to the concept of European citizenship, and the solution to the problem of the decreasing rate of participation in EP elections and to the perception of the democratic deficit in the EU.

An important step towards the development of a sense of belonging among EU citizens, by assuring them that their opinion matters and actually influences European policy-making, is the introduction of European citizens' initiative. Its adoption will likely take place soon, after the Constitutional Affairs Committee approved an outline on the functionality of this instrument on 30th November, 2010. In order for the Initiative to be considered an effective instrument for citizens' participation in decision-making by citizens themselves, citizens' needs should be taken into consideration at the same time. This argument is also supported by the Bulgarian MEP Stanimir Ilchev, part of the ALDE group at the EP. He believes that a more practical approach should be taken in the process of defining the regulatory mechanisms of the Initiative in order to guarantee clear rules and to avoid potential unexpected problems in the implementation³. Mr. Ilchev's position is also reflected in the opinions and recommendations of the non-governmental sector in Bulgaria, sent to him by the Program Director of "European Policies and Citizens' Participation".

² http://www.novinite.com/view_news.php?id=119531

³ <http://www.banker.bg/?Issue=780&Section=71&NewsEntry=43314&NewsPortion=0>

A CONVERSATION WITH THE ROMANIAN MEP MARIAN-JEAN MARINESCU BY MARIANA TRAIŢEA

MARIAN-JEAN MARINESCU IS A MEMBER OF GROUP OF THE EUROPEAN PEOPLE'S PARTY (CHRISTIAN DEMOCRATS). HE'S A MEMBER OF THE COMMITTEE ON TRANSPORT AND TOURISM, THE SPECIAL COMMITTEE ON THE POLICY CHALLENGES AND BUDGETARY RESOURCES FOR A SUSTAINABLE EUROPEAN UNION AFTER 2013 AND THE DELEGATION FOR RELATIONS WITH ALBANIA, BOSNIA AND HERZEGOVINA, SERBIA, MONTENEGRO AND KOSOVO.

QUESTION: What is the objective of the European Year 2010?

ANSWER: One of the major objectives that led to the designation of this year is the renewal of the EU commitment to combat poverty and social exclusion. Given the challenges we face - climate change, demographic profile of the EU, to mention only two of them - and the recent economic crisis which is still very evident, it is clear that Europe cannot allow a society which does not take into account capable persons who desire to be involved.

This year is important as a wake-up call, aimed at combating stereotypes and providing the right to speak to those who are excluded or living in poverty. Based on the EU principles of partnership and solidarity, the year 2010 aimed at addressing directly the causes of poverty and also at enabling all individuals to play a full and active role in society. The actions foreseen for this year also aimed at improving coordination between existing programs and initiatives to combat poverty and social exclusion.

Q: And concerning poverty reduction and the key to combating social exclusion...?

A: Within a country, regional development has a significant impact on poverty. The latest studies of incomes at risk of poverty show that the EU funding within the cohesion policy is concentrated in countries and regions where the relative level of poverty is higher. The fund will identify its objectives.

The cohesion policy is not aimed at poverty reduction or at changing national welfare systems, but seeks to fund projects in order to accelerate development, to promote equal opportunities, to improve quality of life and to increase employment opportunities,

all together reducing the figures characterizing the risk of poverty.

The cohesion policy is aimed at reducing the concentration of relevant levels of poverty in specific regions of more developed Member States. A significant degree of support was provided, for instance, to regions such as Wales in the UK, some areas of Wallonia in Belgium, southern Italy and southern Spain.

Regional competitiveness and employment objectives instead present the problem from a different standpoint, by taking into account the above-average unemployment and below-average educational rates, which are closely linked to both the average level of unemployment and the absolute poverty level.

These objectives are difficult to achieve, if we take into account the vast heterogeneity of EU regions; in the size of their geographical location, income levels, and their political importance. EU enlargement has also led to significant changes: the gaps between the current 27 Member States are currently two times higher than the differences between the 15 EU members before 2004.

Practices of cohesion policy, which allocate the funds according to the value of GDP per capita, provide more funding to regions with a high percentage of people who are in an advanced poverty state.

Some countries seem to do very well, but they also have regions where people are in an advanced state of poverty. In less developed countries, poverty tends to be lower in the regions around the capital. In other countries, the capital region is often characterized by a higher level of poverty due to the removal of high-income households from that region.

The least developed countries covered by the cohesion policy have the largest amount of funds from the cohesion policy and, obviously, higher proportions of people experiencing material deprivation (an absolute measure of poverty, which indicates that these people face a lack of three or more of the nine basic benefits).

Considering the background of the major social crisis in its history, the 2010 European Year represented an opportunity to strengthen the power of decision, to develop new partnerships and take action. The existence of poverty in one of the most prosperous regions of the world is a sobering reality. Despite a general increase in living standards in recent decades, almost 84 million inhabitants of Europe – 17% of the population – live below the poverty line today.

The 2010 European Year focused on using existing tools and promoting the development of activities throughout Europe. Fundamentally, this campaign had four trans-disciplinary objectives:

1. Public awareness: by promoting a better understanding of the current reality of poverty in the EU, by changing stereotypes and finding concrete ways to combat poverty.
2. Wide diffusion of the idea that fighting poverty is a common responsibility and interest, as well as a commitment to be undertaken by both public and private sectors.
3. A call for people to generate a new momentum, from local to a European level.
4. Supporting the active participation of people experiencing poverty and aiding them to acknowledge their right to live in dignity.

A number of 29 countries took part in this initiative and have developed national programs in partnership with various stakeholders (NGOs, social partners, foundations, regional and local authorities).

In Europe, approximately 1000 initiatives, conferences, networks of solidarity and debates in schools as well as training programs for media, interactive games and testing of new policy schemes were scheduled.

A campaign was coordinated by the European Commission and was based on information tools (websites, publications, videos, etc.) and key activities: an art initiative (bringing together art students, NGOs and individuals experiencing poverty in Europe), a journalism contest for audiovisual and written media and a "theme week" in mid-October, along with workshops and forums. The closing conference has been scheduled by the Belgian Presidency in December.

Numerous other activities were planned by NGOs and other stakeholders that were more involved in this campaign, as well as other institutions. The 2010 European Year was a joint project, in which all stakeholders played an important role.

However, the success of the 2010 European Year will also be measured by its ability to have an impact on the political agenda of Member States and of the EU. In June 2010 the European Council agreed on the objective of eliminating the risk of poverty and exclusion for 20 million people, as part of the Europe Strategy 2020. This important step will therefore be followed by long-term sustainable actions at all levels.

Q: What about the situation of the Roma people?

A: The cohesion policy has an important role in improving living conditions and integrating ethnic groups. It provides support through a wide range of anti-discrimination and inclusion policies, as well as specific funding.

The Roma community, characterized by an increased vulnerability, enjoys special attention: the recent actions include measures to facilitate access to housing, education and capital for business start-ups and also an information campaign.

Across Europe, the Roma people suffer from marginalization, social exclusion and racism. Studies show that the problems they face range from deprivation of rights, such as access to basic services and jobs, to an increased incidence of violence caused by racial prejudice.

Q: What is at stake?

A: Earlier this year, the Commission published a Communication on "Social and economic integration of the Roma in Europe", which sets the tone for subsequent actions. Declaring that the situation of the Roma people in Europe requires urgent action, it calls for "full social and economic integration".

The document demonstrates a clear commitment to the inclusion of the Roma and states that, while in the last two years this issue has had a central role in formulating policies, existing instruments should operate more effectively and in a more integrated manner to achieve this objective.

The communication sets out concrete measures to the further inclusion of the Roma people. These include a specific use of Structural Funds and attaching particular importance to this problem within the cohesion policy.

<http://www.2010againstpoverity.eu/?langid=ro>

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0133:RO>

A NEW EUROPEAN TOOL
OF DEMOCRACY:
THE EUROPEAN
CITIZENS' INITIATIVE
AS A MEAN TO
CONNECT WITH VOTERS

INITIATIVE democracy Discrimination
economic crisis education
quality citizenship future
cohesion **Europe** 2020
European Day **gender gap**
Green Paper HUMAN RIGHTS
CONCLUSION *Labour Market*
Minimum Income PARTICIPATION DEMOCRACY
people with disabilities CITIZENSHIP
poverty Roma people POVERTY
Social Exclusion *third sector*
training volunteer *WELFARE* EUROPE
citizenship **CHILD POVERTY** DEMOCRACY
EDUCATION *Discrimination*
GENDER GAP equality **DEMOCRACY**
Child poverty CITIZENS
INITIATIVE democracy Discrimination
economic crisis education
quality citizenship future
Europe 2020

A NEW EUROPEAN TOOL OF DEMOCRACY: THE EUROPEAN CITIZENS' INITIATIVE AS A MEAN TO CONNECT WITH VOTERS

BY PIERDAVID PIZZOCHERO

“Freedom is involvement” Italian folk-singer Giorgio Gaber used to sing. Involvement could also mean freedom and a desire to play an active role within the public European sphere thanks to a new participatory democracy tool. Our vote to the European elections will not be the exclusive way to participate in the European Union. The Lisbon Treaty (article 11 TEU and article 24 TFEU) introduces a new form of public involvement in European Union, the so called “European citizens' initiative” (that we will define through the acronym ECI). This tool enables at least one million citizens who are nationals of at least seven Member States, to call directly on the European Commission to bring forward an initiative of interest in an area of EU competence. The right to petition the European Parliament differs substantially from this new “initiative”. European citizens will be able to sign a political document to urge European Commission to prepare a law proposal. Considering the importance of this new tool for citizens, civil society and stakeholders, the Commission carried out a broad, green paper based public consultation to seek the opinions of all interested parties on how the citizens' initiative should work in practice. The Commission adopted a proposal in March that became the basis for negotiations with the European Parliament and the Council. The goal is the adoption of a specific Regulation. On 15 December 2010 the European Parliament almost unanimously approved (628 votes to 15 with 24 abstentions) the Lamassoure-Zita resolution. Through this resolution MEPs introduced important changes to make the procedure more user-friendly, such as the electronic democracy and rules to bring forward the “admissibility check” - previously fixed at 300,000 signatures from the Commission. Various points were negotiated: minimum number of EU countries, minimum number of signatories per country, minimum age of signatories, rules on collecting, verifying and authenticating, time limit for collect-

ing and a time limit for Commission response. After the Council adoption, that is foreseen in these months, the Member States will have one year to enact the national legislation. Citizens should probably be able to launch ECI from the beginning of 2012.

How will this new tool work? A 'citizens' committee' from at least one fourth of the Member States – seven States – will be able to register an ECI with the Commission. After an "admissibility check" made by the Commission, citizens can start collecting signatures either on paper or online. What does "admissibility check" mean? This is an important point: it means that the Commission has three months to confirm if the initiative meets the requisite conditions. It will be necessary to verify that "the initiative does not manifestly fall outside the sphere of the Commission's powers to submit a proposal for a legal act of the Union for the purpose of implementing the Treaties".

Then the prime movers will be authorized to begin collecting signatures. In order to do this job properly, it will be necessary to respect deadlines and specific rules. There is a time limit to collect one million signatures: 12 months. Another important rule is the number of signatures collected in each of (at least) seven Member States. Their number can vary in relation to the population of a Member State. For example, in Malta 3,750 signatures will suffice. For larger Member States signatures increase to 54,000 (Italy) or up to 74,250 (Germany). Romania and Bulgaria will respectively need 24,750 and 12,750 signatures.

The 27 Member States will verify the signatories details. All signatories must be EU citizens and old enough to vote in European elections. At the end of the process, the Commission will decide within three months if a new legislation can be proposed and it will have to make its reasons public.

The main goal of the MEPs' efforts was oriented to make the procedure as simple and user-friendly as possible. The admissibility check will now be carried out before, rather than after the 300,000 signatures shall have been collected. Before this change, the risk of frustration for the efforts made by the signatures collectors was quite high, because the prime movers were called to collect 300,000 signatures without knowing if their efforts were considered 'admissible' from the Commission.

Another key point was the minimum number of Member States involved in the collecting activity. This threshold was lowered from one third (9) to one fourth (7). It is up to the Commission to help the organizers of an initiative through a user-friendly guide, a point of contact and an online collection software, all free of charge. Besides, if an initiative is supported by one million signatures, a proper follow-up will be guaranteed, including an invitation to the Commission and a public hearing; the Commission has three months, instead of the original four months, to reply to an initiative. It implies, in any case, a meaningful political exposure.

The EP modifications include an e-democracy way to participate in the initiative, an immediate admissibility check at registration and a lower number of included Member States. These three changes in relation to the old proposal could generate positive effects for civil society activities.

We would like to pay attention to the effects of this new tool on the European social issues. The aim of broadening the European sphere of public debate is increasingly a priority. The most recent Eurobarometer polls and the last participation percentages to the European elections clearly show the necessity to encourage this widening.

This goal could also be reached through this new participatory democracy tool. If

ECI will be formulated and oriented to strong key-themes for citizens, the initiative could effectively contribute to facilitating participation and possibly to reducing the current gap with the EU institutions. ECI could allow citizens to participate more intensively in the democratic life of the Union.

If citizens will accept the true meaning of Gaber's song from a European perspective, they could also raise their voice about European social issues, that are the focal themes of the E.M.E.R.G.E. project. European social issues are not a real subject of a daily or weekly political debate. Not even during the European elections, as our researches underlined. And whether social issues enter inside the electoral debate, they are discussed in a negative way (immigration problems, xenophobic contents). There is not a constructive approach. To underline the absence of involvement and the gap between EU institutions and citizens is not enough. It is necessary to change the approach and to look for new tools of participation. One possibility, in a framework based on the direct democracy, is the ECI. It is important for citizens, stakeholders, NGOs and political European parties. Too many times the European political parties have proved to be more national than European. This is one of the weakest points of our European policy. As MEP Roberto Gualtieri said during a meeting with E.M.E.R.G.E. researchers in May 2010, European political parties are just a little more than a sum of national parties. In his opinion, the ECI could help European parties to create a trans-national debate that until now has been quite weak. This is a vision we share. However other protagonists that are outside of the EU institutions and have less means and instruments than MEPs, could become key actors. NGOs, that in some cases have a strong network of members, could play a leading role in mobilizing people through the ECI. This method opens important opportunities for NGOs or citizens' movements facing social issues and opening new forums for debates.

ECI could be a starting point of a political debate that could also develop dialogue on common issues with European political parties. Social themes could become a confrontation ground between NGOs and political parties. Also through the medium of the press and 'cross media' strategies, NGOs and political parties – in some cases also with a joint effort – could set the goal to make the European public opinion aware of specific issues and to urge citizens to sign. ECI can really be a way to establish a better dialogue between citizens and EU institutions. Citizens and stakeholders of social milieu could in key-moments increase their role. And European political parties could transform themselves to play a different role, having a benefit in terms of European added value. This democratic instrument can be used as a strong invitation to propose law, such as the European minimum social income in all 27 Member States¹.

This reform, already approved by the European Parliament but not by the other EU institutions, could be supported with new strength through one million signatures. We would like to quote "Zero Poverty" and "Stand Up 2010"², the European campaigns led by Caritas Europe that already acts using this new tool. One could ask if this instrument will be actually exploited by the European citizens. We can mention one Member State recently entered in the EU, Bulgaria. Given the relatively wide popularity of the right to petition in

¹ More information and the E.M.E.R.G.E. staff researches about this theme can be found in the web magazine <http://emerge.sturzo.it/>, in the article: "EU Income Directive - the end of poverty across Europe?" by F. Chiezzi, E. Kirova, Z. Platchkova, I. Rebenciuc 05/07/2010.

² www.zeropoverty.org/, <http://www.standupitalia.it/>.

Bulgaria (for example, the website <http://bgpetition.com>, where different petitions are initiated), the EU citizens' initiative is likely to gain strength as well. However, the initiative is still unpopular and ordinary people are unaware of its potential and difference with the petitions tool. In addition, a look at <http://bgpetition.com> shows that most petitions are signed by quite a low number of people (except for the petition in defense of Bulgarian education – more than 174,000 signatures). The idea to collect signatures means to come back, although in different forms, to the idea of politics as involvement and participation. The word “participation” reminds us not only of Giorgio Gaber's sentence, but also the referendum experience.

In Italy there is a strong tradition that began at the end of Second World War that continues today, even if it continues with different and decreasing participation since the Nineties. In Bulgaria there is no tradition of holding referendums. Some political parties are currently raising the issue in the Bulgarian Parliament, claiming that referendum should become a popular tool in order to increase citizens' participation and amend policies where necessary. Generally, referendums are not popular in this country and people are either unaware of their importance (even as a way to express approval/disapproval of a given policy or proposal) or unwilling to participate (due to their perception that their opinion does not matter and does not actually affect policy-making). A referendum was held in the region of Burgas in 2008 on Bourgas-Alexandroupolis oil pipeline project, which had met wide public disapproval before that, but the referendum itself failed and the turnout was extremely low (less than 30%).

These experiences are an important term of reference. ECI incontrovertibly requires a bottom-up approach. That's why a rooted political approach referendum-oriented, as Greens, Radical Parties and other civil society movements in Italy, could be positive. On the contrary, German Basic Law doesn't foresee any referendum at a federal level. ECI will operate in a European context with different 'fertile' ground. Referendum experiences can vary in relation to the history of the 27 Member States of the European Union. In any case the threshold of signatures in every Member State is accessible – about 0,1% of the population – and considering the initiative is expression of thousands and thousands of European citizens, the final result on an ECI on the EU scenario could be considerable. That's why it will probably be a major political strength.

We have to be aware of ECI's potential, but also of some ECI limits. ECI's journey will be lengthy and complex. The European Commission will be free to decide on the nature of its response. The answers could be very different: a legislative proposal as a rejection, a non binding opinion as a mere recommendation. Also considering the most successful hypothesis – the legislative proposal – the text could be rejected or amended by the Council and the European Parliament. Its approval will not be automatic: the other two EU legislators are always fully authorized to play their institutional role. That means discussions, negotiations and, very probably, changes. It implies that, as for some aspects of the European Convention contributions to the Lisbon Treaty, a part of the ECI content will be – at the end of the inter-institutional method – inside the 'acquis communautaire'. The size of this part will be measured in relation to the EU institutions political positions (Commission, Parliament and Council). Another important aspect to consider is that these negotiations, that are essential before of a full implementation, will take time, possibly years. Then ECI has to wait to see the light: it will not be a tool with rapid and quick effects. And probably

ECI will constantly grow and evolve.

Even with the awareness of these limits, the European Commission will, without any doubt, be brought into a considerable political exposure. This exposure will be effective from the outset of an ECI. The institutions will be called to a continuous dialogue during public hearing and written motivations. If prime movers launch an ECI and the European Commission carries on its activity, the initiative will be approved, refused or amended by the European Parliament. Before this moment, according to MEP Roberto Gualtieri, it is crucial that European political parties and civil society are able to open a dialogue and to prepare the ground in order to create a virtuous circle. The ECI co-rapporteur MEP Zita Gurmai declared "the citizens' initiative is a unique opportunity. For the first time citizens can now get together and let us know if we are doing our job properly. We need this badly".

The potential of this tool could be extremely important to give nourishment to the civil society and also to fortify the European institutions often accused of dealing with only technical regulations and financial issues. Europe could increasingly become a key reference for citizens rights if EU institutions will be ready to listen and properly transform the wishes of European citizens into legislation. The success of this instrument will depend on the political aptitude of the European Commission to listen and fairly adopt the main contents of the 'initiative'. Even if we have to wait to evaluate the political aptitude of the Barroso Commission in relation to this new instrument, ECI could be one of the factors offering a contribution to face the democratic deficit that is still characteristic of the architecture of the EU institutions.

2010 EUROPEAN YEAR FOR
COMBATING POVERTY
AND SOCIAL EXCLUSION:
FEEDBACK FROM NGOs

poverty
INITIATIVE democracy Discrimination
economic crisis education
quality citizenship future
cohesion **Europe** 2020
European Day **gender gap**
Green Paper HUMAN RIGHTS
EXCLUSION *Labour Marke*
Minimum Income PARTICIPATION DEMOCRACY
people with disabilities CITIZENSHIP
poverty Roma people POVERTY
Social Exclusion *third secto*
training volunteer *WELFARE* EUROPE
citizenship CHILD POVERTY DEMOCRACY
EDUCATION *Discrimination*
GENDER GAP equality DEMOCRACY
Child poverty CITIZENS
INITIATIVE democracy Discrimination
economic crisis education
quality citizenship future
Europe 2020

ITALIAN NGOs AND SCHOOLS' FEEDBACK DURING 2010 EUROPEAN YEAR FOR COMBATING POVERTY AND SOCIAL EXCLUSION

BY SARA QUAGLIA

One of the main objectives of the E.M.E.R.G.E. project is to analyze the different national policies for fighting poverty and social exclusion and to outline their differences from a European policy standpoint. A study of poverty conditions in Italy, as in other countries, can help in this analysis.

The E.M.E.R.G.E. project has worked using a methodology of networking between Italian, Bulgarian and Romanian NGOs and schools that are active in combating poverty and social exclusion. Through this method two focus groups were formed in each country, where the project researchers had the chance to meet representatives from NGOs and schools to understand how they relate to the European Union and if this is an interactive relationship.

Different situations and viewpoints emerged. The Italian focus groups were organized with the aim of involving different types of NGOs to collect a wide range of diverse experiences in the field of the fight against poverty and social exclusion. It is worth noting the participation of several NGOs active in the area of extreme poverty. During these focus groups the NGOs mainly talked about their projects and activities related to poverty and social exclusion and about projects and initiatives connected to the European Year 2010.

During the discussion some crucial points emerged, that can be summarized as follows:

1. The term "poverty" seems to need a commonly shared definition.
2. Politicians are not interested in poverty and social exclusion issues because poor people are not a voting source.
3. In Italy the problem is the actual enforcement of laws.

4. NGOs and schools do not care about a dedicated European Year because they need more economic funding for projects.

These four diverse points are all compelling. The need for NGOs to define the term "poverty" underlines the presence of different types of poverty and social exclusion in Italy and at the same time highlights a clear presence of extreme poverty. These are very important elements because poverty, especially extreme poverty is supposed to be a developing countries' problem, not an Italian or a European one.

Moreover, we are accustomed to thinking of extreme poverty as an immigrant and homeless problem. And this is most likely the reason why some NGO representatives said that politicians are not interested in social exclusion and poverty. Poverty and social exclusion are emerging issues in Italy, especially during the past year, when the situation was made worse by the economic crisis. Instead of dealing with this situation by implementing social and economic measures, Italy has denied the crisis.

In Italy both extreme poverty and new kinds of poverty are emerging. After homeless and refugees, the number of new people at risk of poverty is increasing. Among this number are youth, elderly, women and immigrant workers. These categories had not suffered poverty or social exclusion problems in the previous years.

Many associations and school representatives say the problem is the enforcement of law: a good law needs correct enforcement and the Italian institutional system is lacking in this area.

Moreover NGOs have to face the problem of their citizens' disappointment: many associations work with socially excluded groups, like Roma people. Citizens who have to face an important economic crisis do not like that public resources are invested and "wasted" on support for these groups of people that are perceived as different and far from a "normal" citizen. This idea shows us how our society is far away from a complete vision of poverty, a problem that indirectly affects all. Less poverty means more wealth and social security for everyone: NGOs must underline this issue.

Finally, a sort of "disinterest" in European Year themes could be read as an act of defiance. It is difficult to believe that a NGO does not care about the existence of these initiatives and their importance. This statement means that together with good initiatives, created to highlight a special theme, we need funding to implement projects that could actually help people in situation of poverty and social exclusion.

During the second focus group the discussion was based on the relationship between NGOs and the European Union. What emerged is the clear existence of a link between NGOs and the European Union, which is mainly of an economic nature. NGOs talked about their experiences and relationships with the European Union: from a certain standpoint their link with the EU is stronger than the one with national and local administrations due to a more reliable allocation of funding for projects. But this link is perceived as temporary. The allocated funds help people during a project, but at the end, without long term policies, NGOs and local institutions are not able to keep helping people, leading to the risk of losing the benefit of the project.

Social problems, especially chronic ones like poverty and social exclusion, do not need temporary solutions like brief financial aid. Most of the time this is not a solution but only makes the situation worse, by creating a sort of dependence on economic aid.

NGOs do not view the European Union as a player to interact with, even if they are

bringing projects forward together. They consider the EU as a financial source but the NGOs are not capable, especially in the case of volunteer associations, to keep a regular information flow with European institutions. This is a serious gap in the Italian and European system. NGOs are indeed the first organisations registering new phenomenon in the field of poverty and social exclusion and they should be able to transform this data into usable information. Their difficulty, however, seems to be twofold. On the one hand, they do not realise how to forward information to European (and national) institutions. On the other hand, Italian NGOs have declared that it is difficult for them to communicate with the Italian society. Their issues are not attractive for the majority of citizens and are perceived even with hostility. NGOs risk persisting in communication strategies addressed at their "return customers" without learning how to reach new and wider audiences. Combating poverty and social exclusion is likely to be more an occupation for selected groups than an approach shared by broad segments of the Italian society. E.M.E.R.G.E. was seen by several NGOs as an occasion to elaborate a more advanced strategy to fill the gap in this communication.

LIST OF THE INVOLVED NGOS AND SCHOOLS:

- Avvocato di strada Onlus, Bologna, www.avvocatodistrada.it
- CDP, Centro Documentazione Polesano, Badia Polesine (RO), www.cdponlus.it
- Centro Astalli, Roma, www.centroastalli.it
- CILAP, Collegamento Italiano di Lotta alla Povertà, Roma, www.cilap.eu
- CNCA, Coordinamento Nazionale Comunità di Accoglienza, Roma, www.cnca.it
- Comunità di Sant'Egidio, Roma, www.santegidio.org
- Consorzio ASIS, Napoli, www.consorzioasis.it
- ERMES Cooperativa Sociale, Roma
- INMP, Istituto Nazionale per la promozione della salute delle popolazioni Migranti ed il contrasto delle malattie della Povertà, Roma, www.inmp.it
- On the road Associazione Onlus, Roma, www.ontheroadonlus.it
- Osservatorio nazionale sul disagio e la solidarietà nelle stazioni italiane, Roma, www.onds.it
- Scuola Secondaria di 1° grado statale "Via Tedeschi", Roma

BULGARIAN NGOs AND SCHOOLS' FEEDBACK DURING 2010 EUROPEAN YEAR FOR COMBATING POVERTY AND SOCIAL EXCLUSION

BY ZLATINA PLATCHKOVA AND STEFAN GRIGOROV

There are two key points in looking at the process of attracting more "European voters", that is, people voting for MEPs and awareness of the actual importance of their votes. The first one is to bring the EP closer to the people by raising awareness and highlighting that it is the most democratic institution that actually represents European citizens (*and not nations!*). Second, it is important to help people realize the "individual" role of the MEPs, in terms of their belonging to "European" rather than national parties and in terms of their individual contribution to issues of "European" importance. In order to address these two main points, it is vital that more information be provided. Moreover, the information must be appropriately adapted according to the target groups. Because the solution to reverse the trend of the decreasing participation rate in EP elections will be by providing more relevant information which takes into account the demand for information of different stakeholders.

Bulgaria, for example, is one of the two youngest EU member states. As mentioned in the section discussing the 2009 EP elections, the turnout in the country was relatively high (around 40%) and close to the EU average. Unfortunately, the majority of citizens were either not fully aware of the nature of the vote and the functions of the EP in general; or went to the polls to express their support for national parties and their platforms rather than to support a certain vision of EU development. That is why it is necessary to organize and implement a wide-ranging information campaign, since, as a new EU member state, Bulgaria does not have the tradition of voting for the European Parliament and its functions cannot be fully realized at such an early stage after the country's accession.

A campaign, providing and reiterating information about the structure of the EU and the role of institutions, especially the EP, is appropriate to target the general public. At the

same time there is a certain segment of society that needs much more specific information and has significant mobilizing capacity. This segment consists of non-governmental organizations, especially organizations whose main spheres of activity include important topics and issues at the EU level. These stakeholders are well aware of the mechanisms of the EU and the role of the EP but they need to create more visibility to the actions of the EP.

An example to support the argument presented above might be drawn from the two focus groups with representatives of Bulgarian schools, universities and NGOs within the implementation of the E.M.E.R.G.E project. The focus groups included personal meetings and interviews with participants and online questionnaires carried out in three Bulgarian cities - the capital Sofia, Varna and Burgas.

The large majority of the NGOs that participated in the focus groups have organized and carried out at least two events dedicated to and/or related to the European Year for Combating Poverty and Social Exclusion. All NGOs have stated that fighting poverty and social exclusion and working towards better social integration of ethnic minorities and other social groups at risk is within their top priorities. This priority is constantly in their scope of activity and due to the lack of proper funding opportunities, the majority of these representatives claim that the thematic year cannot be considered to have made a significant difference in either their activities or social perceptions. Schools and universities have also participated in various events and projects related to social inclusion (EU-funded projects, awareness-raising campaigns, development of scholarship programs for talented children/students from ethnic minorities and/or poor families, charity events, etc.). However, most representatives from schools/universities admit that the European Year for Combating Poverty and Social Exclusion has not been popularized within their institutions. Awareness of the thematic year has been due to either the inclusion of schools in a particular project or the participation of schools/universities in a specific event dedicated to the Year. It is worth noting that many NGO representatives admitted they have searched the EP website and/or have followed the EP activities, especially with regard to the specific issues of human rights protection, protection of minorities and reduction of poverty. However, all of them unanimously agreed that the information is not easily accessible or visible to non-experts. For example, they stated that the majority of their supporters were not aware of the specific activities of the EP in these areas, in particular of the activities of Bulgarian MEPs.

Following are the opinions of two NGO representatives, the Youth Association for Democratic Cooperation (YADC) and Rotaract (part of Rotary Foundation) from Burgas, Bulgaria, regarding their awareness of the European Year for Combating Poverty and Social Exclusion and the position of their members (or organization, as a whole), towards the EU citizens' initiative:

YADC, *"Our organization has participated in several activities and initiatives that targeted socially disadvantaged groups, in particular, children deprived from parental care and the elderly. Funding remains limited - our organization relies mainly on funding by EU funds (e.g. the Youth Activities 2008-2010, Youth in Action, etc.) The European Year for Combating Poverty and Social Exclusion has remained relatively unpopular within society, especially at a local level. The majority of people still do not perceive European social issues as common problems to combat. They believe that "national" problems should be*

the priority, disregarding the interconnection and dependence between national and EU problems and policies. The EU citizens' initiative has great potential in terms of increasing citizens' trust in EU institutions and policy-making and bringing the EU closer to people. Unfortunately, there are some potentially problematic issues, for example, the risk of manipulation and misuse of personal information."

ROTARACT, "*We don't think that the European Year for Combating Poverty and Social Exclusion has been popular enough within society, especially here, at a local level (Burgas region). Social exclusion has become a popular term, especially problems related to the Roma minority (both in Bulgaria and France) but in general, the concept and the need for action has not been realized by the people. Actually, our organization has not discussed the EU citizens' initiative in details in order to form an official statement. Our members, however, believe that this is a good idea, not only in terms of opportunity to increase the democratic processes in the EU, but also as means of improving communication among EU citizens from the different member-states."*

An interesting but also alarming observation was made during the second focus group on the disparity between the official position of the organization (NGO or school) and the unofficial statement made by participants in their capacity as individuals on the topic of the Roma expulsion from France. While all "organizations" firmly disapproved the French response and are surprised by the relatively mild and ineffective response of the EU, individuals tend to show understanding and recognize that the main reason behind this problem was the unwillingness of the Roma people to integrate socially. Therefore, the hard conclusion remains to be drawn whether manipulation of state funding policies and failed national programs have possibly led to "social hypocrisy" in the form of seeming recognition of a problem without truly addressing it properly.

The main obstacle towards a better understanding of the positive role of the EU, the interconnection among member states and the role of the individual as a European citizen continues to be the lack of sufficient information about European institutions, policies, policy tools and channels of communication/influence. At a national level, the non-governmental sector considers the ineffectiveness and incompetence (alarming enough!) of local authorities a key obstacle in the implementation of successful projects, including the area of social inclusion. Schools and universities are currently extremely pressed by budget cuts and view it as paradoxical to put efforts and/or resources to fight poverty. They, however, also believe that if funding programs were more accessible (in terms of availability of information, application procedures, etc.) they could be a valuable participant in the process of effective social integration.

LIST OF THE INVOLVED NGOS AND SCHOOLS:

- 2nd English Language High School Thomas Jefferson, Sofia, <http://2els.com/>
- Alternative 55 Foundation, Stara Zagora, Sofia, www.alternative55.hit.bg
- Creativity and Innovations Association, Sofia, www.aciglobe.com
- ECIP Foundation, Sofia, <http://www.ecip-bg.org/>
- Economic Development Agency, Varna, <http://www.veda-bg.eu/>
- "For Our Children" Foundation, Sofia
- Health and Social Development Foundation, Sofia, <http://www.hesed.bg/>

- High Tech Business Incubator, Burgas, <http://www.htbi.org/>
- National Alliance for Social Responsibility, Sofia, Varna, www.naso.bg/
- Rotaract, Burgas, rotaract-club.org
- Social Activities and Practices Institute, Sofia, www.sapibg.org
- Technical University Sofia, Sofia, www.tu-sofia.bg
- Technology Transfer Office, Burgas
- University "Prof. Dr. Assen Zlatarov", Burgas, <http://www.btu.bg/>
- Youth Association for Democratic Cooperation, Burgas, <http://www.ngobg.info/bg/organizations/2153>
- Youth and Social Policy Movement, Burgas
- Zdravko Batzarov Foundation, Sofia

ROMANIAN NGOs AND SCHOOLS' FEEDBACK DURING 2010 EUROPEAN YEAR FOR COMBATING POVERTY AND SOCIAL EXCLUSION

BY CATALIN SOARE

The focus groups in Romania have established a local network formed by 15 NGOs and 5 schools (see the list below) in the field of combating poverty and social exclusion. During these two meetings the E.M.E.R.G.E. project was presented, as well as its activities and expected results were explained to participants. Within the groups the main theme was to share a common definition of the concept of social exclusion: what does social exclusion at the local, regional and national levels mean and what aspects are relevant to each partner belonging to the network in the field of combating poverty and social exclusion. Each participant has presented its own experience and the following main issues were discussed:

- Social groups with higher risk of poverty and social exclusion: unemployed people, the elderly with no financial sources, immigrants, ethnic minorities (particularly the Roma minority), youth at risk of school abandon, youth with no education.
- The European Year 2010 and its impact on schools and local NGOs.
- The expectations of the partners involved in the EU policies in the field of combating poverty.
- Initiating a memorandum on new European policies on combating poverty and social exclusion.

We have launched some stimulus to the representatives of NGOs and schools, addressing them a series of questions:

In what capacity is your organization involved in activities dedicated to the European

Year for Combating Poverty and Social Exclusion?

Eight of the participating organizations are involved at local level in activities connected to the themes of the European Year. They are mostly running projects aimed at improving the living conditions of Roma people, also through the support of local municipalities.

All these organizations have been involved in actions to inform the local community about the implementation of activities dedicated to the contrast to poverty and social exclusion. They organized meetings with local representatives and experts.

Do you think that the European Year for Combating Poverty and Social Exclusion has been "visible" enough to society and that it has drawn enough public attention?

At the level of Rm Valcea and Craiova cities, which are county capitals, the European Year received visibility through the actions organized by local authorities and NGOs. At the level of rural communities like Valcea County there was no visibility. This initiative does not seem to have penetrated the rural context.

How does your organization evaluate what happened in EU (Western countries) regarding the "Roma" situation and the reaction from the EU?

Since in the first focus group 5 of the involved NGOs are organizations that deal with Roma communities and the schools in this network are attended by Roma children and are located in areas with an increased poverty level, they were active in condemning what happened in France and Italy regarding the expulsion of Roma people¹. There has been a discussion group about conditions of Roma and NGOs combating their poverty and exclusion on yahoogroups.com where the impact of those events was assessed. The general conclusion regarding the expulsion was that on a long term basis this measure will not have any effect, because there is a high probability that these people will go back to the countries they were expelled from.

How was your organization involved in activities which promote the European citizenship?

Two of the NGOs (ATFPDR and ATRV) implemented projects on the topic of European citizenship and active citizenship, projects with great success among young participants that received support from local communities. The other NGOs are not involved in concrete activities of promoting European citizenship because they do not have enough expertise in this field.

One of the results achieved through the focus groups has been the outlining and sharing of a strategy devised to run actions against poverty and social exclusion at local level, with particular reference to Roma people. The network agreed on identifying it as one of the most effective methods for NGOs and schools active in this field. This method, based on a series of "principles of participatory action planning", is described in the "Handbook on participatory local action planning to combat poverty and Roma exclusion" prepared by Jennifer Tanaka and produced in the context of the program: "Transnational Learn-

¹ More information and the E.M.E.R.G.E. staff researches about these items can be found in the web magazine <http://emerge.sturzo.it/>, in the articles: "Is 2010 the European Year for Combating Poverty and Social Exclusion?" by Adriana Dimova, 09/13/2010; "Discrimination on the basis of ethnic origin or race has no place in Europe" by Pietro Celotti, 09/17/2010; "Roma people repatriations seen from Bucharest" by Catalin Soare, 10/17/2010; "Council Of Europe slams Italy's Treatment of Roma" by Catalin Soare and Pietro Celotti, 12/02/2010.

ing on Local Partnerships and Action Plans to Combat Poverty and Roma Exclusion" with funding from the Community. The key principles of this approach are:

1. Development should be viewed more as a **shift upwards** than a change that implies the opposite route.
2. The development process should be considered a natural organic process and should be related to plans, goals, objectives, aims and schemes. Goals and aims may change and that is why their planning should be **hypothetical and very flexible as to make room for adaptation to local conditions**.
3. The developing programs should seek to straighten local organizations. These developing programs should **aim at straightening governmental organizations** and not the state or the central governmental offices; these organizations should be chosen according to their ability of increasing the management capacity of local development. They should also begin with some actions which could solve certain immediate local problems in order **to build experience and local trust**.
4. The development process is supported by local institutions by means of religion, young people, the bases of the community and the active groups whose role is to lead others. It is more important to assure that **the development of the process has its roots in a powerful local institution** than to assure ourselves of the tightness of all technical points of the local institutions. It is comparatively easy to arrange technical services from the outside than to bring forward the social implication and the population's desire to participate in the development process. Powerful local institutions are necessary support posts regardless of the technical abilities or any other experience.
5. It results from above that the **development process must be based primarily on trust and study and based less on experts and courses**. It is much more important to the people, who will take decisions at the local level so that these persons will gain the complete trust of those they represent and not necessarily be expert trainees. This also implies the technical department personnel which should be working in tandem with local institutions instead of criticizing the planning of these institutions.
6. The participatory planning is a process which is **based on an open dialogue** where all the partners recognize diversity, have a respect for differences and the social actors are viewed as active subjects of their personal development.

LIST OF THE INVOLVED NGOS AND SCHOOLS:

- Fundatia Judeteana pentru Tineret Valcea, Ramnicu Valcea, www.fjtvalcea.net
- Asociatia Victoria, Baile Olanesti
- Asociatia Tinerilor Rromi Valcea, Vladesti, www.atrv.eu
- Asociatia Tinerilor Formatori pentru Dezvoltarea Rurala, Baile Olanesti, www.atfpdr.eu
- Centrul Judetean de Resurse Educationale Dolj, Craiova, www.cert-dolj.eu
- Asociatia Studentilor Ortodoxi Craiova, Craiova
- Asociatia Tinerilor Valceni, Dragasani
- Asociatia Rudarilor Valea lui Stan, Valea lui Stan
- Asociatia Proexpert, Rm. Valcea, www.proexpert.ro

- Ecomond, Horezu
- Scoala cu clasele I-VIII Nr.8 Rm.Valcea
- Scoala Nr.2 Rm.Valcea, Rm.Valcea
- Scoala Take Ionescu Rm.Valcea, Rm.Valcea
- Colegiul Economic, Rm.Valcea
- Scoala cu clasele I-VIII Nr.5 Rm.Valcea

2009 EUROPEAN ELECTIONS.
VARIOUS DEMOCRACY TESTS

and poverty CITIZENS
INITIATIVE democracy Discrimination
economic crisis education
quality citizenship future
cohesion **Europe 2020**
European Day **gender gap**
Green Paper HUMAN RIGHTS
EXCLUSION *Labour Market*
Minimum Income PARTICIPATION DEMOCRACY
people with disabilities CITIZENSHIP
poverty Roma people POVERTY
Social Exclusion *third sector*
training volunteer *WELFARE* EUROPE
citizenship **CHILD POVERTY** DEMOCRACY
EDUCATION *Discrimination*
GENDER GAP equality **DEMOCRACY**
Child poverty CITIZENS
INITIATIVE democracy Discrimination
economic crisis education
quality citizenship future
1 **Europe 2020**

2009 EUROPEAN PARLIAMENT ELECTIONS IN ITALY

BY FEDERICA CHIEZZI

Italy is one of the founding members of what is today the European Union, so, as a “*Europeist*” country, Italy took part in all the European Parliament elections from 1979 to 2009.

The European Parliament is where EU citizens can decide who will represent them on a European level and political parties with the strongest representation in the Parliament have a real influence on the Parliament's work and agenda.

Nowadays the European Parliament is more important in European life than in 1979, when the first European Parliament elections were held. Stronger for its growing powers (legislative, budget, amendment, supervisory powers, etc.) and for its new fields of intervention.

This is the reason why political parties try to catch the electorate's attention building their EU Parliament election campaigns on important issues, such as immigration, security, human rights and cooperation, but more and more, without referring to concrete policies or measures.

The analysis of promotional materials (political manifestos, website and archives, newspapers and social networks) used in Italy during the campaigns for the 2009 European elections shows that Italian political parties did not mention a relevant quantity of genuine European issues and, even worse, they didn't suggest any concrete policy against poverty and social exclusion. Economic problems and “national” policies were instead strongly supported and debated: in all likelihood this was due to the fact that administrative elections were held the same year and they almost always garner more interest among electorate.

Acknowledging this situation, the President of the Italian Republic, Giorgio Napolitano, criticized the Italian parties “for not having talked enough about Europe and European

issues".

European polls that led to the election of 72 Italian MEPs were held on Saturday, June 6th and Sunday, June 7th 2009.

Granted that an electoral threshold at 4% was introduced by the Italian Parliament, the election was a victory for Italian Prime Minister Silvio Berlusconi. The parties supporting the government won the majority of seats, 38, while the oppositions collected 34 elected candidates.

Here is a summary table for the results:

PARTIES	%	SEATS	EPP	S&D	ALDE	GREENS/ EFA	ECR	GUE/ NGL	EFD	NA
PdL	35,26	29	29							
PD	26,13	21		21						
LN	10,2	9							9	
IdV-Lista Di Pietro	8	7			7					
UDC	6,51	5	5							
PRC-PdCI-S2-CU	3,38	0								
Sinistra e Libertà	3,12	0								
Bonino-Pannella	2,42	0								
L'Autonomia	2,22	0								
FT-DS	0,79	0								
SVP	0,46	1	1							
LD-MAIE	0,23	0								
Others	1,28	0								
Total	100	72	35	21	7	0	0	0	9	0

- Bonino-Pannella: Bonino-Pannella
- FT-DS: Fiamma Tricolore - Destra Sociale
- IdV-Lista Di Pietro: Italia dei Valori - Lista Di Pietro
- LN: Lega Nord
- LD-MAIE: Liberal Democratici - Movimento Associativo Italiani all'Estero
- L'Autonomia: Pensionati, La Destra-Alleanza Siciliana, Movimento per le Autonomie-Alleanza Siciliana, Alleanza di Centro
- PD: Partito Democratico
- PdL: Il Popolo della Libertà
- PRC-PdCI-S2-CU: Partito della Rifondazione Comunista, Partito dei Comunisti Italiani, Socialismo 2000, Consumatori Uniti
- Sinistra e Libertà: Sinistra Democratica, Federazione dei Verdi, Partito Socialista, Unire la Sinistra, Rifondazione per la Sinistra
- UDC: Unione dei Democratici Cristiani e Democratici di Centro
- SVP: Südtiroler Volkspartei

Turnout in Italy: 65.05%

EU average turnout: 43%

Source: TNS opinion in collaboration with the EP (<http://www.europarl.europa.eu>)

During the election campaign, the political debate concerned a series of different topics: from immigration to the promotion of human rights, from unemployment to the economic crisis.

Each political party emphasized what was felt as a “key point” on its agenda, but the majority of them paid attention to national problems more than international problems. In the centre-right wing, the winner party, Il Popolo della Libertà (Pdl), didn't develop a specific electoral programme for European elections, but joined the PPE programme that is based on the concepts of freedoms, solidarity, social cohesion and listed a series of political (mostly national) priorities. Lega Nord submitted one single platform for both European and administrative elections, mostly based on national policies, such as strong support to small and medium companies and guarantees for fair competition. International problems were mentioned with reference to illegal immigration and expressing disagreement about Turkey's accession to the EU and the fight against poverty. UDC's European political programme was articulated in 9 issues: family, life, education, work, home, health, security, federalism and immigration. It was predominately a national and domestic programme where the only issue with European relevance seemed to be immigration, since this party strongly supports legal immigration against any sort of irregular immigration. At the extreme right wing, Forza Nuova (included in the item “Others” of the summary table) presented a list of goals centered on the prevention of social dumping: to reduce the gap between richest and poorest and fight against poverty, to promote a strong welfare state and guarantee social rights; such as the right to health and education to all European citizens. It also disagreed with the accession of Turkey to the EU.

In the centre-left wing the majority of political parties mentioned human rights and democracy in the electoral campaigns: Italia dei Valori (IdV) talked about a European Social Pact to help unemployed people and the institution of a Common Charter of Member States to defend civil and social freedoms. The major party of the opposition, Partito Democratico, was the only one to submit a real European programme with the proposal of a delegation of powers to the EU (social policy and Second and Third Pillars Policy) the constitution of an European Charter of women rights and the EU commitment to guarantee the cooperation and regional solidarity with a decrease in poverty and social exclusion. These key-points were supported by other left-parties such as Sinistra e Libertà.

In summation, both the right-wing and the left-wing considered economic crisis and unemployment, international cooperation and external relations as important issues on the international setting and developed different answers to the related problems: the right-wing parties tended to minimize the economic crisis as mostly a matter of “trust” and Lega Nord and Forza Nuova were the only parties to oppose the accession of Turkey to the EU. In general European issues were not discussed as expected on the occasion of the European vote. In particular what's interesting is that they were not even debated by the so-called *pro-Europe* parties. While the propaganda of Lega Nord, a party traditionally known as *euroskeptic*, explained what Europe is for its members and what kind of Europe should be built, “*a different Europe, a Europe of regions and populations*”, closer to its citizens.

Another problem relates to the low turnout on European elections (65,05%) if compared with the political elections (80,4% on 2008). This low participation can be attributed to the lack of information during the campaigns about what the EU means, its powers and

what it can really do for EU citizens. This low turnout, then, has to be connected to the general lack of attention on European topics.

The propaganda before the elections is primarily made through the parties' own media channels, such as websites: <http://beta.youDEM.tv/> for Partito Democratico, <http://www.radio-padania.com/rpl/default.asp> for Lega Nord, <http://www.radioradicale.it> for Partito Radicale. Each Italian party made its own propaganda through the party website or using a social network, for example Facebook, Twitter or Friendfeed.

Political communication via web was also urged by online broadcasters: YouTube and TV Channel Euronews launched a new broadcasting service to "connect voters and candidates" one month before the European elections. Citizens could submit questions to candidate MEPs by uploading videos to a dedicated channel on YouTube.

2009 EUROPEAN PARLIAMENT ELECTIONS IN BULGARIA

BY ADRIANA DIMOVA AND ZLATINA PLATCHKOVA

The low participation rate of around 28% in the first elections for the European Parliament held in Bulgaria on 20th May, 2007 was not considered a very alarming sign. Bulgaria had joined the European Union a couple of months earlier, on 1st January, 2007 along with Romania. These “by-elections” resulted in the first Bulgarian MEPs. As the most recent Member States, it could be viewed that European institutions were not popular enough and that citizens of the two countries would need more time in order to perceive and develop a sense of belonging and a motivation to participate in EP elections.

On 7th June 2009 the first “real” elections for European Parliament and the second “European vote” were held in Bulgaria. The turnout was 38.9%, which was quite close to the average turnout across the EU of 43%. While for the rest of Europe the 2009 elections proved an alarming trend of declining participation (from more than 60% in the first EP elections in 1979 to 43% in 2009), for Bulgaria the result seemed positive, at least in nominal value. However, further analysis of the campaigns of the parties participating in the vote as well as of the results and feedback by NGOs give rise to serious concerns regarding voters' motivation and expectations.

The lack of sufficient information about EU institutions and mechanisms of functioning turns out to be the major obstacle to higher turnout and to more precise understanding of the EP vote itself. Unfortunately, the majority of Bulgarian people consider the EU a distant “external” structure rather than an entity in the decision-making process of which they have a voice by voting for the EP. The coordinator of “Barometer.info” research agency, Nikolay Nikolov, summarizes the issue with two sentences, *“The idea of the average Bulgarian voter of MEPs, the EP and the EU institutions, as a whole, is that they are something distant and unrelated to Bulgaria and Bulgarian reality. Bulgarians have no motivations to vote for EP since they do not believe it actually matters.”*¹

¹ <http://www.econ.bg/>

Having in mind the above presented conclusion, also confirmed by various non-governmental organizations, the turnout in the 2009 EP elections in Bulgaria might seem surprisingly high. There is a reasonable explanation to this peculiarity and it is the fact that the parliamentary vote in the country was held less than a month later, on 5th July, 2009. That is why the majority of political parties "used" the campaign for the EP vote in order to promote their platforms for the national elections and expediently used it as a tool to gain more support for national Parliament.

The platforms presented by the major political parties support this argument. The main issues presented in the programs were those identified as national priorities, for example: fighting corruption and organized crime, unblocking of EU funds for Bulgaria, improvement of business environment and reform of the health care system. Despite the indisputable relevance and significance of these priorities, they are mainly "internal" issues and the subject of national policies and reforms. As a result, the focus on the European aspect and the significance of citizens' votes for a more democratic and participatory European Union was neglected, if present at all. Social issues, although they were not the number one priority, were present in the campaigns of all parties. From the six Bulgarian parties that won seats in the EP, four presented their vision in details on social issues like unemployment, poverty, birth rates, immigration and health care. The results of the 2009 EP elections in Bulgaria are summarized below.

PARTIES	%	SEATS	EPP	S&D	ALDE	GREENS/ EFA	ECR	GUE/ NGL	EFD	NA
GERB	24.36	5	5							
BSP	18.5	4		4						
DPS	14.14	3			3					
ATAKA	11.96	2								2
NDSV	7.96	2			2					
SDS-DSB	7.95	1	1							
LIDER	5.7	0								
RZS	4.67	0								
NAPRED	2.26	0								
Zelenite	0.72	0								
BND	0.46	0								
Others	1.32	0								
Total	100	17	6	4	5	0	0	0	0	2

- GERB/ГЕРБ: Citizens for European Development of Bulgaria / Граждани за европейско развитие на България
- BSP/БСП: Coalition for Bulgaria / Коалиция за България
- DPS/ ДПС: Movement for Rights and Freedoms / Движение за права и свободи
- АТАКА: National Union Attack / Национален съюз Атака
- SDS-DSB/СДС-ДСБ: Blue Coalition / Синята коалиция
- RZS/РЗС: Order, Law and Justice Party / Ред, законност и справедливост

- NDSV/НДСВ: National Movement for Stability and Progress / Национално движение за стабилност и възход
- BND/БНД: Bulgarian New Democracy / Българска нова демокрация
- NAPRED/НАПРЕД: FORWARD / Коалиция от партии НАПРЕД ВМРО – Българско национално движение, Земеделски народен съюз, Движение
- Гергьовден, Единна Народна Партия
- LIDER: LIDER / ЛИДЕР
- Zelenite: Zelenite / Зелените

Turnout in Bulgaria: 38.9%

EU average turnout: 43%

Source: TNS opinion in collaboration with the EP (<http://www.europarl.europa.eu>)

Thus, the main factors leading to the unpopularity of the EP vote were the lack of sufficient awareness of EU institutions, decision-making and the increasing role of the EP, as well as the overlapping priorities set in the parties' platforms along with those in the campaigns for the national parliamentary elections. There were some additional issues that have raised the questions about the effectiveness of existing awareness-raising campaigns and the need to fight manipulation.

The most common misunderstanding among the average citizen in Bulgaria is about the influence of the EU on national policies. Since, as mentioned above, these citizens are not aware of the complexity of European structures and the decision-making process, there is a wide spread misconception that the accession to the EU has harmed national sovereignty and that the EU now imposes certain legislation and regulations in Bulgaria, irrespective of Bulgarian context and realities¹. Furthermore, this lack of knowledge among people and, in certain cases, business (for example, small-sized local businesses) is often used by political parties to blame certain unpopular policies on the EU. This means that often policy measures that are not approved by the general society are communicated as an obligation originating from the country's membership in the EU, even in areas that are strictly within state policy. In this way, people get an incorrect negative impression about the EU and lose their motivation to participate in the most democratic mechanism of direct election of MEPs.

Last, but not least, the proximity of Bulgarian parliamentary elections to the EP vote was used in rather controversial ways. For example, agitators of certain political parties developed well-functioning networks and mobilized the population, especially in smaller villages and within less literate social groups, by misleading voters that they were actually voting for national and/or local parliament². Another alarming and illogical result was the popularity and number of votes received by the extreme-right party of Attack, who gained more than 20% of the votes in certain regions of Bulgaria. The party's strong opposition to Turkey's accession to the EU, immigrants and ethnic minorities jeopardized Bulgaria's image on the European and international scene. Still, the claims that their representatives at the EP would defend the "national interest" of Bulgaria appealed to many voters, no matter how incorrectly it conveyed the meaning of the EP elections and the goals of the European institutions.

¹ Feedback from NGOs at the focus groups held within E.M.E.R.G.E. project

2009 EUROPEAN PARLIAMENT ELECTIONS IN ROMANIA

BY IOANA REBENCIUC

2009 European Parliament elections in Romania reinforced the new trends in the Romanian political system to move towards a scene with two major parties, PSD, the Social Democratic Party and PDL, the Democratic Liberal Party. Without considering the case of Elena Băsescu who ran as independent in the elections but rejoined the PDL after she was elected MEP, PDL won first place in 18 counties and PSD won in 17 out of 41 counties plus the municipality of Bucharest.

Another confirmed trend in Romanian politics of the last two years is the steady disappearance of "small parties" in the parliamentary landscape, due to their constant position under the electoral threshold of 5%. The anti-system party PRM - Greater Romania Party and charismatic Gigi Becali's party have already been declared irrelevant and "buried." Nevertheless, it is interesting to remark that the arrest scandal of the owner of the football team *Steaua* has been transformed by television and media as a "dominant story", which facilitated an improvised and unpredictable scenario, leading Becali to electoral success ("reconciliation" of PRM and PNG-CD leaders, inclusion of the second on the list of PRM members of the European Parliament, the repeated appeals of the process and the final "liberation" of the persecuted). Thus, beyond the trend of the small parties to become weaker actors in the political scene, a degree of reversibility seems to be possible, stating a substantial unpredictability of the Romanian political scenario.

The results of the 2009 EP elections in Romania are summarized below.

PARTIES	%	SEATS	EPP	S&D	ALDE	GREENS/ EFA	ECR	GUE/ NGL	EFD	NA
PSD-PC	31.07	11		11						
PD-L	29.71	10	10							
PNL	14.52	5			5					
UDMR	8.92	3	3							
PRM	8.65	3								3
Băsescu E.	4.22	1	1							
PNTCD	1.45	0								
Abraham P.	1.03	0								
FC	0.4	0								
Others	0.03	0								
Total	100	33	14	11	5	0	0	0	0	3

- PSD-PC : Alianța Electorală PSD+PC
- PD-L : Partidul Democrat Liberal
- PNL : Partidul Național Liberal
- PRM : Partidul România Mare
- UDMR : Uniunea Democrată Maghiară din România
- Băsescu E. : Băsescu Elena
- Abraham P. : Abraham Pavel
- FC : Forța Civică
- PNTCD : Partidul Național Țărănesc Creștin Democrat

Turnout in Romania: 27.67%

EU average turnout: 43%

Source: TNS opinion in collaboration with the EP (<http://www.europarl.europa.eu>)

Based on these official reports, a remarkable element is that only 27.67% of the Romanian voters were present at the ballots. Of these votes, 95.38% were considered valid.

102 central and local televisions and 132 national and local radio stations have aired information and spots about EU Parliament Romanian Elections Campaign.

Romanian Radio Society (SRR) has aired election news, spots regarding the 'technique' of voting, radio transmissions promoting candidates, and electoral debates.

During the month before the European elections themes related to the European campaigns were monitored in five national newspapers: *Romania Libera*, *Evenimentul Zilei*, *Academia Catavencu*, *Adevarul*, *Gandul*¹.

The analysis identified a series of themes: the organization of elections, suspicions for election fraud, election anti-fraud measures, MEPs activity, media coverage of elections, the interests at stake in the election, boycotting the elections, electoral tourism and electoral behavior. In almost half of the appearances analyzed, the theme connected to the European elections has been identified in terms of short statements about the election day, a milestone event in the broader political and social context. Journalists have mostly

¹ <http://www.romanioliberal.ro/>; <http://www.evz.ro/index.html>; <http://www.catavencu.ro/>; <http://www.adevarul.ro/>; <http://www.gandul.info/>

treated it as secondary or simply mentioned the theme of European elections within articles about tensions among the government coalition or the presidential elections. For instance, in the last two weeks of the campaign, the electoral speech reported by five monitored publications was marked by issues arising from tensions “within the government coalition” (14 appearances) and the statements of PSD political leaders, relating to a possible “government reshuffle” that would likely occur based on the results of European elections (9 appearances).

27 topics relevant to the European context have been outlined, but with negligible recurrences. They refer to themes that have been reported during electoral campaigns: organization, activity and relevance of the European Parliament for Romania, Romania and the EU, minority rights, European values, agriculture, European political doctrines, consumer rights, child rights, European funds, immigration, free movement of persons, environment, European models, tariffs of EU communications, services regime in the EU, energy strategy and air transportation.

The most visible candidate in the five monitored publications was Elena Basescu (50 appearances, 30% of the total number of recurrences). Monica Macovei, PDL candidate, recorded 21 appearances. After them, George Becali, PRM candidate and Adrian Severin, PSD + PC candidate, recorded 15 appearances each.

Coming to some conclusive comments on the 2009 European elections in Romania, the election campaign was tedious mainly because nothing specific was discussed. Politicians, such as the Prime Minister to the last on the list decided to keep doing what they know best, thinking that would be enough to succeed among voters with the risk of falling into cheap populisms. They kept talking about pensions, wages, employment, roads, topics that clearly have nothing to do with the European Parliament.

If politicians have major projects at a local level, then they should remain in the country and be committed to putting them into practice. But if they present themselves as candidates for the European Parliament, they would have to show a minimum knowledge of European issues. In their platforms there was not enough attention paid to immigration, common policies on the labour market, food security and energy issues, on the topic of EU enlargement. Also, in the election campaigns nobody talked about social inclusion policies or about the measures regarding the avoidance of social risk. Another dramatic element of the European Parliament elections was the lack of negative consequences of the financial crisis and economic crisis on the results obtained by the two main parties in the governmental coalition, PSD and PDL.

ITALIAN VERSION

ROBERTO MAZZOTTA, PRESIDENTE DELL'ISTITUTO LUIGI STURZO

La creazione di uno spazio culturale condiviso dai cittadini europei rappresenta un tassello fondamentale del difficile processo di integrazione ancora in corso. Parallelamente alle politiche di ripresa economica e alle misure di stabilizzazione della moneta, al cittadino europeo si deve garantire anche un livello di consapevolezza e partecipazione attiva alla costruzione di un'Europa vicina e democratica.

In linea con gli obiettivi generali del Programma "Europa per i cittadini" 2007-2013, l'Istituto Luigi Sturzo ha avviato un progetto di cooperazione con organizzazioni della società civile attive nei due paesi di più recente ingresso nell'Unione Europea, Bulgaria e Romania. Com'è nel DNA dell'Istituto, la ricerca sulle fonti storiche ha costituito la fase di avvio di un percorso di condivisione e confronto sulla storia e i valori comuni, attraverso il quale sono stati affrontati alcuni dei temi connessi all'importante Anno europeo della lotta alla povertà e all'esclusione sociale.

Chiudiamo questa preziosa cooperazione con una pubblicazione che crediamo possa contribuire a rendere l'Europa più tangibile per i suoi cittadini e a stimolare un sentimento d'identità condiviso.

PRESENTAZIONE

DI PIETRO CELOTTI E GIULIA FIACCARINI

Quali sono le possibilità che le organizzazioni della società civile europee hanno a disposizione per contribuire in modo sostanziale al rafforzamento della cittadinanza europea? Questa domanda è stata posta spesso all'interno del gruppo di lavoro creato per il progetto E.M.E.R.G.E. nel corso del 2010, Anno europeo della lotta alla povertà e all'esclusione sociale.

Tra i risultati del progetto, i ricercatori coinvolti in E.M.E.R.G.E. hanno raccolto le opinioni di tre europarlamentari, uno italiano membro del gruppo S&D, una bulgara membro dell'ADLE e uno rumeno appartenente al PPE. Le conversazioni con i membri del Parlamento europeo sono raccolte nella prima sezione di questo libro, dove oggetto dell'analisi sono le politiche europee per la riduzione della povertà e dell'esclusione sociale. Viene trattato anche il tema del libero movimento dei cittadini all'interno dell'Unione Europea dopo il conflitto istituzionale tra l'UE e lo Stato Membro francese, sorto con l'espulsione dei Rom nell'estate del 2010. Nella prospettiva dei due stati membri di più recente ingresso in UE, Bulgaria e Romania, questo conflitto potrebbe rappresentare un'occasione per sviluppare politiche europee più efficaci ai fini dell'inclusione delle minoranze etniche.

Il nesso tra la necessità di migliorare la partecipazione alla vita democratica dell'Unione e il ruolo delle organizzazioni della società civile viene introdotto nelle conversazioni con i membri del Parlamento europeo e approfondito nella seconda sezione del libro. L'europarlamentare italiano sottolinea che grazie alla "Iniziativa popolare europea", strumento di democrazia diretta istituito dall'UE alla fine del 2010, le ONG europee potranno realmente svolgere il ruolo di avvio del processo legislativo interpretando i desideri dei cittadini. L'approfondimento della struttura e degli usi potenziali della "Iniziativa popolare europea" è stato dunque uno dei temi più discussi di questo progetto e per questo gli viene dedicata una sezione a sé.

Per verificare il reale coinvolgimento delle ONG nel contesto istituzionale europeo durante

l'anno dedicato al loro campo d'azione, il progetto E.M.E.R.G.E. ha previsto la realizzazione di due focus group con i rappresentanti delle ONG e delle scuole in ciascuno dei paesi partner. Il gruppo di ricerca ha creato una piattaforma web (emerge.sturzo.it) per diffondere informazioni sulle istituzioni europee presso la società civile - in particolar modo sulle iniziative del Parlamento europeo nell'ambito della povertà. I risultati di questa comune metodologia di lavoro e la raccolta di opinioni, aspettative e attività dei rappresentanti delle ONG italiane, bulgare e rumene vengono esposti nella terza sezione.

In qualche modo questa pubblicazione si conclude dove il progetto era cominciato, per orientare il percorso verso le elezioni europee del 2014. La ricerca sulla partecipazione attiva dell'elettorato europeo era infatti iniziata con l'analisi delle elezioni europee del 2009 in Italia, Bulgaria e Romania. L'obiettivo era di verificare il peso del consenso elettorale nella vita democratica dell'UE, con un interesse particolare al confronto tra paesi con "storie europee" molto diverse. Il libro termina dunque con una presentazione di queste differenti prove di democrazia, che segnano in maniera netta la necessità di uno sforzo costante a sostegno della partecipazione dei cittadini europei al processo democratico.

CONVERSAZIONE CON L'EUROPARAMENTARE ITALIANO ROBERTO GUALTIERI
DI PIETRO CELOTTI

Roberto Gualtieri fa parte del Gruppo dell'Alleanza Progressista di Socialisti & Democratici al Parlamento europeo. È membro della Commissione per gli affari costituzionali, della Sottocommissione per la sicurezza e la difesa, della Delegazione per le relazioni con gli Stati Uniti, della Delegazione per le relazioni con l'Assemblea parlamentare della NATO.

D: Il 2010, l'Anno europeo della lotta alla povertà e all'esclusione sociale, sta volgendo al termine. Secondo il Parlamento europeo, l'Anno europeo ha svolto un ruolo significativo? Le attività del Parlamento europeo hanno ricevuto dall'Anno importanti contributi? Il Parlamento europeo ha ricevuto feedback significativi dai territori?

R: Personalmente non mi occupo delle questioni relative all'Anno europeo della lotta alla povertà e all'esclusione sociale. Ciò detto, devo dirvi piuttosto deluso circa i progressi registrati quest'anno nella lotta alla povertà e all'esclusione sociale. Dall'osservatorio europeo in cui mi trovo occorre dire che i contributi nazionali, in un anno difficile dal punto di vista economico come è stato il 2010, sono arrivati in chiave negativa. Se vogliamo citare il caso specifico dell'Italia, non c'è che da confermare quanto ripetutamente affermato dalle ONG: assistiamo a un sostanziale venir meno, o comunque ad uno smantellamento in termini quantitativi rilevanti, del contributo italiano alla lotta contro la povertà e l'esclusione sociale. Ma alla fine di questo 2010 dobbiamo anche ricordare che il Parlamento europeo ha adottato risoluzioni coraggiose, ha difeso le somme destinate alla cooperazione e allo sviluppo, ha insomma svolto la sua parte.

D: Tra agosto e settembre 2010 noi cittadini europei abbiamo assistito a uno scontro sorprendentemente violento tra la Commissione Europea e lo Stato Membro francese. Andando oltre il contenuto specifico dello scontro e le dure parole usate dal Commissario Europeo Reding e dal Presidente Sarkozy, abbiamo appurato che la Commissione Europea è pronta, se necessario, a procedere nei confronti degli Stati Membri per difendere i Trattati, anche in una questione altamente delicata quale "Giustizia, diritti fondamentali e cittadinanza". Anche se lo Stato Membro è un "grande stato patria dei diritti umani" come la Francia. Dal momento che i conflitti istituzionali sono mezzi particolarmente efficaci per far crescere le istituzioni in termini di profilo politico e riconoscimento popolare, come considera questo episodio? Contribuisce ad evidenziare il ruolo

dell'Unione Europea quale soggetto che combatte l'esclusione sociale attraverso il semplice rispetto della legge?

R: Mi trovo in accordo con questo punto di vista. Quanto accaduto nell'estate del 2010 rappresenta un episodio molto importante se ci poniamo da un punto di vista istituzionale. Si è trattato infatti di una conseguenza del nuovo quadro istituzionale europeo in cui la Carta dei diritti è divenuta vincolante per gli Stati Membri. Visto che si deve ormai fare riferimento a norme europee, la Commissione ha voluto sottolineare con una certa forza che le misure adottate dal governo francese potevano essere in contraddizione con la discriminazione fondata sull'etnia. Dal mio punto di vista non vale dunque tanto la pena di registrare le dichiarazioni, le formule più o meno forti usate, le scuse. Dobbiamo piuttosto osservare che la posizione della Commissione Europea ha avuto grande eco anche in Francia e che la Francia ha comunque finito per cambiare la sua posizione. È emerso con chiarezza come la "comunitarizzazione" dello spazio di libertà, sicurezza e giustizia abbia mutato il quadro istituzionale. È emerso il carattere vincolante della Carta dei diritti e il ruolo di presidio delle istituzioni europee, in questo caso della Commissione. D'altra parte occorre ricordare che l'istituzione europea da cui è partito il processo è il Parlamento. In questo caso possiamo parlare di un circolo virtuoso che ha visto il pronunciarsi del Parlamento, la presa di posizione della Commissione, il forte impatto su di uno stato membro. In conclusione credo proprio che questo episodio vada considerato particolarmente importante da un punto di vista storico.

D: Secondo le nostre ricerche l'affluenza alle urne nelle elezioni europee sta progressivamente diminuendo a un livello generale (61,99% nel 1979, 43% nel 2009) con casi eclatanti tra i "vecchi" Stati Membri come i Paesi Bassi (36,75% nel 2009) e i "nuovi" Stati Membri come la Romania (27,67% nel 2009) e la Bulgaria (38,99% nel 2009). Come viene considerato dal Parlamento europeo questo severo indicatore? Esiste un dibattito europeo su tale questione? Come si possono spiegare differenze così grandi tra i paesi europei? Esiste qualche piano d'azione contro questa tendenza?

R: Posso testimoniare personalmente una ampia discussione, in sede di Commissione Affari Istituzionali, in materia di partecipazione dei cittadini alle elezioni europee. Un episodio particolarmente significativo in questo dibattito è la proposta del parlamentare Andrew Duff, secondo la quale gli elettori potrebbero esprimere due voti: uno per un candidato nazionale (o regionale, secondo i collegi), e uno per un gruppo di 25 parlamentari eletti su base transnazionale. Lo scopo sarebbe quello di creare deputati forti, con un riconoscimento internazionale, che potrebbero avere un ruolo di leadership. Esistono poi naturalmente le iniziative promozionali mirate a promuovere la cittadinanza europea e la partecipazione alla vita istituzionale. Dal mio punto di vista ci troviamo comunque di fronte ad alcuni processi oggettivi che possono avere un impatto significativo: l'entrata in vigore del Trattato di Lisbona da una parte e gli effetti della crisi economica dall'altra hanno determinato una forte crescita del dibattito europeo in questo anno e mezzo. In altre parole, i cittadini europei si stanno ormai rendendo conto del peso politico che le istituzioni europee hanno assunto e allo stesso tempo stanno verificando che solo l'Unione Europea come tale è in grado di rispondere alla crisi, difendendoli da un qualcosa che li minaccia direttamente. La mia personale previsione è quindi che la percentuale di partecipazione alle urne crescerà progressivamente nelle prossime tornate elettorali del Parlamento europeo. Certo, continueranno ad esservi differenze da paese a paese: in Europa non possiamo pensare di mettere tra parentesi le specificità dei contesti nazionali. Voglio concludere richiamando l'interessante proposta Duff. Ha avuto il merito di avviare un dibattito trasversale nei gruppi. L'elemento positivo è rappresentato da una maggiore europeizzazione della discussione e dalla possibilità di fare riferimento a candidati di diversi paesi. D'altra parte, si intravede un rischio di "nazionalizzazione" degli altri candidati, che potrebbero finire per essere parlamentari di serie B più sensibili agli interessi territoriali. Il Gruppo dell'Alleanza Progressista di Socialisti e Democratici, cui appartengo, sta approfondendo la questione per arrivare ad esprimere una sua posizione.

D: I nostri ricercatori hanno analizzato il nuovo strumento democratico, l'Iniziativa popolare europea. Anche se le caratteristiche tecniche di questo strumento sono ancora da definire, pensa che questo possa essere un fattore che riduca il deficit democratico caratteristico ancora dell'architettura delle istituzioni dell'UE? E più specificatamente secondo lei c'è posto per una maggiore cooperazione tra i partiti europei e le ONG per mobilitare i cittadini su reali questioni europee quali povertà ed esclusione sociale?

R: È quanto spero. Considero innanzitutto positivo che il processo legislativo si sia sviluppato in tempi ragionevoli e si vada ora concludendo. Osservo poi che la proposta sarà migliorata rispetto al testo della Commissione. È stato abolito il vincolo della raccolta di ben 300.000 firme in un momento in cui l'ammissibilità dell'iniziativa non era ancora definita. È passata una mia proposta di compromesso che assegna in un qualche modo un ruolo ai partiti politici europei. È stata chiarita la posizione del comitato promotore e il Gruppo dell'Alleanza Progressista di Socialisti e Democratici sta già ipotizzando di promuovere l'avvio di una iniziativa che proponga una tassa per le transazioni finanziarie, collegandola poi alla lotta alla povertà e all'esclusione sociale. Dal mio punto di vista sottolineerei comunque non tanto l'uso che oggi si comincerà a fare dello strumento, quanto il suo evidente valore istituzionale e il contributo che può dare alla vita democratica europea. Da un punto di vista istituzionale, l'iniziativa popolare affronta la questione del monopolio della iniziativa legislativa da parte della Commissione. Non lo supera certo, ma arricchisce le forme, i canali per definire l'agenda legislativa. Si tratta di un fattore che difficilmente può poi essere eluso dalla Commissione e che certo consentirà alle istituzioni europee di divenire un veicolo più forte per il concreto sviluppo dei valori dell'Europa. Vengo quindi a toccare in conclusione il vostro tema, quello del contributo che le ONG possono dare alla vita democratica europea. L'iniziativa popolare è uno strumento che contribuisce ad avvicinare i cittadini alle istituzioni e le ONG possono certamente svolgere un importante ruolo di cerniera. Il consiglio che mi sento di dare è quello di avviare un confronto politico prima di mettere in campo le proprie proposte. Come dicevo, lo strumento non esclude il coinvolgimento dei partiti - formalmente attraverso le persone fisiche - e bisogna approfittarne per creare un contesto politico indispensabile perché l'iniziativa vada poi a buon fine sotto l'aspetto legislativo. Il rischio che vedo, in altre parole, è che l'iniziativa popolare diventi un mero strumento di agitazione per forze populiste. Per scongiurarlo occorrerà imparare ad utilizzare da subito - intendo nei prossimi due anni - l'iniziativa popolare in una chiave costruttiva sotto l'aspetto legislativo. In questo senso, la collaborazione tra ONG e partiti politici risulta fondamentale.

CONVERSAZIONE CON L'EUROPARLAMENTARE BULGARA ANTONYIA PARVANOVA

IL RINNOVATO RUOLO DELL'UNIONE EUROPEA COME SOGGETTO POLITICO CON POTERI VINCOLANTI NEI CONFRONTI DEGLI STATI MEMBRI E CON LA MISSIONE DI DIFENDERE E PROMUOVERE IL LIBERO MOVIMENTO DEI CITTADINI E I DIRITTI UMANI DELLE MINORANZE.

DI ELENA KIROVA E NIKOLAY ANACHKOV

Antonyia Parvanova fa parte del Gruppo dell'Alleanza dei Democratici e dei Liberali per l'Europa. È membro della Commissione per l'ambiente, la sanità pubblica e la sicurezza alimentare, della Commissione per i diritti della donna e l'uguaglianza di genere, della Delegazione per le relazioni con il Canada e della Delegazione all'Assemblea parlamentare dell'Unione per il Mediterraneo.

La sovranità dello stato nel contesto di una più ampia e profonda integrazione europea è stata oggetto di accesi dibattiti per decenni. Attualmente, con 27 Stati Membri e il nuovo Trattato di Lisbona in vigore, alle prese con le drammatiche conseguenze della crisi finanziaria ed econo-

mica globale, l'UE affronta una nuova sfida. L'Unione non dovrebbe solo reintegrare la missione dell'unificazione, ma dovrebbe anche darle un nuovo significato in quanto soggetto politico con poteri vincolanti che ha come scopo principale la difesa dei cittadini europei.

Nell'agosto 2010 la Francia ha dato avvio all'espulsione di Rom bulgari e rumeni, nonostante le pesanti critiche da parte degli Stati Membri e delle istituzioni europee. Gli eventi di agosto e la rigida posizione del governo francese hanno portato a molte discussioni e dibattiti riguardo il potere politico dell'UE e il significato reale di alcuni valori europei, come il libero movimento delle persone e la tutela dei diritti umani. La "questione dei Rom" acquisisce ancora più importanza e rilevanza nel contesto dell'Anno europeo della lotta alla povertà e all'esclusione sociale. La risposta francese era giustificata dal "punto di vista dell'UE"? Gli Stati Membri dovrebbero esercitare una "piena" sovranità in ambito di giustizia e diritti umani? O la necessità di un approccio unificato e integrato è già abbastanza pressante?

La complessità delle questioni relative allo stato di sovranità all'interno del processo dell'integrazione europea è stato discusso in un'intervista con Antonyia Parvanova, europarlamentare e membro del gruppo ADLE al Parlamento europeo. L'intervista¹ è stata condotta nel settembre 2010, un paio di settimane dopo che il PE ha approvato il rapporto della Signora Parvanova sull'inclusione sociale delle donne appartenenti a minoranze etniche. Riguardo all'espulsione dei Rom dalla Francia, la Signora Parvanova ha sottolineato che c'erano diversi aspetti della questione a dover essere affrontati. Il primo riguardava le ragioni specifiche per le quali il governo francese ha fatto ricorso a misure così impopolari. Il secondo, e forse il più importante, è stato il doppio standard applicato alla minoranza Rom in confronto alle altre comunità etniche, ad esempio gli immigrati illegali provenienti dalle ex colonie francesi. *"Perché la Francia ha avviato delle misure così radicali su scala così ampia proprio con i Rom? Se hanno infranto alcune regole e sono rimasti nel paese più a lungo di quanto non fosse loro concesso, perché non sono state adottate prima delle misure?"*. Secondo la Sig.ra Parvanova, la principale lezione che si è appresa, sfortunatamente la più dura, è stata che il caso ha chiaramente dimostrato la necessità di sollevare il problema dell'integrazione Rom a livello europeo. Vale a dire, gli eventi di agosto hanno nettamente dimostrato che un singolo paese non può essere responsabile dell'incapacità di integrare una determinata comunità. D'altro canto, è divenuto anche evidente che qualsiasi risoluzione unilaterale ed estrema come quella applicata dal governo francese rischia di minare i principi e i valori fondamentali dell'UE.

In conclusione, la risposta controversa del governo francese al problema dei Rom nel paese ha contribuito a far sì che la comunità europea e i suoi attori realizzassero che ci sono due aspetti da considerare nel momento in cui si parla di integrazione sociale e tutela dei diritti umani nel contesto europeo. In primo luogo, l'integrazione sociale o l'incapacità di integrare le minoranze etniche nel paese non è solamente un problema nazionale ed è necessario sviluppare un approccio integrato a livello dell'UE. In seconda istanza, un "doppio standard" nei confronti di qualsiasi comunità etnica, così come descritto dalla Sig.ra Parvanova, è inaccettabile poiché diventa una questione di rispetto della legislazione e delle norme dell'UE piuttosto che una questione di integrazione. Quello che in realtà la Sig.ra Parvanova spera di vedere nel futuro è un maggior numero di decisioni e proposte da parte della Commissione Europea piuttosto che semplici raccomandazioni. *"Dopo aver ascoltato la Strategia della Sig.ra Reding sono rimasta un po' delusa perché mi aspettavo un maggiore impegno da parte della Commissione. È nostro compito dare raccomandazioni ed è responsabilità della Commissione creare proposte per azioni specifiche"*, così conclude la Sig.ra Parvanova.

Pertanto il tema dei diritti delle minoranze nell'Unione Europea e i processi di inclusione sociale provocano senza dubbio un dibattito politico con l'opposizione da parte dell'estrema destra nel Parlamento europeo. Questa tendenza conferma decisamente la natura democratica del PE,

¹ <http://www.lovechtoday-eu/> Intervista di Pavlin Ivanov, 21 Settembre 2010.

dove questioni relative alla povertà e all'inclusione sociale hanno una forte prospettiva politica. Inoltre, un esito più ampio è caratterizzato dalla reazione e dalla partecipazione della Chiesa nella discussione in qualità di pilastro delle società democratiche dell'UE. Secondo il quotidiano francese Point, Bruno Gollnisch, europarlamentare francese e presidente del partito di estrema destra Fronte Nazionale, propone di far alloggiare i Rom deportati dalla Francia a Piazza San Pietro a Roma. La reazione di Gollnisch è stata scatenata dalle parole di Papa Benedetto XVI che ha condannato le azioni delle autorità francesi. L'europarlamentare ha dichiarato di essere *"leggermente irritato da un tale discorso proveniente dal clero"* aggiungendo che la discussione potrà essere riaperta dopo l'invasione da parte dei Rom della suddetta piazza. *"E voglio replicare loro - forse la Francia si trova sotto mandato di aprire le proprie frontiere a tutti coloro che desiderano vivere nel nostro paese?"*, ha dichiarato Gollnisch. Secondo l'europarlamentare, la Francia deve rinegoziare gli accordi dell'UE con i paesi da dove provengono i Rom².

Il dibattito sul fatto che le questioni d'integrazione non possano essere considerate un problema nazionale e che i confronti dovrebbero svolgersi e le decisioni essere prese a livello europeo è indicativo della necessità di sviluppare e approfondire l'approccio "europeo" nell'elaborare politiche in più ambiti e aumentare il senso di appartenenza nei cittadini dell'UE. Questo tema si ricollega anche al principio di cittadinanza europea e alla soluzione del problema dell'affluenza alle urne in calo per le elezioni del PE e della percezione del deficit democratico.

Un passo importante verso lo sviluppo di un senso di appartenenza tra i cittadini dell'UE, per assicurare loro che l'opinione dei cittadini è importante e influisce sull'elaborazione delle politiche europee, è rappresentato dall'introduzione dell'Iniziativa dei cittadini europei. Sembra che dopo l'approvazione da parte della Commissione Affari Costituzionali dei punti essenziali del funzionamento di questo strumento il 30 novembre 2010, l'adozione di questa iniziativa avverrà abbastanza presto. Per far sì che l'Iniziativa venga considerata uno strumento efficace per la partecipazione nell'elaborazione delle politiche da parte dei cittadini, è necessario che i loro bisogni vengano presi in considerazione fin da subito. Questo tema è sostenuto anche da Stanimir Ilchev, europarlamentare bulgaro e membro del gruppo ADLE al PE, che crede si dovrebbe intraprendere un approccio più pratico nel processo di definizione dei meccanismi di regolamentazione dell'Iniziativa per garantire norme chiare e per evitare potenziali problemi inaspettati nella loro applicazione³. La posizione del Signor Ilchev si riflette anche nelle opinioni e raccomandazioni del settore non governativo in Bulgaria che gli sono state inviate dal Direttore del Programma di "Politiche Europee e Partecipazione dei cittadini".

² http://www.novinite.com/view_news.php?id119531

³ <http://www.banker.bg/?Issue=780&Section=71&NewsEntry=43314&NewsPortion=0>

CONVERSAZIONE CON L'EUROPARLAMENTARE RUMENO MARIAN-JEAN MARINESCU, DI MARIANA TRAINEA

Marian-Jean Marinescu fa parte del Gruppo del Partito Popolare Europeo (Democratico Cristiano). È membro della Commissione per i trasporti e il turismo, della Commissione speciale sulle sfide politiche e le risorse di bilancio per un'Unione europea sostenibile dopo il 2013 e della Delegazione per le relazioni con l'Albania, la Bosnia-Erzegovina, la Serbia, il Montenegro e il Kosovo.

Domanda: Qual è l'obiettivo dell'Anno europeo 2010?

Risposta: Uno dei principali obiettivi che hanno portato alla designazione dell'Anno europeo 2010 è il rinnovamento dell'impegno dell'UE nella lotta alla povertà e all'esclusione sociale. Date le sfide che affrontiamo - il cambiamento climatico, il profilo demografico dell'UE, per menzionarne

solo due - e la recente crisi economica che è ancora molto evidente, è chiaro che l'Europa non può permettersi una società che non prenda in considerazione persone capaci con un desiderio di partecipazione.

È un anno importante per la sua funzione di campanello d'allarme al fine di combattere gli stereotipi e garantire agli individui esclusi o che vivono in povertà il diritto a farsi sentire. Basato sui principi dell'UE di partenariato e solidarietà, l'Anno 2010 ha avuto l'obiettivo di affrontare direttamente le cause della povertà e anche di dare la possibilità a tutti gli individui di svolgere un ruolo attivo nella società.

Le azioni previste per l'Anno 2010 hanno mirato a migliorare il coordinamento tra i programmi e le iniziative esistenti dedicati alla lotta alla povertà e all'esclusione sociale.

D: E per quel che riguarda la riduzione della povertà e la chiave per combattere l'esclusione sociale..?

R: All'interno di un paese lo sviluppo regionale ha un impatto significativo sulla povertà. Gli ultimi studi sul reddito a rischio povertà mostrano che i finanziamenti dell'UE nell'ambito della politica di coesione sono concentrati nei paesi e regioni dove il livello relativo di povertà è maggiore. Il fondo identificherà i suoi obiettivi.

La politica di coesione non è finalizzata alla riduzione della povertà o a mutare i sistemi di welfare, ma cerca di finanziare i progetti per accelerare lo sviluppo, promuovere le pari opportunità, migliorare la qualità di vita e aumentare le opportunità occupazionali, tutto questo per ridurre le cifre relative al rischio di povertà.

La politica di coesione mira a ridurre la concentrazione di livelli di povertà rilevanti in specifiche regioni degli Stati Membri più sviluppati. Un significativo sostegno è stato fornito ad esempio alle regioni come il Galles nel Regno Unito, alcune aree della Vallonia in Belgio, nell'Italia meridionale e Spagna meridionale.

La competitività e gli obiettivi occupazionali regionali presentano invece il problema da un diverso punto di vista prendendo in considerazione i tassi di disoccupazione superiori alla media e i tassi d'istruzione inferiori alla media che sono strettamente connessi sia al livello medio di disoccupazione che alla soglia di povertà assoluta.

Questi obiettivi sono difficili da raggiungere se prendiamo in considerazione la vasta eterogeneità delle regioni dell'UE in termini di posizione geografica, livelli di reddito e rilevanza politica. L'allargamento dell'UE ha anche apportato cambiamenti significativi: il divario tra gli attuali 27 Stati Membri è attualmente due volte maggiore delle differenze tra i 15 Membri dell'UE prima del 2004.

Le pratiche della politica di coesione che stanziavano i fondi secondo il valore del PIL pro capite elargiscono un maggior numero di finanziamenti alle regioni con un'alta percentuale di persone che si trovano in uno stato di povertà avanzata.

Alcuni paesi sembrano agire correttamente ma ci sono anche delle regioni in cui le persone si trovano in uno stato di povertà avanzata. Nei paesi meno sviluppati, la povertà tende a essere inferiore nelle zone intorno alla capitale. In altri paesi la regione capitale è spesso caratterizzata da un maggiore livello di povertà dovuto all'allontanamento da quella regione delle famiglie ad alto reddito.

I paesi meno sviluppati interessati dalla politica di coesione ricevono da quest'ultima la quantità maggiore di fondi e, ovviamente, hanno un maggior numero di persone che subisce forme di deprivazione materiale (una misura assoluta di povertà che indica che a queste persone vengono a mancare tre o più dei nove bisogni fondamentali).

Considerando il contesto della maggior crisi sociale nella storia dell'UE, l'Anno europeo 2010 ha rappresentato un'opportunità per rafforzare il potere decisionale, sviluppare nuovi partenariati e prendere provvedimenti. L'esistenza della povertà in una delle regioni più floride del mondo rappresenta una condizione davvero grave. Nonostante un aumento generale degli standard di vita negli ultimi decenni, quasi 84 milioni di abitanti in Europa - il 17% della popolazione - vivono oggi

sotto la soglia di povertà .

L'Anno europeo 2010 si è concentrato sull'utilizzo degli strumenti esistenti e sulla promozione dello sviluppo di attività in tutta Europa. Fondamentalmente questa campagna aveva quattro obiettivi interdisciplinari:

1. L'aumento della consapevolezza pubblica: favorendo una migliore comprensione dell'attuale situazione di povertà nell'UE, cambiando alcuni stereotipi e trovando delle vie concrete per la lotta alla povertà.
2. Un'ampia diffusione dell'idea che la lotta alla povertà è una responsabilità e un interesse comune nonché un impegno che deve essere preso sia dagli attori pubblici che privati.
3. Un invito alle persone a condurre e generare un nuovo slancio da un contesto locale a un contesto europeo.
4. Sostegno alla partecipazione attiva delle persone colpite da povertà attraverso una migliore conoscenza del loro diritto a vivere dignitosamente.

29 paesi hanno preso parte a questa iniziativa e hanno sviluppato dei programmi nazionali in partenariato con vari stakeholder (ONG, partner sociali, fondazioni, autorità regionali e locali).

In Europa sono state pianificate circa 1000 iniziative, conferenze, reti di solidarietà e dibattiti nelle scuole nonché programmi di formazione mediatica, giochi interattivi e test di nuovi schemi politici.

La Commissione Europea ha coordinato una campagna basata su strumenti d'informazione (siti web, pubblicazioni, video ecc.) e attività chiave: un'iniziativa artistica (che raggruppava studenti d'arte, ONG e individui colpiti da povertà in Europa), un concorso giornalistico rivolto ai mezzi di comunicazione audiovisivi e testuali e una "settimana tematica" nella metà di ottobre con workshop e forum. La conferenza di chiusura è stata programmata dalla Presidenza belga a dicembre.

Molte altre attività sono state pianificate dalle ONG e altri stakeholder che erano maggiormente coinvolti in questa campagna, nonché altre istituzioni. L'Anno europeo 2010 è stato un progetto congiunto in cui tutti gli stakeholder hanno svolto un ruolo importante.

Tuttavia, il successo dell'Anno europeo 2010 sarà anche misurato dalla sua capacità di aver avuto un impatto sull'agenda politica degli Stati Membri e dell'UE. Nel giugno 2010 il Consiglio Europeo ha concordato l'obiettivo di eliminare il rischio di povertà ed esclusione per venti milioni di persone come parte della Strategia Europa 2020. Questo passo importante sarà pertanto seguito da azioni sostenibili a lungo termine su tutti i livelli.

D: E a proposito della situazione dei Rom?

R: La politica di coesione svolge un ruolo importante nel miglioramento delle condizioni di vita e nell'integrazione di gruppi etnici. Fornisce un sostegno attraverso un'ampia gamma di politiche antidiscriminatorie e d'inclusione ed elargisce finanziamenti specifici.

La comunità Rom, caratterizzata da una maggiore vulnerabilità, gode di un'attenzione speciale: le azioni recenti includono misure per facilitare l'accesso alla casa, all'istruzione e al capitale per l'avviamento di un'attività e anche a una campagna informativa.

In tutta Europa i Rom subiscono la marginalizzazione, l'esclusione sociale e il razzismo. Secondo alcuni studi i problemi che affrontano vanno dalla privazione dei diritti, come ad esempio l'accesso ai servizi fondamentali e ai posti di lavoro, fino a un'alta incidenza di violenza causata dal pregiudizio razziale.

D: Qual è la posta in gioco?

R: All'inizio di quest'anno la Commissione ha pubblicato una comunicazione sull'"integrazione sociale ed economica dei Rom in Europa" che pone le basi per le azioni future. Dichiarando che la situazione dei Rom in Europa necessita di un'azione urgente si richiede una "piena integrazione sociale ed economica"

Il documento dimostra un chiaro impegno nei confronti dell'inclusione dei Rom e dichiara che, mentre negli ultimi due anni la questione ha avuto un ruolo centrale nell'elaborazione delle politi-

che, per raggiungere tale obiettivo gli strumenti esistenti dovrebbero operare più efficacemente e in una maniera più integrata.

La comunicazione definisce le misure concrete per un'ulteriore inclusione dei Rom. Tra queste, un uso ben preciso di fondi strutturali e un rilievo particolare dato a questo problema all'interno della politica di coesione.

<http://www.2010againstopoverty.eu/?langid=ro>

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0133:RO>

UN NUOVO STRUMENTO DI DEMOCRAZIA: L'INIZIATIVA POPOLARE EUROPEA COME MEZZO PER STABILIRE UN COLLEGAMENTO CON GLI ELETTORI DI PIERDAVID PIZZOCHERO

“Libertà è partecipazione”, così cantava il cantautore italiano Giorgio Gaber. Partecipazione può significare anche libertà e desiderio di svolgere un ruolo attivo all'interno della sfera pubblica europea grazie ad un nuovo strumento di democrazia partecipativa. Il nostro voto alle elezioni europee non sarà più l'unico modo per partecipare alla vita democratica dell'Unione europea. Il Trattato di Lisbona (articolo 11 del TUE¹ e articolo 24 del TFUE²) introduce una nuova forma di partecipazione pubblica all'interno della UE, la cosiddetta “Iniziativa popolare europea” (che definiremo con l'acronimo IPE). Questo strumento permette ad almeno un milione di abitanti, che siano cittadini di almeno sette Stati Membri, di fare appello direttamente alla Commissione Europea affinché questa presenti un'iniziativa di pubblico interesse in un'area di competenza dell'UE. Il diritto di petizione al Parlamento europeo si differenzia sostanzialmente da questa nuova “iniziativa”. I cittadini europei potranno firmare un documento politico per esortare la Commissione Europea a preparare una proposta legislativa. Considerando l'importanza di questo nuovo strumento per i cittadini, la società civile e gli stakeholder, la Commissione ha avviato un'ampia consultazione pubblica basata sul Libro verde, per chiedere le opinioni di tutte le parti interessate su come l'iniziativa dei cittadini dovrebbe funzionare. Nel mese di marzo la Commissione ha adottato la proposta, che è diventata la base per i negoziati con il Parlamento europeo e il Consiglio. L'obiettivo è l'adozione di uno specifico Regolamento. Il 15 dicembre 2010 il Parlamento europeo ha approvato quasi all'unanimità (628 voti a 15 con 24 astensioni) la risoluzione Lamassoure-Zita. Attraverso questa risoluzione i membri del Parlamento europeo hanno apportato importanti cambiamenti per rendere la procedura più agevole, come ad esempio l'introduzione di forme di democrazia elettronica e di norme per anticipare il “controllo di ammissibilità” precedentemente fissato dalla Commissione a quota 300.000 firme. Sono stati negoziati vari punti: il numero minimo dei paesi dell'UE, il numero minimo di firmatari per paese, l'età minima dei firmatari, le modalità di raccolta, verifica e autenticazione, il tempo limite di raccolta e il tempo limite di risposta da parte della Commissione. Dopo l'accettazione da parte del Consiglio, che è prevista in questi mesi, gli Stati Membri avranno un anno di tempo per recepirla nella legislazione nazionale. I cittadini dovrebbero essere probabilmente in grado di lanciare la prima IPE dall'inizio del 2012.

Come funzionerà questo nuovo strumento? Un “comitato di cittadini” di almeno un quarto degli Stati Membri - sette Stati - avrà la possibilità di registrare una IPE presso la Commissione. Dopo un controllo di ammissibilità eseguito dalla Commissione, i cittadini potranno iniziare a raccogliere le firme su carta oppure on-line. Che cosa vuol dire “controllo di ammissibilità”? Questo è un punto importante: significa che la Commissione ha tre mesi per confermare se l'iniziativa soddisfa i dovuti requisiti. Sarà necessario verificare che “l'iniziativa non ricada palesemente fuori della sfera dei poteri della Commissione per presentare una proposta per un atto legale dell'Unione con lo scopo di implementare i Trattati”.

Successivamente i promotori saranno autorizzati ad iniziare a raccogliere le firme. Per svolge-

re correttamente questo compito, sarà necessario rispettare le scadenze e le norme specifiche. C'è un tempo limite per raccogliere un milione di firme: 12 mesi. Un'altra regola è il numero delle firme raccolte in ognuno dei sette Stati Membri. Il loro numero può variare in relazione alla popolazione di ogni Stato Membro. Per esempio a Malta saranno sufficienti 3.750 firme. Per gli Stati Membri più grandi le firme aumentano a 54.000 (Italia) o fino a 74.250 (Germania). La Romania e la Bulgaria necessiteranno rispettivamente di 24.750 e 12.750 firme.

I 27 Stati Membri verificheranno i dettagli dei firmatari. Tutti i firmatari devono essere cittadini dell'UE e avere l'età per poter votare alle elezioni europee. Alla fine del processo, la Commissione deciderà entro tre mesi se potrà essere proposta una nuova legislazione e dovrà rendere pubbliche le proprie ragioni.

L'obiettivo principale degli sforzi dei Membri del Parlamento europeo è stato orientato a rendere la procedura quanto più possibile semplice e agevole. Ora il controllo di ammissibilità verrà eseguito prima che siano raccolte tutte le 300.000 firme. Prima di questo cambiamento, il rischio di veder frustrati gli sforzi compiuti da coloro che raccoglievano le firme era abbastanza alto perché i promotori venivano chiamati a raccogliere 300.000 firme senza sapere se i loro sforzi sarebbero poi stati considerati "ammissibili" dalla Commissione.

Un altro punto chiave era il numero minimo degli Stati Membri coinvolti nell'attività di raccolta. Questa soglia è stata abbassata da un terzo (9) a un quarto (7). Sta alla Commissione aiutare gli organizzatori di un'iniziativa tramite una guida facile da consultare, un punto di contatto e un software di raccolta on-line, tutti gratuiti. Inoltre, se l'iniziativa sarà sostenuta da un milione di firme, verrà garantito un follow-up adeguato, compreso un invito alla Commissione ed un'udienza pubblica: la Commissione ha tre mesi, invece dei precedenti quattro, per rispondere ad un'iniziativa. Questo significa, in ogni caso, un'esposizione politica significativa.

Le modifiche del Parlamento europeo comprendono una modalità basata sulla e-democracy per partecipare all'iniziativa, un controllo di ammissibilità immediato al momento della registrazione e un numero di Stati Membri minore rispetto alla proposta iniziale. Questi tre cambiamenti, rispetto alla vecchia proposta, potrebbero generare effetti positivi per le attività della società civile.

Vorremmo concentrarci sugli effetti di questo nuovo strumento sulle questioni sociali europee. Lo scopo di allargare la sfera europea del dibattito pubblico ha una priorità sempre più incalzante. I sondaggi Eurobarometro più recenti e le ultime percentuali di partecipazione alle elezioni europee mostrano chiaramente la necessità di incoraggiare questa espansione.

Tale obiettivo potrebbe essere raggiunto anche attraverso questo nuovo strumento di democrazia partecipativa. Se la IPE verrà formulata e orientata verso temi chiave forti per i cittadini, l'iniziativa potrebbe realmente contribuire a facilitare la partecipazione e, dove possibile, ridurre il presente divario con le istituzioni dell'UE. La IPE potrebbe permettere ai cittadini di partecipare in maniera più intensa alla vita democratica dell'Unione.

Se i cittadini accoglieranno il vero significato della canzone di Gabor in una prospettiva europea, potrebbero anche far sentire la loro voce su questioni sociali europee che sono temi focali del progetto E.M.E.R.G.E. Come le nostre precedenti ricerche hanno sottolineato, le questioni sociali europee non sono realmente oggetto di un dibattito quotidiano o settimanale, neanche durante le elezioni europee. E se le questioni sociali entrano raramente all'interno del dibattito elettorale, vengono trattate in chiave negativa (problemi di immigrazione, contenuti xenofobi), senza un approccio costruttivo. Sottolineare l'assenza di partecipazione e il divario tra istituzioni europee e cittadini non è abbastanza. È necessario cambiare l'approccio e cercare nuovi strumenti di partecipazione. In un contesto basato sulla democrazia diretta, l'iniziativa popolare europea rappresenta una possibilità importante per i cittadini, gli stakeholder, le ONG e i partiti politici europei. Troppo spesso i partiti politici europei hanno dimostrato di essere più nazionali che europei. Questo è uno dei punti più deboli della nostra politica europea. Come ha affermato l'europarlamentare Roberto Gualtieri durante un incontro con i ricercatori di E.M.E.R.G.E. nel maggio del 2010, i partiti politici europei sono appena poco più di una somma dei partiti nazionali. Stando a quanto egli dichiara,

la IPE potrebbe aiutare i partiti europei a creare un dibattito transnazionale che finora è stato piuttosto debole. Questa è una visione che condividiamo. Tuttavia, altri protagonisti che sono al di fuori delle istituzioni dell'UE e che hanno a disposizione meno mezzi e meno strumenti rispetto ai Membri del Parlamento europeo potrebbero diventare degli attori chiave. Le ONG, che in alcuni casi hanno un alto grado di penetrazione nella società civile, potrebbero svolgere un ruolo di guida nel mobilitare i cittadini attraverso la IPE. Questo metodo offre importanti opportunità per le ONG o per i movimenti dei cittadini che possono così affrontare questioni sociali e aprire nuovi forum di discussione.

La IPE potrebbe essere un punto di partenza per un dibattito politico in grado di sviluppare un confronto su questioni comuni con i partiti politici europei. I temi sociali potrebbero diventare terreno di confronto tra le ONG e i partiti politici. Anche attraverso la stampa e strategie "cross-mediali", ONG e partiti politici - in alcuni casi anche con uno sforzo congiunto - potrebbero prefissarsi l'obiettivo di rafforzare la consapevolezza dell'opinione pubblica europea rispetto a questioni specifiche e di spronare i cittadini a firmare. La IPE può essere realmente un modo per stabilire un dialogo migliore tra cittadini e le istituzioni dell'UE. I cittadini e gli stakeholder del contesto sociale potrebbero rafforzare il proprio ruolo in alcuni momenti chiave. Mentre i partiti politici europei potrebbero trasformarsi per svolgere un ruolo differente, con il beneficio di un valore aggiunto europeo. Questo strumento democratico può essere usato come un forte invito a proporre leggi, quali il reddito sociale minimo europeo in tutti i 27 Stati Membri³.

Questa riforma, già approvata dal Parlamento europeo ma non dalle altre istituzioni dell'UE, potrebbe essere sostenuta con una nuova forza attraverso un milione di firme. Vorremmo citare "Povertà Zero" e "Stand Up 2010"⁴, le campagne europee guidate da Caritas Europa che operano utilizzando questo nuovo strumento. Ci si potrebbe chiedere se l'IPE verrà sfruttata dai cittadini europei. Possiamo menzionare uno Stato Membro che è entrato recentemente a far parte dell'Unione Europea, la Bulgaria. Data la popolarità relativamente vasta del diritto di petizione in Bulgaria (per esempio il sito web <http://bgpetition.com> dove è stato dato inizio a diverse petizioni), è probabile che anche l'Iniziativa popolare europea guadagnerà forza. Tuttavia, l'iniziativa non ha raggiunto una grande popolarità e la gente comune non è al corrente del suo potenziale e della differenza rispetto agli strumenti di petizione. Inoltre, uno sguardo al sito <http://bgpetition.com> mostra che la maggior parte delle petizioni viene firmata da un numero abbastanza esiguo di persone (fatta eccezione per la petizione in difesa dell'istruzione bulgara - più di 174.000 firme). L'idea di raccogliere le firme significa tornare, sebbene in forme diverse, all'idea della politica come coinvolgimento e partecipazione. La parola "partecipazione" non ci fa tornare solo alla memoria la frase di Giorgio Gaber, ma anche l'esperienza del referendum.

In Italia esiste una forte tradizione referendaria, iniziata dopo la fine della Seconda Guerra Mondiale e che continua tutt'oggi, anche se con una partecipazione diversa e decrescente a partire dagli anni Novanta. In Bulgaria, invece, non vi è la tradizione di tenere dei referendum. Alcuni partiti politici stanno attualmente sollevando la questione nel Parlamento bulgaro, sostenendo che il referendum dovrebbe diventare uno strumento popolare per incrementare la partecipazione dei cittadini e, dove necessario, migliorare le politiche. Generalmente i referendum non sono popolari in questo paese e le persone o non sono consapevoli della loro importanza (anche come un modo di esprimere approvazione o disapprovazione nei confronti di una data politica o proposta) o non sono disposti a partecipare (a causa della loro percezione che la loro opinione non sia rilevante e non influisca sulle decisioni politiche). Si è tenuto un referendum nella regione di Burgas nel 2008 in occasione del progetto sull'oleodotto di Bourgas-Alexandroupolis, che prima di allora aveva incontrato un'ampia disapprovazione pubblica, ma il referendum in sé non ha avuto successo e l'affluenza alle urne è stata estremamente bassa (meno del 30%).

Queste esperienze sono un termine di riferimento importante. La IPE necessita inconfutabilmente di un approccio bottom-up. Questa è la ragione per la quale un approccio politico radicato e orientato verso il referendum come strumento di lotta politica come quello dei Verdi, del Partito

Radicale e altri movimenti della società civile in Italia, potrebbe essere positivo. Al contrario, la Costituzione tedesca non prevede nessun referendum a livello federale. La IPE agirà in un contesto europeo contraddistinto da terreni con diversi livelli di 'fertilità'. Le esperienze del referendum possono variare in relazione alla Storia dei 27 Stati Membri dell'Unione Europea. In ogni caso la soglia delle firme in ogni Stato Membro è facilmente raggiungibile, trattandosi di circa lo 0,1% della popolazione e, considerando che l'Iniziativa è l'espressione di migliaia e migliaia di cittadini europei, il risultato finale sulla IPE e sullo scenario europeo potrebbe essere notevole. Ecco perché l'IPE potrà probabilmente dispiegare un forte impatto politico.

Dobbiamo essere consapevoli del potenziale della IPE, ma anche di alcuni suoi limiti. Il viaggio della IPE sarà lungo e complesso. La Commissione Europea sarà libera di decidere sulla natura della sua risposta. Le risposte possibili sono differenti: una proposta legislativa come un rifiuto, un'opinione non vincolante come una semplice raccomandazione. Considerando anche l'ipotesi di maggior successo - la proposta legislativa - il testo potrebbe essere rifiutato o rettificato dal Consiglio e dal Parlamento europeo. La sua approvazione non sarà automatica: gli altri due legislatori dell'UE sono e saranno sempre autorizzati a svolgere il loro ruolo istituzionale. Questo vuol dire: discussioni, negoziati e, con molta probabilità, cambiamenti. E implica che, come per alcuni aspetti dei contributi della Convenzione europea al Trattato di Lisbona, solo una parte del contenuto della IPE sarà - alla fine del metodo inter-istituzionale - all'interno dell' "acquis comunitario". La portata di questa parte sarà modulata in relazione alle posizioni politiche istituzionali assunte dall'UE (Commissione, Parlamento e Consiglio). Un altro importante aspetto da considerare è il fatto che questi negoziati, essenziali prima di una piena attuazione, impiegheranno del tempo, forse anni. Inoltre la IPE dovrà aspettare per vedere la luce: non sarà uno strumento dagli effetti rapidi e immediati. Probabilmente la IPE crescerà e si evolverà gradualmente.

Anche con la consapevolezza di questi limiti, la Commissione Europea sarà senza dubbio esposta a una considerevole esposizione politica. Questa esposizione sarà effettiva fin dall'inizio di una IPE. Le istituzioni saranno chiamate ad un continuo dialogo nel corso dell'udienza pubblica e a produrre motivazioni scritte delle loro posizioni. Se i promotori lanciano una IPE e la Commissione Europea decide di portarla avanti, l'Iniziativa sarà approvata, rifiutata o rettificata dal Parlamento europeo. Stando a quanto sostiene l'europarlamentare Roberto Gualtieri, prima di questo momento è fondamentale che i partiti politici europei e la società civile siano in grado di aprire un dialogo e di preparare il terreno per creare un circolo virtuoso. L'europarlamentare e correlatrice della IPE Zita Gurmai ha dichiarato: "l'Iniziativa popolare europea è un'opportunità unica. Per la prima volta i cittadini possono ora riunirsi e farci sapere se stiamo facendo bene il nostro lavoro. Abbiamo assolutamente bisogno di questo".

Il potenziale di questo strumento potrebbe essere estremamente importante per dare sostanza alla società civile e anche per rinvigorire le istituzioni europee spesso accusate di occuparsi solo di regolamenti tecnici e questioni finanziarie. L'Europa potrebbe diventare in misura crescente un punto di riferimento-chiave per i diritti dei cittadini se le istituzioni dell'UE saranno pronte ad ascoltare e ad accogliere il volere dei cittadini europei all'interno della legislazione. Il successo di questo strumento dipenderà dalla sensibilità politica della Commissione Europea ad ascoltare e adottare in modo imparziale i contenuti principali della "Iniziativa". Anche se dobbiamo aspettare per valutare la sensibilità politica della Commissione Barroso relativamente a questo nuovo strumento, la IPE potrebbe diventare uno dei fattori che daranno un contributo per affrontare il deficit democratico, che ancora contraddistingue l'architettura istituzionale dell'Unione Europea.

¹ Trattato sull'Unione Europea n.d.t.

² Trattato sul funzionamento dell'Unione Europea n.d.t.

³ Maggiori informazioni su questo tema possono essere trovate sul web magazine <http://emerge.sturzo.it>, nell'articolo "Direttiva sul reddito dell'UE - la fine della povertà in Europa?" di F. Chiezzi E. Kirova, Z Platchova I. Rebenciuc 05/07/2010.

⁴ www.zeropoverty.org; <http://www.standupitalia.it/>

I FEEDBACK DELLE ONG E DELLE SCUOLE ITALIANE DURANTE IL 2010, ANNO EUROPEO DELLA LOTTA
ALLA POVERTÀ E ALL'ESCLUSIONE SOCIALE
DI SARA QUAGLIA

Uno dei principali obiettivi del progetto E.M.E.R.G.E. è analizzare le diverse politiche nazionali per la lotta alla povertà e all'esclusione sociale e definire le loro differenze da un punto di vista politico. Uno studio sulle condizioni di povertà in Italia, come in altri paesi, può essere utile a questa analisi.

Il progetto E.M.E.R.G.E. è proceduto utilizzando una metodologia di networking tra le ONG e le scuole italiane, bulgare e rumene attive nella lotta alla povertà e all'esclusione sociale. Attraverso questo metodo sono stati formati due gruppi di discussione in ogni paese, nel corso dei quali i ricercatori del progetto hanno avuto l'opportunità di incontrare i rappresentanti delle ONG e delle scuole per comprendere come si relazionano all'Unione Europea e se si tratta di un rapporto interattivo.

Sono emersi punti di vista e situazioni diversi. I focus group italiani sono stati organizzati con lo scopo di coinvolgere diversi tipi di ONG per raccogliere un'ampia gamma di esperienze differenziate nel campo della lotta contro la povertà e l'esclusione sociale.

È bene sottolineare la partecipazione anche di diverse ONG attive nell'area della povertà estrema.

Durante questo focus group le ONG hanno prevalentemente illustrato i loro progetti e attività collegati alla povertà e all'esclusione sociale connessi all'Anno europeo 2010.

Nel corso della discussione sono emersi alcuni punti cruciali che possono essere riassunti come segue:

- Il termine "povertà" sembra aver bisogno di una definizione più universalmente condivisa.
- I politici non sono interessati ai temi della povertà e dell'esclusione sociale perché le persone povere non sono una fonte di voto.
- In Italia il problema è la reale attuazione delle leggi.
- Le ONG e le scuole non si interessano di un Anno europeo dedicato alla povertà e all'esclusione sociale perché hanno bisogno di più fondi per i progetti.

Questi quattro diversi punti sono tutti convincenti. Il bisogno delle ONG di definire il termine "povertà" in relazione alla situazione italiana sottolinea la presenza di diversi tipi di povertà ed esclusione sociale e allo stesso tempo evidenzia una chiara presenza di povertà estrema. Questi sono elementi molto importanti perché si suppone che la povertà, in particolar modo la povertà estrema, sia un problema dei paesi in via di sviluppo, non un problema italiano o europeo.

Inoltre, siamo abituati a pensare alla povertà estrema come un problema legato agli immigrati e ai senzatetto: questa è probabilmente la ragione per cui i rappresentanti di alcune ONG hanno affermato che i politici non sono interessati all'esclusione sociale e alla povertà. La povertà e l'esclusione sociale sono questioni emergenti in Italia, in particolar modo nel corso dello scorso anno, quando la situazione è andata peggiorando a causa della crisi economica. Invece di affrontare questa situazione attuando misure sociali ed economiche, l'Italia ha negato la crisi.

In Italia stanno emergendo sia situazioni di povertà estrema che nuovi tipi di povertà. Dopo i senzatetto e i rifugiati, il numero delle nuove persone a rischio di povertà sta aumentando. Tra questi troviamo i giovani, gli anziani, le donne e i lavoratori immigrati, categorie che negli scorsi anni non erano state interessate da problemi di povertà o esclusione sociale.

Molti rappresentanti di associazioni e scuole sostengono che il problema è la reale applicazione della legge: una buona legge necessita di un'applicazione corretta e il sistema istituzionale italiano è carente sotto questo profilo.

Inoltre le ONG devono affrontare il problema del disappunto dei loro cittadini: molte associazioni lavorano con gruppi socialmente esclusi, come i Rom. I cittadini che devono affrontare una crisi

economica importante non amano vedere che le risorse pubbliche vengano investite e “sprecate” a sostegno di questi gruppi di persone che vengono percepiti come diversi e lontani dalla vita cittadina “normale”. Questa idea dimostra come la nostra società sia molto lontana da una visione completa della povertà, un problema che indirettamente riguarda tutti.

Meno povertà significa maggiore benessere e sicurezza sociale per tutti: le ONG devono sottolineare questo tema.

Infine, una sorta di “disinteresse” nei confronti dei temi dell’Anno europeo potrebbe essere letto come una reazione provocatoria. È difficile credere che una ONG non si interessi dell’esistenza di queste iniziative e della loro importanza. Questo atteggiamento indica che assieme a delle buone iniziative create per evidenziare un tema specifico, si ha bisogno di fondi per mettere in atto progetti che potrebbero realmente aiutare le persone in situazione di povertà ed esclusione sociale.

Durante il nostro secondo focus group, il dibattito si è concentrato sulla relazione tra le ONG e l’Unione Europea. È emersa l’esistenza certa di un legame tra ONG ed UE che è principalmente di natura economica. Le ONG hanno illustrato le proprie esperienze relazionali con l’Unione: da un certo punto di vista il loro legame con l’UE è più forte rispetto a quello con le amministrazioni nazionali e locali perché lo stanziamento dei fondi per i progetti è ritenuto più affidabile e sicuro. Ma questo legame è percepito come temporaneo. I fondi stanziati sostengono i beneficiari durante il progetto, ma alla fine, senza politiche a lungo termine, le ONG e le istituzioni locali non sono in grado di continuare ad aiutare le persone, correndo il rischio di disperdere i benefici del progetto.

I problemi sociali, in particolar modo quelli cronici come la povertà e l’esclusione sociale, non hanno bisogno di soluzioni temporanee quali un aiuto finanziario a breve termine. La maggior parte delle volte questa non è una soluzione, ma finisce anzi col peggiorare la situazione creando una sorta di dipendenza dall’aiuto economico.

Le ONG non vedono l’Unione Europea come un attore col quale interagire, anche se conducono progetti in cooperazione. Considerano l’UE come una fonte finanziaria, ma non sono in grado, in particolar modo nel caso delle associazioni di volontariato, di scambiare con le istituzioni europee un flusso di informazioni regolare. Questa è una grave lacuna del sistema italiano ed europeo. Le ONG sono sicuramente le prime organizzazioni a registrare il nuovo fenomeno nel campo della povertà e dell’esclusione sociale e dovrebbero essere in grado di trasformare questo dato in informazioni utili e utilizzabili. La loro difficoltà, tuttavia, sembra essere duplice. Da un lato, non riescono a capire come inoltrare le informazioni alle istituzioni europee (e nazionali). Dall’altro, le ONG italiane hanno dichiarato che per loro risulta difficile comunicare con la società italiana. Le loro tematiche non risultano interessanti per la maggior parte dei cittadini e vengono persino percepite con ostilità. Il rischio delle ONG è dunque di persistere nelle strategie di comunicazione rivolte ai loro “clienti affezionati” senza imparare a raggiungere un pubblico nuovo e più ampio. La lotta alla povertà e all’esclusione sociale rischia di essere più un’occupazione per gruppi selezionati che un approccio condiviso da ampi segmenti della società italiana. E.M.E.R.G.E. è stato visto da diverse ONG come un’occasione per elaborare una strategia più avanzata per colmare questo divario.

LISTA DELLE ONG E SCUOLE COINVOLTE:

- Avvocato di strada Onlus - <http://www.avvocatodistrada.it>
- CDP, Centro Documentazione Polesano - <http://www.cdponlus.it>
- Centro Astalli, <http://www.centroastalli.it>
- CILAP, Collegamento Italiano di Lotta alla Povertà - <http://www.cilap.eu>
- CNCA, Coordinamento Nazionale Comunità di Accoglienza - <http://www.cnca.it>
- Comunità di Sant’Egidio - <http://www.santegidio.org>
- Consorzio ASIS - <http://www.consorzioasis.it>
- ERMES Cooperativa Sociale
- INMP, Istituto Nazionale per la promozione della salute delle popolazioni Migranti ed il contrasto delle malattie della Povertà - <http://www.inmp.it>

- On the road Associazione Onlus - <http://www.ontheroadonlus.it>
- Osservatorio nazionale sul disagio e la solidarietà nelle stazioni italiane - <http://www.onds.it>
- Scuola Secondaria di 1° grado statale “Via Tedeschi”
- Telefono Rosa - <http://www.telefonorosa.it>

I FEEDBACK DELLE ONG E DELLE SCUOLE BULGARE DURANTE IL 2010, ANNO EUROPEO DELLA LOTTA ALLA POVERTÀ E ALL'ESCLUSIONE SOCIALE
DI ZLATINA PLATCHKOVA E STEFAN GRIGOROV

Ci sono due punti chiave nell'analisi del processo per attirare più “elettori europei”, ovvero: le persone che votano per i Membri del Parlamento europeo e la consapevolezza della reale importanza dei loro voti. Il primo punto è connesso all'obiettivo di rendere il PE più vicino alle persone svolgendo attività di sensibilizzazione ed evidenziando che è l'istituzione più democratica realmente rappresentativa dei cittadini europei (*e non delle nazioni!*). Il secondo riguarda l'importanza di aiutare le persone a rendersi conto del ruolo “individuale” dei Membri del Parlamento europeo, in termini della loro appartenenza a partiti “europei” piuttosto che nazionali e in termini del loro contributo individuale alle tematiche di rilevanza “europea”. Per affrontare questi due punti fondamentali è importante che vengano fornite maggiori informazioni e che siano adeguatamente adattate ai vari target. Solo mettendo a disposizione più informazioni rilevanti che tengano conto della necessità di notizie dei diversi stakeholder, sarà possibile invertire la tendenza che vede la diminuzione del tasso di partecipazione alle elezioni europee.

La Bulgaria ad esempio è uno degli Stati di più recente ingresso nell'UE. Come menzionato nella sezione sulle elezioni europee del 2009, l'affluenza alle urne nel paese è stata relativamente alta (circa il 40%) e vicina alla media europea. Sfortunatamente, la maggioranza dei cittadini o non era consapevole della natura del voto e delle funzioni del PE in generale; o si è recata alle urne per esprimere sostegno ai partiti nazionali e ai loro programmi piuttosto che condividere una certa visione dello sviluppo dell'Unione Europea. Per questo è necessario organizzare e promuovere una campagna informativa ad ampio raggio, perché la Bulgaria, in quanto nuovo Stato Membro, non ha una tradizione di voto per il Parlamento europeo e le sue funzioni non possono ancora essere pienamente note all'indomani dell'adesione all'UE.

Una campagna che fornisca in modo reiterato informazioni sulla struttura dell'UE e il ruolo delle sue istituzioni, in particolar modo del PE, è adatta a raggiungere il vasto pubblico. Allo stesso tempo c'è un determinato segmento della società che necessita di informazioni molto più specifiche e che ha una capacità di mobilitazione rilevante. In questo segmento ci sono le organizzazioni non governative, in particolar modo le organizzazioni i cui ambiti di attività principali includono argomenti e tematiche a livello europeo. Questi stakeholder sono ben consapevoli dei meccanismi di funzionamento dell'UE e del ruolo del PE, ma hanno bisogno che le azioni del Parlamento europeo diventino più visibili.

Un esempio a supporto di questa tesi può essere tratto dai due focus group con i rappresentanti delle scuole, università e ONG bulgare organizzati nell'ambito del progetto E.M.E.R.G.E. I focus group prevedevano incontri personali, colloqui con i rappresentanti e questionari on-line condotti in tre città bulgare: la capitale Sofia, Varna e Burgas. La maggior parte delle ONG che ha partecipato agli incontri ha organizzato e realizzato almeno due eventi dedicati e/o collegati all'Anno europeo della lotta alla povertà e all'esclusione sociale. Tutte le ONG hanno dichiarato che combattere la povertà e l'esclusione sociale e lavorare a favore dell'integrazione sociale di minoranze etniche e altri gruppi sociali a rischio rientra nelle loro priorità fondamentali. Questo obiettivo sta alla base delle loro attività e a causa della mancanza di adeguate opportunità di fondi,

la maggior parte dei rappresentanti sostiene che non si può pensare che l'anno tematico abbia comportato una sostanziale differenza né per le loro attività né a livello di percezione della società. Le scuole e le università hanno inoltre partecipato a vari eventi e progetti legati all'inclusione sociale (progetti con fondi dell'UE, campagne di sensibilizzazione, sviluppo di programmi con borse di studio per bambini/studenti meritevoli e provenienti da minoranze etniche e/o famiglie povere, eventi di beneficenza ecc.). Tuttavia, la maggior parte dei rappresentanti delle scuole e delle università riconosce che l'Anno europeo della lotta alla povertà e all'esclusione sociale non è stato divulgato all'interno delle loro istituzioni. La conoscenza dell'anno tematico è avvenuta o grazie all'inclusione delle scuole in un particolare progetto o attraverso la partecipazione di scuole e università a uno specifico dedicato all'Anno. Vale la pena notare che i rappresentanti di molte ONG hanno ammesso di aver cercato il sito web del PE e/o di aver seguito le attività del PE, in particolar modo riguardo a specifiche tematiche sulla tutela dei diritti umani, sulla tutela delle minoranze e sulla riduzione della povertà. Tuttavia, hanno concordato all'unanimità che le informazioni non sono facilmente accessibili o visibili ai non esperti. Hanno affermato per esempio che la maggior parte dei loro sostenitori non era a conoscenza delle specifiche attività del PE in queste aree, in particolare delle attività dei Membri del Parlamento europeo bulgari. Di seguito sono riportate le opinioni dei rappresentanti di due ONG, YADC (Youth Association for Democratic Cooperation) e Rotaract (parte della Fondazione Rotary) di Burgas in Bulgaria, riguardo alla loro conoscenza dell'Anno europeo e la posizione dei loro membri (o, più in generale, delle organizzazioni) nei confronti dell'Iniziativa popolare europea:

YADC: *“La nostra organizzazione ha partecipato a diverse attività e iniziative che avevano come target i gruppi socialmente svantaggiati, in particolare, i bambini privi delle cure dei genitori e le persone anziane. Avendo fondi di finanziamento limitati, la nostra organizzazione dipende principalmente dai finanziamenti dei fondi UE (es. le Attività Giovanili 2008-2010, Gioventù in Azione ecc.). L'Anno europeo della lotta alla povertà e all'esclusione sociale è rimasto relativamente poco conosciuto all'interno della società, in particolare a livello locale. La maggior parte delle persone ancora non avverte le questioni sociali europee come problemi comuni da combattere. Credono che i problemi “nazionali” dovrebbero essere la priorità, non tenendo conto dell'interrelazione e della dipendenza tra problemi e politiche nazionali ed europei. L'Iniziativa popolare europea ha un grande potenziale in termini di aumento della fiducia dei cittadini nelle istituzioni e nelle politiche dell'UE e nel rendere l'Unione più vicina alle persone. Sfortunatamente, ci sono anche questioni potenzialmente problematiche, ad esempio il rischio di manipolazione e uso improprio di dati personali”.*

Rotaract: *“Pensiamo che l'Anno europeo della lotta alla povertà e all'esclusione sociale non sia stato sufficientemente diffuso all'interno della società, in particolare qui, a livello locale (regione di Burgas). L'esclusione sociale è diventata un termine noto, soprattutto in relazione ai problemi legati alla minoranza Rom (sia in Bulgaria che in Francia), ma in generale, le persone non hanno recepito l'idea e la necessità di agire. In realtà la nostra organizzazione non ha discusso l'Iniziativa popolare europea abbastanza dettagliatamente da poter formulare una dichiarazione ufficiale. Ad ogni modo i nostri membri credono che sia una buona idea, non solo in termini di opportunità di incentivare i processi democratici nell'UE, ma anche come mezzo di miglioramento della comunicazione tra i cittadini europei provenienti da diversi Stati Membri”.*

Durante il secondo focus group è stata fatta un'osservazione interessante ma anche allarmante sulla difformità tra la posizione ufficiale dell'organizzazione (ONG o scuola) e la dichiarazione ufficiosa fatta dai partecipanti in quanto privati cittadini, sul tema dell'espulsione dei Rom dalla Francia. Mentre tutte le “organizzazioni” hanno fermamente disapprovato la risposta francese e sono rimasti sorpresi dalla reazione relativamente moderata e inefficace dell'UE, gli “individui” tendono a mostrare comprensione e riconoscono che la principale ragione dietro questo problema sta nella reticenza dei Rom ad integrarsi socialmente. Pertanto, la dura conclusione da trarre è che la manipolazione di politiche di finanziamento statali e programmi nazionali non riusciti abbia

portato a una “ipocrisia sociale” sotto forma di una denuncia apparente del problema senza una concreta e adeguata risposta.

Il principale ostacolo a una migliore comprensione del ruolo positivo dell’UE, delle relazioni tra gli Stati Membri e del ruolo degli individui come cittadini europei continua ad essere la mancanza di informazioni sufficienti sulle istituzioni e le politiche europee, gli strumenti politici e i mezzi di comunicazione/influenza. A livello nazionale, il settore non governativo considera l’inefficienza e l’incapacità (davvero allarmante!) delle autorità locali un ostacolo chiave nell’attuazione di progetti di successo, compresa l’area di inclusione sociale. Attualmente le scuole e le università sono schiacciate dai tagli del bilancio e considerano tutto questo una situazione paradossale per concentrare i propri sforzi e/o risorse nella lotta contro la povertà. Le scuole e le università tuttavia credono anche che se i programmi di finanziamento fossero più accessibili (in termini di disponibilità di informazione, procedure di domanda ecc.), potrebbero rappresentare un prezioso contributo al processo di integrazione sociale efficace.

LISTA DELLE SCUOLE E ONG COINVOLTE:

- 2nd English Language High School Thomas Jefferson, Sofia, <http://2els.com/>
- Alternative 55 Foundation, Stara Zagora, Sofia, www.alternative55.hit.bg
- Creativity and Innovations Association, Sofia, www.aciglobe.com
- ECIP Foundation, Sofia, <http://www.ecip-bg.org/>
- Economic Development Agency, Varna, <http://www.veda-bg.eu/>
- “For Our Children” Foundation, Sofia
- Health and Social Development Foundation, Sofia, <http://www.hesed.bg/>
- High Tech Business Incubator, Burgas, <http://www.htbi.org/>
- National Alliance for Social Responsibility, Sofia, Varna, www.naso.bg/
- Rotaract, Burgas, rotaract-club.org
- Social Activities and Practices Institute, Sofia, www.sapibg.org
- Technical University Sofia, Sofia, www.tu-sofia.bg
- Technology Transfer Office, Burgas
- University “Prof. Dr. Assen Zlatarov”, Burgas, <http://www.btu.bg/>
- Youth Association for Democratic Cooperation, Burgas, <http://www.ngobg.info/bg/organizations/2153>
- Youth and Social Policy Movement, Burgas
- Zdravko Batzarov Foundation, Sofia

FEEDBACK DELLE ONG E SCUOLE RUMENE DURANTE L’ANNO EUROPEO DELLA LOTTA ALLA POVERTÀ E ALL’ESCLUSIONE SOCIALE DI CATALIN SOARE

I focus group in Romania hanno stabilito una rete a livello locale formata da quindici ONG e cinque scuole nel campo della lotta alla povertà e all’esclusione sociale (si veda lista sotto). Nel corso di questi due incontri è stato presentato il progetto E.M.E.R.G.E. e sono stati spiegati ai partecipanti le attività e i risultati attesi. All’interno dei gruppi l’argomento principale è stato la condivisione di una definizione comune del concetto di esclusione sociale: cosa significa esclusione a livello locale, regionale e nazionale e quali sono gli aspetti rilevanti per ogni partner facente parte della rete. Ciascun partecipante ha presentato la sua esperienza; qui di seguito le principali questioni che sono state discusse:

- I gruppi sociali a più elevato rischio di povertà e di esclusione sociale: disoccupati, anziani senza fonti di finanziamento, immigrati, minoranze etniche (in particolare la minoranza Rom),

- gioventù a rischio di abbandono scolastico, gioventù senza istruzione;
- L'Anno Europeo 2010 e il suo impatto sulle scuole e sulle ONG locali;
- Le aspettative dei partner coinvolti nelle politiche europee di contrasto alla povertà;
- L'avvio di attività di aggiornamento sulle nuove politiche dell'UE per la lotta alla povertà e all'esclusione sociale.

Abbiamo lanciato una serie di stimoli ai rappresentanti delle ONG e delle scuole, rivolgendo loro una serie di domande:

In che misura la vostra organizzazione è coinvolta nelle attività dedicate all'Anno Europeo per la Lotta alla Povertà e all'Esclusione Sociale?

Otto delle organizzazioni partecipanti sono coinvolte a livello locale in attività connesse ai temi dell'Anno Europeo. Stanno conducendo principalmente progetti volti a migliorare le condizioni di vita dei Rom anche attraverso il sostegno dei comuni locali.

Tutte queste organizzazioni sono state coinvolte in azioni per informare la comunità locale circa l'avviamento di attività dedicate alla lotta alla povertà e all'esclusione sociale, organizzando incontri con i rappresentanti locali e con esperti.

Pensate che l'Anno Europeo per la Lotta alla Povertà e all'Esclusione Sociale sia stato abbastanza "visibile" alla società e che abbia attirato sufficientemente l'attenzione pubblica?

Per quanto riguarda le città di Rm Valcea e Craiova, che sono capitali di distretti, l'Anno Europeo ha avuto visibilità attraverso le azioni organizzate dalle autorità locali e le ONG, mentre nelle comunità rurali del distretto della Valcea non c'è stata visibilità. Questa iniziativa non sembra aver penetrato il contesto rurale.

Come valuta la vostra organizzazione quello che è accaduto nell'UE (paesi occidentali) relativamente alla situazione "Rom" e la reazione da parte dell'UE?

Dal momento che nel primo focus group cinque delle ONG coinvolte sono organizzazioni che si occupano delle comunità Rom e le scuole della rete sono frequentate da bambini Rom e localizzate in aree con un livello elevato di povertà, hanno reagito condannando quello che è successo in Francia e in Italia relativamente all'espulsione dei Rom¹. C'è stato un gruppo di discussione sulle condizioni dei Rom e sulle ONG che lottano contro la loro povertà ed esclusione su yahoogroups.com, dove è stato valutato l'impatto di questi eventi. La conclusione generale riguardo l'espulsione è stata che a lungo termine questo provvedimento non sortirà nessun effetto, perché c'è un'alta probabilità che queste persone torneranno nei paesi dai quali sono stati espulsi.

Come ha partecipato la vostra organizzazione ad attività che promuovono la cittadinanza europea?

Due delle ONG (ATFPDR e ATRV) hanno avviato dei progetti sul tema della cittadinanza europea e la cittadinanza attiva, progetti di grande successo tra i partecipanti giovani e che hanno ricevuto il sostegno da parte delle comunità locali. Le altre ONG non sono coinvolte in attività concrete di promozione della cittadinanza europea perché non hanno sufficiente competenza in questo campo.

Uno dei risultati raggiunti attraverso i focus group è stata la definizione e la condivisione di una strategia finalizzata a condurre azioni contro la povertà e l'esclusione sociale a livello locale con particolare riferimento ai Rom. La rete ha concordato a identificarla come uno dei metodi più efficaci per le ONG e per le scuole attive in questo campo. Questo metodo, basato su una serie di "principi di pianificazione di azione partecipativa" è descritto nel "Manuale di pianificazione di azione partecipativa per la lotta alla povertà e all'esclusione dei Rom" curato da Jennifer Tanaka, prodotto nel contesto del programma "Transnational Learning on Local Partnerships and Action Plans to Combat Poverty and Roma Exclusion" con il sostegno finanziario dalla Unione Europea. I principi chiave di questo approccio sono:

1. Lo sviluppo dovrebbe essere visto maggiormente come un **cambiamento verso l'alto** piuttosto che un cambiamento in direzione opposta.
2. Il processo di sviluppo dovrebbe essere considerato un processo organico naturale e dovrebbe

essere collegato a piani, traguardi, obiettivi, scopi e progetti. I traguardi e gli obiettivi possono cambiare ed ecco perché la loro pianificazione dovrebbe essere **ipotetica e molto flessibile tanto da fare spazio all'adattamento alle condizioni locali**.

3. I programmi di sviluppo dovrebbero cercare di rendere più efficienti le organizzazioni locali. Questi programmi di sviluppo **dovrebbero mirare a riorganizzare le strutture locali** e non lo stato o gli uffici governativi centrali: queste organizzazioni dovrebbero essere scelte secondo la loro abilità di aumentare la capacità di gestione dello sviluppo locale. Dovrebbero anche iniziare a condurre alcune azioni che potrebbero risolvere alcuni problemi locali immediati **per creare esperienza e fiducia locale**.

4. Il processo di sviluppo è sostenuto dalle istituzioni locali mediante la religione, i gruppi di giovani, le comunità e gruppi attivi il cui ruolo è quello di guidare gli altri. È più importante garantire **che lo sviluppo del processo sia radicato in un'istituzione locale influente** piuttosto che garantirci il rafforzamento di tutti i punti tecnici delle istituzioni locali. È relativamente facile organizzare dei servizi tecnici dall'esterno piuttosto che portare avanti l'implicazione sociale e il desiderio della popolazione di partecipare nel processo di sviluppo. Le istituzioni locali influenti ricoprono un ruolo di supporto necessario a prescindere dalle capacità tecniche o qualsiasi altra esperienza.

5. Da quanto detto sopra emerge che **il processo di sviluppo deve basarsi principalmente sulla fiducia e sullo studio e in misura minore sugli esperti e sui corsi**. È molto più importante per le persone che prenderanno decisioni a livello locale così che queste persone otterranno la fiducia di coloro che li rappresentano e che non sono necessariamente dei tirocinanti esperti. Questo significa anche che il personale del dipartimento tecnico dovrebbe lavorare in tandem con le istituzioni locali invece di criticare la pianificazione di queste ultime.

6. La pianificazione partecipativa è un processo **basato sul dialogo aperto** dove tutti i partner riconoscono la diversità, hanno rispetto per le differenze e gli attori sociali sono visti come soggetti attivi del loro sviluppo personale.

LISTA DELLE ONG E SCUOLE COINVOLTE:

- Fundatia Judeteana pentru Tineret Valcea, Ramnicu Valcea, www.fjtvalcea.net
- Asociatia Victoria, Baile Olanesti
- Asociatia Tinerilor Rromi Valcea, Vladesti, www.atrv.eu
- Asociatia Tinerilor Formatori pentru Dezvoltarea Rurala, Baile Olanesti, www.atfpdr.eu
- Centrul Judetean de Resurse Educationale Dolj, Craiova, www.cert-dolj.eu
- Asociatia Studentilor Ortodoxi Craiova, Craiova
- Asociatia Tinerilor Valceni, Dragasani
- Asociatia Rudarilor Valea lui Stan, Valea lui Stan
- Asociatia Proexpert, Rm. Valcea, www.proexpert.ro
- Ecomond, Horezu
- Scoala cu clasele I-VIII Nr.8 Rm. Valcea
- Scoala Nr.2 Rm. Valcea, Rm. Valcea
- Scoala Take Ionescu Rm. Valcea, Rm. Valcea
- Colegiul Economic, Rm. Valcea
- Scoala cu clasele I-VIII Nr.5 Rm. Valcea

¹ Maggiori informazioni e le ricerche del gruppo di E.M.E.R.G.E. su questi temi possono essere trovate nel web magazine <http://emerge.sturzo.it> negli articoli: "Is 2010 the European Year for Combating Poverty and Social Exclusion?" di Adriana Dimova, 13/09/2010; "Discrimination on the basis of ethnic origin or race has no place in Europe" di Pietro Celotti, 17/09/2010; "Roma people repatriations seen from Bucharest" di Catalin Soare, 17/10/2010; "Council Of Europe slams Italy's Treatment of Roma" di Pietro Celotti e Catalin Soare, 2/12/2010.

LE ELEZIONI EUROPEE DEL 2009 IN ITALIA
DI FEDERICA CHIEZZI

L'Italia è uno dei membri fondatori di quella che oggi è l'Unione Europea, così in qualità di paese *Europeista* l'Italia ha preso parte a tutte le elezioni parlamentari europee dal 1979 al 2009.

Il Parlamento europeo è il luogo in cui i cittadini dell'UE possono decidere da chi verranno rappresentati a livello europeo. I partiti politici con la rappresentanza più forte nel Parlamento hanno una reale influenza sul lavoro e l'agenda del Parlamento.

Attualmente il Parlamento europeo ha un'importanza maggiore rispetto al 1979, anno in cui si tennero le prime elezioni europee, sia per i suoi poteri accresciuti (potere legislativo, potere in materia di bilancio, di emendamento, poteri di supervisione, ecc.) che per i suoi nuovi campi di intervento.

È questa la ragione per cui i partiti politici cercano di catturare l'attenzione dell'elettorato basando le loro campagne europee su questioni importanti quali immigrazione, sicurezza, diritti umani e cooperazione, ma sempre più spesso senza fare riferimento a misure o politiche concrete. Secondo l'analisi dei materiali di propaganda politica (manifesti, siti web e archivi, quotidiani e social network) utilizzati in Italia durante le campagne elettorali europee del 2009, i partiti politici non hanno fatto riferimento a una quantità rilevante di questioni strettamente europee e, ancor peggio, non hanno proposto nessuna politica concreta contro la povertà e l'esclusione sociale. Sono state invece fortemente sostenute e dibattute le questioni in materia economica e le politiche "nazionali": probabilmente questo si deve al fatto che nello stesso anno si sono svolte anche le elezioni amministrative, che tendono sempre ad attirare molto più interesse tra gli elettori.

Di fronte a questa situazione, il Presidente della Repubblica italiana Giorgio Napolitano ha criticato i partiti italiani "per non aver parlato a sufficienza dell'Europa e delle tematiche europee".

Le elezioni europee che hanno portato alla nomina di 72 europarlamentari italiani si sono tenute sabato 6 e domenica 7 giugno 2009.

Premesso che il Parlamento italiano ha introdotto una soglia elettorale del 4%, le elezioni hanno rappresentato una vittoria per il Primo Ministro italiano Silvio Berlusconi. I partiti che sostenevano il governo hanno ottenuto la maggioranza dei seggi, ovvero 38, mentre le opposizioni hanno conquistato 34 candidati eletti.

Qui sotto una tabella riassuntiva dei risultati:

PARTIES	%	SEATS	EPP	S&D	ALDE	GREENS/ EFA	ECR	GUE/NGL	EFD	NA
PdL	35,26	29	29							
PD	26,13	21		21						
LN	10,2	9							9	
IdV-Lista Di Pietro	8	7			7					
UDC	6,51	5	5							
PRC-PdCI-S2-CU	3,38	0								
Sinistra e Libertà	3,12	0								
Bonino-Pannella	2,42	0								
L'Autonomia	2,22	0								
FT-DS	0,79	0								
SVP	0,46	1	1							
LD-MAIE	0,23	0								
Others	1,28	0								
Total	100	72	35	21	7	0	0	0	9	0

Legenda

- Bonino-Pannella : Bonino-Pannella
- FT-DS : Fiamma Tricolore - Destra Sociale
- IdV-Lista Di Pietro : Italia dei Valori - Lista Di Pietro
- LN : Lega Nord
- LD-MAIE : Liberal Democratici - Movimento Associativo Italiani all'Estero
- L'Autonomia : Pensionati, La Destra-Alleanza Siciliana, Movimento per le Autonomie-Alleanza Siciliana, Alleanza di Centro
- PD : Partito Democratico
- PdL : Il Popolo della Libertà
- PRC-PdCI-S2-CU : Partito della Rifondazione Comunista, Partito dei Comunisti Italiani, Socialismo 2000, Consumatori Uniti
- Sinistra e Libertà : Sinistra Democratica, Federazione dei Verdi, Partito Socialista, Unire la Sinistra, Rifondazione per la Sinistra
- UDC : Unione dei Democratici Cristiani e Democratici di Centro
- SVP : Südtiroler Volkspartei

Affluenza in Italia: 65,05%

Affluenza media in UE: 43%

Fonte: TNS opinion in collaborazione con il PE(<http://www.europarl.europa.eu>)

Durante la campagna elettorale, il dibattito politico si è concentrato su una serie di questioni diverse: dall'immigrazione alla promozione dei diritti umani, dalla disoccupazione alla crisi economica.

Ogni partito politico ha enfatizzato quello che veniva sentito come un "punto chiave" della sua Agenda, ma la maggior parte di essi ha prestato attenzione più ai problemi nazionali che a quelli internazionali. Nell'ala del centro destra, il partito vincente, il Popolo della Libertà (PdL) non ha elaborato un programma elettorale specifico per le elezioni europee, ma ha aderito al programma del PPE basato sui concetti di libertà, solidarietà, coesione sociale e ha elencato una serie di priorità politiche (prevalentemente nazionali). La Lega Nord ha presentato un'unica piattaforma sia per le elezioni europee che per quelle amministrative, prevalentemente basata su politiche nazionali quali un forte sostegno alle piccole e medie imprese e garanzie per una concorrenza leale, aprendosi a problemi più di carattere internazionale quali l'immigrazione e il disaccordo sull'adesione della Turchia all'UE e la lotta contro la povertà. Il programma politico dell'UDC si articolava in nove temi: famiglia, vita, istruzione, lavoro, casa, salute, sicurezza, federalismo e immigrazione. Si è trattato prevalentemente di un programma nazionale e interno dove solo l'immigrazione come tema di rilevanza europea è stata presa in considerazione, essendo l'UDC un partito che ha fortemente sostenuto l'immigrazione legale contro ogni sorta di immigrazione irregolare. Nell'ala di estrema destra, Forza Nuova ha presentato un elenco di obiettivi incentrati sulla prevenzione del dumping sociale: ridurre il divario tra ricchi e poveri e lottare contro la povertà, promuovere uno stato sociale e garantire diritti sociali quali il diritto alla salute e l'istruzione per tutti i cittadini europei. Anche Forza Nuova si è schierata contro l'adesione della Turchia all'UE.

Nell'ala di centro sinistra la maggioranza dei partiti politici ha fatto riferimento ai diritti umani e alla democrazia nelle proprie campagne elettorali: Italia dei Valori (IdV) ha parlato di un Patto Sociale Europeo per aiutare i disoccupati e dell'istituzione di una Carta Comune degli Stati Membri per difendere le libertà civili e sociali. Il partito più grande, il PD, è stato l'unico a presentare un reale programma europeo con la proposta di una delegazione di poteri all'UE (politica sociale e Politica del Secondo e del Terzo Pilastro) e la costituzione di una Carta europea dei diritti delle donne, nonché l'impegno dell'UE a garantire la cooperazione e la solidarietà regionale con una diminuzione della povertà e dell'esclusione sociale. Questi punti chiave sono stati sostenuti anche dagli altri partiti di sinistra come Sinistra e Libertà.

Per riassumere, sia la destra che la sinistra hanno considerato la crisi economica e la disoccupazione, la cooperazione internazionale e le relazioni estere come temi importanti nella scena

internazionale e hanno sviluppato risposte differenti ai problemi a essi correlati: i partiti di destra tendono a minimizzare la crisi economica come una questione prevalentemente di “fiducia”, mentre Lega Nord e Forza Nuova sono gli unici due partiti a non concordare con l’adesione della Turchia all’UE. Come già detto, le questioni europee non sembrano essere state discusse come ci si aspetterebbe in occasione del voto europeo. In particolare, quello che è interessante è che tali questioni non sono state realmente dibattute neppure dai cosiddetti partiti *pro-Europa*, mentre è stata la propaganda della Lega Nord, partito tradizionalmente noto come *eurosceptico*, a spiegare cos’è l’Europa per i suoi membri e che tipo di Europa dovrebbe essere costruita, “*un’Europa diversa, un’Europa dei popoli e delle Regioni*” più vicina ai suoi cittadini.

Un altro problema da affrontare è connesso con la bassa affluenza alle urne nelle elezioni europee (65,05%) in confronto alle elezioni politiche (80,4% nel 2008). Questo può essere giustificato dalla sostanziale assenza nelle campagne politiche di una dimostrazione e spiegazione di ciò che l’UE rappresenta, dei suoi poteri e di ciò che può realmente fare per i cittadini dell’UE. Questa bassa affluenza alle urne deve essere pertanto connessa alla generale mancanza d’attenzione alle tematiche europee.

Prima delle elezioni la propaganda è stata essenzialmente condotta attraverso i mezzi di comunicazione propri dei partiti, come i siti web: <http://beta.youDEM.tv/> per il Partito Democratico, <http://www.radio-padania.com/rpl/default.asp> per la Lega Nord, <http://www.radioradicale.it> per il Partito Radicale. Ogni partito italiano ha condotto la propria propaganda tramite il proprio sito web o utilizzando un social network, come ad esempio Facebook, Twitter o Friendfeed.

La comunicazione politica via web è stata appoggiata anche da canali broadcast online: un mese prima delle elezioni europee Youtube e TV channel Euronews hanno lanciato un nuovo servizio broadcast per “connettere elettori e candidati”. I cittadini hanno potuto sottoporre delle domande ai candidati europarlamentari caricando video in un canale dedicato su Youtube.

LE ELEZIONI EUROPEE DEL 2009 IN BULGARIA DI ADRIANA DIMOVA E ZLATINA PLATCHKOVA

Il basso tasso di affluenza alle urne (poco più del 28%) nelle prime elezioni per il Parlamento europeo tenutesi in Bulgaria il 20 maggio 2007, non è stato considerato un segno particolarmente allarmante. La Bulgaria era entrata a far parte dell’Unione Europea insieme alla Romania solo un paio di mesi prima, il 1 gennaio 2007 e si trattava di elezioni straordinarie per eleggere per la prima volta degli europarlamentari bulgari. Essendo i più giovani stati membri, ci si poteva aspettare che le istituzioni europee non fossero ancora sufficientemente popolari e che i cittadini dei due paesi necessitassero di più tempo per percepire e sviluppare un senso di appartenenza e la motivazione a partecipare alle elezioni del PE.

Le prime “vere” elezioni per il Parlamento europeo e la seconda “votazione europea” in Bulgaria si sono tenute il 7 giugno 2009. L’affluenza alle urne è stata del 38,9%, percentuale piuttosto vicina a quella dell’affluenza media nell’UE, pari al 43%. Mentre per il resto dell’Europa le elezioni del 2009 hanno dimostrato una tendenza allarmante alla diminuzione della partecipazione (da più del 60% nelle prime elezioni del PE nel 1979 al 43% nel 2009), per la Bulgaria il risultato è sembrato positivo, almeno in termini di valore nominale. Tuttavia le ulteriori analisi delle campagne dei partiti che hanno partecipato alle elezioni e dei risultati e feedback ricevuto dalle organizzazioni della società civile, delineano un quadro seriamente preoccupante relativo alla motivazione e alle aspettative degli elettori.

La mancanza di informazioni sufficienti sulle istituzioni e sui meccanismi di funzionamento dell’UE è risultata essere il maggior ostacolo per una maggiore affluenza alle urne e per una

comprensione più precisa del voto stesso per il PE. Purtroppo la maggior parte del popolo bulgaro considera l'Unione Europea una struttura "esterna" piuttosto che un soggetto nel processo decisionale all'interno del quale i cittadini hanno un ruolo attraverso il voto per il PE. Il coordinatore dell'agenzia di ricerca "Barometer.info", Nikolay Nikolov, riassume la questione in due affermazioni, *"Nel complesso l'idea dell'elettore medio bulgaro sui Membri del Parlamento europeo, il PE e le istituzioni UE è che questi siano in qualche modo distanti e non correlati alla Bulgaria e alla realtà bulgara. I bulgari non sentono alcuna motivazione a votare per il PE dal momento che non lo ritengono realmente importante"*.¹

Tenendo presente la conclusione appena citata, confermata anche da varie organizzazioni non governative, l'affluenza alle urne nelle elezioni del PE in Bulgaria sembra essere sorprendentemente alta. La spiegazione a questo dato è rappresentata dal fatto che le elezioni parlamentari nel paese si sono tenute meno di un mese dopo, il 5 luglio 2009. Ecco perché la maggior parte dei partiti politici "ha usato" la campagna per il voto europeo per promuovere le proprie piattaforme per le elezioni nazionali, trasformandolo ingegnosamente in uno strumento per ottenere maggiore consenso nel Parlamento nazionale.

Le piattaforme presentate dai principali partiti politici avvalorano questa tesi. Le principali questioni presentate nei programmi sono state quelle riconosciute come delle priorità nazionali, ad esempio la lotta alla corruzione e al crimine organizzato, lo sblocco dei fondi dell'UE per la Bulgaria, il miglioramento dell'ambiente lavorativo e la riforma del sistema sanitario. Nonostante l'indiscutibile rilevanza e valore di queste priorità, si tratta principalmente di questioni "interne", materia di politiche e riforme nazionali. L'attenzione sull'aspetto europeo e l'importanza del voto dei cittadini per un'Unione Europea più democratica e partecipatoria è stata, laddove presente negli elettori, del tutto trascurata. Sebbene non tra le priorità, le questioni sociali erano presenti nelle campagne di tutti i partiti. Dei sei partiti bulgari che hanno ottenuto i seggi nel PE, quattro hanno presentato dettagliatamente la propria visione su questioni sociali quali disoccupazione, povertà, tassi di natalità, immigrazione e assistenza sanitaria. I risultati delle elezioni del PE in Bulgaria del 2009 sono riassunti qui di seguito.

PARTIES	%	SEATS	EPP	S&D	ALDE	GREENS/ EFA	ECR	GUE/NGL	EFD	NA
GERB	24.36	5	5							
BSP	18.5	4		4						
DPS	14.14	3			3					
ATAKA	11.96	2								2
NDSV	7.96	2			2					
SDS-DSB	7.95	1	1							
LIDER	5.7	0								
RZS	4.67	0								
NAPRED	2.26	0								
Zelenite	0.72	0								
BND	0.46	0								
Others	1.32	0								
Total	100	17	6	4	5	0	0	0	0	2

- GERB/ : Cittadini per lo sviluppo europeo della Bulgaria /
- BSP/ : Coalizione per la Bulgaria /

- DPS/ : Movimento per I Diritti e le Libertà /
- : Attacco Unione Nazionale/
- SDS-DSB/C C- : Coalizione Blu /
- RZS/ : Partito Ordine, Legge e Giustizia /
- NDSV/ : Movimento Nazionale per la Stabilità e il Progresso /
- BND/ : Nuova democrazia bulgara /
- NAPRED/ : Avanti /
- LIDER : LIDER /
- Zelenite : Zelenite /

Affluenza in Bulgaria: 38,9%

Affluenza media nell'EU: 43%

Fonte: TNS opinion in collaborazione con il PE(<http://www.europarl.europa.eu>)

Pertanto i principali fattori che hanno portato all'impopolarità del voto per il PE sono stati: una mancanza di sufficiente consapevolezza riguardo le istituzioni dell'UE, il processo decisionale e il ruolo crescente del Parlamento europeo, nonché la sovrapposizione delle priorità poste nelle piattaforme dei partiti con quelle delle campagne per le elezioni parlamentari nazionali. Ci sono state ulteriori tematiche che hanno sollevato questioni sull'efficacia delle esistenti campagne di sensibilizzazione e la necessità di combattere le manipolazioni.

Il fraintendimento più frequente per il cittadino medio in Bulgaria è quello relativo all'influenza che l'Unione Europea ha sulle politiche nazionali. Dal momento che, come già detto, le persone non sono a conoscenza della complessità delle strutture europee e dei loro processi decisionali, si è diffusa l'idea sbagliata che l'adesione all'UE abbia danneggiato la sovranità nazionale e che l'UE ora imponga in Bulgaria determinate leggi e disposizioni senza considerare il contesto e le realtà bulgare². Questa mancanza di conoscenza tra le persone e, in alcuni casi, tra le imprese (ad esempio piccole imprese locali) è inoltre usata spesso dai partiti politici per addossare la responsabilità di alcune politiche impopolari all'UE. Questo significa che spesso le misure politiche che non trovano il consenso dalla società vengono comunicate come un obbligo derivante dall'adesione del paese all'UE, anche in ambiti che sono strettamente legati alla politica nazionale. In questo modo, le persone ricevono un'immagine negativa errata dell'UE e perdono la propria motivazione a partecipare al più democratico meccanismo di elezione diretta degli europarlamentari.

Non da ultimo, la prossimità delle elezioni parlamentari bulgare alle elezioni del PE è stata usata in modi piuttosto controversi. Ad esempio, gli agitatori di alcuni partiti politici hanno sviluppato reti ben funzionanti e mobilitato la popolazione, specialmente nei villaggi più piccoli e all'interno di gruppi sociali meno istruiti, portando gli elettori a pensare che stessero realmente votando per il parlamento nazionale e/o locale³. Un altro risultato allarmante e illogico è stato la popolarità e il numero dei voti ricevuti dal partito di estrema destra "Attack" che in alcune regioni della Bulgaria ha finito per raccogliere più del 20% dei voti. La forte opposizione del partito all'adesione della Turchia all'UE, agli immigrati e alle minoranze etniche ha pregiudicato l'immagine della Bulgaria sulla scena europea e internazionale. Tuttavia le dichiarazioni che i loro rappresentanti al PE avrebbero difeso "l'interesse nazionale" della Bulgaria hanno attirato molti elettori a prescindere dal modo scorretto in cui è stato veicolato il significato delle elezioni del PE e gli obiettivi delle istituzioni europee.

¹ <http://www.econ.bg/>

² Feedback delle ONG in occasione del focus group tenutosi nell'ambito del progetto EMERGE.

³ Indagini giornalistiche presentate nei principali canali televisivi bulgari come BTV e NOVA TV.

LE ELEZIONI EUROPEE DEL 2009 IN ROMANIA
DI IOANA REBENCIUC

Le elezioni del Parlamento europeo del 2009 in Romania hanno confermato le nuove tendenze nel sistema politico rumeno verso uno scenario con due partiti principali, il PSD, Partito Socialdemocratico e il PDL, Partito Democratico Liberale. Senza considerare il caso di Elena Băsescu, inizialmente candidata alle elezioni come indipendente, ma poi ricongiuntasi al PDL una volta eletta Membro del Parlamento europeo, i democratico-liberali hanno ottenuto il primo posto in 18 distretti e il PDS in 17, su un totale di 41 distretti oltre al comune di Bucarest.

Un'altra tendenza della politica rumena degli ultimi due anni è la progressiva scomparsa dei "piccoli partiti" dal panorama parlamentare, dovuta al mancato raggiungimento della soglia elettorale del 5%. Il partito antisistema PRM - il Partito della Grande Romania e il partito del carismatico Gigi Becali sono stati già dichiarati ininfluenti e "sepolti". Tuttavia è interessante osservare che lo scandalo dell'arresto del proprietario della squadra di calcio Steaua è stato trasformato dalle televisioni e dai media in una "storia di punta" che ha avuto per conseguenza uno scenario inatteso, portando rapidamente Becali al successo elettorale ("riconciliazione" dei leader del PRM e PNG-CD, inclusione del secondo nella lista dei Membri del PRM del Parlamento europeo, ripetuti appelli del processo e finale "liberazione" del perseguitato). Così, al di là della tendenza dei piccoli partiti a diventare attori più deboli nella scena politica, un grado di reversibilità sembra essere possibile, nella conferma dell'imprevedibilità di fondo dello scenario politico rumeno.

I risultati delle elezioni del PE nel 2009 in Romania sono riassunti qui sotto:

PARTIES	%	SEATS	EPP	S&D	ALDE	GREENS/ EFA	ECR	GUE/NGL	EFD	NA
PSD-PC	31.07	11		11						
PD-L	29.71	10	10							
PNL	14.52	5			5					
UDMR	8.92	3	3							
PRM	8.65	3								3
Băsescu E.	4.22	1	1							
PNTCD	1.45	0								
Abraham P.	1.03	0								
FC	0.4	0								
Others	0.03	0								
Total	100	33	14	11	5	0	0	0	0	3

- PSD-PC : Alleanza Elettorale PSD+PC
- PD-L : Partito Democratico Liberale
- PNL : Partito Nazionale Liberale
- PRM : Partito Grande Romania
- UDMR : Unione Democratica Magiara di Romania
- Băsescu E. : Băsescu Elena
- Abraham P. : Abraham Pavel
- FC : Forza Civica
- PNTCD : Partito dei Contadini Nazionali Democratici Cristiani

Affluenza in Romania: 27,67%

Affluenza media nell'UE : 43%

Fonte TNS opinion in collaborazione con il PE(<http://www.europarl.europa.eu>)

Sulla base di questi dati ufficiali, un elemento di notevole importanza è che solo il 27,67% degli elettori rumeni ha partecipato alle votazioni. Di questi voti il 95,38% è stato considerato valido.

102 televisioni centrali e locali e 132 stazioni radio nazionali e locali hanno mandato in onda informazioni e spot sulla campagna elettorale rumena per il Parlamento europeo.

La Società Radio Rumena (SRR) ha mandato in onda notizie, spot sulla “modalità” del voto, trasmissioni radio per promuovere i candidati e dibattiti elettorali.

Nel corso del mese che ha preceduto le elezioni europee, alcuni temi connessi alle campagne elettorali europee sono stati monitorati su cinque quotidiani nazionali: *Romania Libera*, *Evenimentul Zilei*, *Academia Catavencu*, *Adevarul*, *Gandul*¹.

L’analisi è proseguita attraverso l’individuazione di una serie di temi: l’organizzazione elettorale, sospetti sulla frode elettorale, misure antifrode elettorale, l’attività dei Membri del Parlamento europeo, la copertura mediatica delle elezioni, gli interessi in ballo nelle elezioni, il boicottaggio elettorale, il turismo elettorale e l’andamento delle elezioni. All’incirca nella metà delle occorrenze analizzate, il tema connesso alle elezioni europee è stato identificato in termini di brevi dichiarazioni sulla giornata elettorale, un evento fondamentale nel contesto politico e sociale più ampio. I giornalisti hanno trattato il tema delle elezioni europee per lo più come un evento secondario o lo hanno semplicemente menzionato all’interno di articoli sulle tensioni tra la coalizione di governo o le elezioni presidenziali. Ad esempio, nelle ultime due settimane di campagna, il discorso elettorale al quale hanno fatto riferimento le cinque pubblicazioni monitorate è stato caratterizzato da questioni relative alle tensioni “all’interno della coalizione di governo” (14 notizie) e alle dichiarazioni dei leader politici del PSD riguardo a un possibile “rimpasto di governo”, eventualità molto probabile visti i risultati delle elezioni europee (9 notizie).

È stato individuato un numero di 27 temi relativi al contesto europeo, ma con ricorrenza irrilevante. Si è fatto riferimento a temi menzionati nel corso delle campagne elettorali: l’organizzazione, l’attività e l’importanza del Parlamento europeo per la Romania, la Romania e l’UE, i diritti delle minoranze, i valori europei, l’agricoltura, le dottrine politiche europee, i diritti dei consumatori, i diritti dei minori, i finanziamenti europei, l’immigrazione, il libero movimento delle persone, l’ambiente, i modelli europei, le tariffe delle comunicazioni dell’UE, il regime dei servizi nell’UE, la strategia energetica, il trasporto aereo.

Il candidato più visibile nelle cinque pubblicazioni monitorate è stato Elena Basescu (50 notizie, 30% del numero totale delle occorrenze). La candidata del PDL Monica Macovei ha registrato 21 occorrenze. A seguire, il candidato del PRM George Becali e il candidato del PSD+PC Adrian Severin hanno registrato 15 occorrenze ognuno.

Per concludere con alcuni commenti sulle elezioni europee del 2009 in Romania, la campagna elettorale è stata estremamente tediosa principalmente perché non si è discusso nulla di specifico. I politici, dal Primo Ministro fino all’ultimo della lista, hanno deciso di continuare a fare ciò che sanno fare meglio, pensando che questo sarebbe stato sufficiente per avere successo tra gli elettori, con il rischio di cadere in un populismo di bassa lega. Essi hanno continuato a parlare di pensioni, salari, lavoro, strade; temi che chiaramente non hanno niente a che fare con il Parlamento europeo.

Se i politici hanno più progetti a livello locale, allora dovrebbero restare nel paese e impegnarsi a metterli in atto. Ma se si presentano in qualità di candidati al Parlamento europeo, dovrebbero dimostrare un minimo di conoscenza delle questioni europee. Nei loro programmi non è stata prestata sufficiente attenzione alle questioni relative all’immigrazione, alle politiche comuni sul mercato del lavoro, sulla sicurezza alimentare ed energia, sul tema dell’allargamento dell’UE. Inoltre nelle campagne elettorali nessuno ha parlato delle politiche d’inclusione sociale o di misure riguardo la riduzione del rischio sociale. Un altro elemento drammatico delle elezioni del Parlamento europeo è stata la mancanza di conseguenze negative dovute alla crisi finanziaria e alla crisi economica sui risultati ottenuti dai due partiti principali nella coalizione di governo, PSD e PDL.

¹ <http://www.romanialibera.ro/>; <http://www.evz.ro/index.html>; <http://www.catavencu.ro/>; <http://www.adevarul.ro/>; <http://www.gandul.info/>.

BULGARIAN VERSION

РОБЕРТО МАДЗОТА, ПРЕЗИДЕНТ НА ИНСТИТУТ ЛУИДЖИ СТУРЦО

Изграждането на едно културно пространство, споделено от всички европейски граждани, представлява основополагаща стъпка в трудния и продължаващ процес на интеграция. Освен политиките, насочени към икономическо възстановяване и мерките за валутна стабилизация, на всеки гражданин на Европа трябва да се гарантира добрата информираност и активно участие в развитието на една по-сближена и демократична Европа.

В съответствие с общите цели на Програма „Европа за Гражданите“ 2007-2013, Институт Луиджи Стурцо стартира проект за сътрудничество със структури на гражданското общество от България и Румъния, двете най-нови страни-членки на Европейския Съюз. Предвид историята и същността на дейността на Института, изследването на исторически източници е първата фаза на процеса на споделяне на информация и дебата по темите обща история и ценности. В тази връзка са идентифицирани и включени и теми, които са от изключителна важност за Европейската Година за Борба с Бедността и Социалното Изключване.

Завършваме това ползотворно сътрудничество с тази публикация, като вярваме, че ще допринесем за това Европейският съюз и институции да станат по-„видими“ и осезаеми за гражданите на Европа и за стимулиране на общата идентичност.

РЕЗЮМЕ

ПИЕТРО ЧЕЛОТИ И ДЖУЛИЯ ФИАКАРИНИ

Могат ли европейските организации на гражданското общество да допринесат значително за засилване на т.нар. „европейско гражданство“? Този въпрос бе многократно поставян в рамките на работната група, създадена по проекта Е.М.Е.Р.Г.Е. през 2010 година, Европейската Година за Борба с Бедността и Социалното Изключване.

Един от резултатите по проекта е проучването от страна на изследователите, включени в проекта Е.М.Е.Р.Г.Е., на позициите на трима представители на Европейския Парламент, италиански член на Групата на Алианса на либералите и демократите (S&D), български член на Групата на Прогресивния алианс на социалистите и демократите (ALDE) и румънски представител на Групата на Европейската Народна Партия (EPP). Интервютата и позициите и на тримата члена на Европейския парламент са представени в първата част на тази публикация, където се обръща особено внимание на европейските политики за борба с бедността и социалното изключване. Обсъжда се и свободното движение на гражданите в рамките на Европейския съюз, след конфликта, избухнал между институциите в резултат на експулсирането на роми от страна на Франция през лятото на 2010 г. Според двете най-нови страни членки на ЕС, България и Румъния, този конфликт може да послужи като повод за развитието на по-ефективни политики на европейско ниво за активно включване на етническите малцинства.

Връзката между необходимостта да се засили степента на участие в демократичните процеси в ЕС и ролята на организациите на гражданското общество е първоначално представена в разговорите с представителите на ЕП и по-задълбочено разгледана във втората част на тази публикация. Италианският евродепутат подчертава, че благодарение на Европейската гражданска инициатива, инструмент на пряка демокрация, финализиран от ЕС в края на 2010 г., европейските неправителствени организации имат възможност за активност в иницирирането на законодателните процеси, чрез интерпретация на желанията на гражданите съответстващи на засегнатите страни в даден

сектор. Ето защо, структурата и евентуалният начин на функциониране на Европейската гражданска инициатива се превръща в една от най-обсъжданите теми на този проект и е отделена в самостоятелна секция.

За да потвърди реалното включване на неправителствения сектор в европейския институционален контекст на годината посветена на тяхната сфера на действие, проектът Е.М.Е.Р.Г.Е. предвиди сформирването на две фокус групи с представители на НПО и училища във всяка страна, участваща в проекта. Групата от изследователи по проекта създаде уеб платформа (emerge.sturzo.it) представяща информация за европейските институции - в частност, ЕП и дейностите му в сферата на борбата с бедността. Резултатите от тази обща методология и проучване на мнения, очаквания и дейности на представители на италиански, български и румънски НПО, са представени в третата част на публикацията.

Тази публикация завърша там, откъдето започва, като продължава своето пътешествие към изборите за Европейски Парламент през 2014 г. Проучването по проекта на активното участие на електората в Европа започна с анализ на изборите и резултатите от изборите за ЕП през 2009 г. в Италия, България и Румъния. Целта бе да се „претегли“ електоралният консунсус относно демократичността на ЕС, особено предвид факта, че се извърши сравнение между три страни с доста различна „Европейска история“. Бяха анализирани въпроси като интерес на гражданите към изборите за ЕП, избирателна активност, теми включени в кампаниите. Публикацията завършва с презентация на тези различни тестове за демокрация, които свидетелстват за необходимостта от по-нататъшни усилия за засилване участието и активността на европейските граждани в демократичните процеси.

ИНТЕРВЮ С ИТАЛИАНСКИЯ ЕВРОДЕПУТАТ РОБЕРТО ГУАЛТИЕРИ ПИЕТРО ЧЕЛОТИ

ВЪПРОС: Изтича 2010, Европейската Година за Борба с Бедността и Социалното Изключване. Според преценката на ЕП, изигра ли тази тематична година важната роля? Получи ли дейността на ЕП значителен принос и информация от различните страни-членки?

ОТГОВОР: Аз лично не съм бил ангажиран пряко с дейности, свързани с Годината за Борба с Бедността и Социалното Изключване. Предвид това, трябва да кажа, че съм доста разочарован с напредъка в действията, свързани с намаляване на бедността и социалното изключване. От гледната точка на Европейската обсерватория, в която работя и предвид изключително трудната, икономически погледнато, 2010 година, националният принос на различните страни-членки варира, но негативно. Ако трябва да обърнем специално внимание на Италия, можем само да повторим онова, казано от неправителствени организации многократно: намалено значително, от гледна точка на количество, италианският принос за борба с бедността и социалното изключване. Но нека не забравяме, че към края на 2010 г. ЕП прие някои смели резолюции и защити принципа на национален принос за сътрудничество и развитие, като така напомни огромната си роля.

В: В периода между август и септември 2010 г. европейските граждани станаха свидетели на изнедаващо сериозен конфликт между Европейската Комисия и Франция. Настрани от специфичната тематика и тежките думи, изречени от френския президент Саркози и Комисар Рединг, се уверихме, че ЕК е готова да предприема действия срещу страните-членки в случай, че е необходимо да се

защитят Договорите; включително по деликатни въпроси свързани с Правосъдие, Основни права и Гражданство. Дори ако страната-членка е „велика държава и майка на човешките права“ като Франция. Институционалните конфликти са силен инструмент за повишаване на популярността и засилване на политическия профил на самите институции, от тази гледна точка, как оценявате събитията? Те спомогнаха ли по някакъв начин за подчертаване на ролята на ЕС в борбата със социалното изключване, от гледна точка на спазване на законодателството?

О: Съгласен съм с тази гледна точка. Това, което се случи през лятото на 2010 г. беше важно от институционална гледна точка. Събитията бяха действително последица от новата европейска институционална рамка и Хартата на основните права в ЕС, обвързваща всички страни-членки. Тъй като сега е необходимо правителствата да се съобразяват с регламентите на европейско ниво, ЕК бе задължена на подчертае, че взетите от френското правителство мерки биха могли да противоречат на политиката срещу дискриминация на етническите малцинства.

По мое мнение, безсмислено е да се отделя внимание на изказванията, независимо колко тежки думи са били използвани в обвинения и последвали извинения. Нпротив, трябва да се отбележи, че позицията на ЕК имаше огромен отзвук във Франция и че, в крайна сметка, Франция промени своята позиция. Видно е как „комунитаризмът“ на свободата, сигурността и правосъдието в крайна сметка променят институционалната рамка. Този пример демонстрира как обвързващият характер на „Хартата на основните права“ и ролята на Европейските институции на защитници, в този случай, ЕК, най-накрая е факт. От друга страна, нека припомним, че институцията, която дава начало на този процес е Европейският Парламент. Така че спокойно можем да говорим за завършения цикъл, с участието на ЕП, официалната позиция на ЕК и ефекта върху една страна-членка.

В заключение, бих искал да отбележа, че тези събития действително са много важни от историческа гледна точка.

В: Нашите изследователи доказаха, че изборната активност на изборите за ЕП прогресивно спада (от 61.99% през 1979 г. до 43% през 2009 г.), с особено смущаващи стойности, както сред „старите“ страни-членки като Холандия (36.75% през 2009 г.) и „новите“ страни-членки като Румъния (27.67 през 2009) и България (38.99% през 2009 г.). Как преценя Европейският Парламент този суров индикатор? Има ли дебат на европейско ниво по въпроса? Как могат да се обяснят тези значителни разлики между страните-членки? Има ли планирани действия за да се прекъсне тази негативна тенденция?

О: Лично мога да свидетелствам за сериозния дебат в Комисията по конституционните въпроси относно изборната активност на изборите за ЕП. Във връзка с този дебат, основен момент е предложението на евродепутата Андру Дъф избирателите да дават два гота: един за национален (или регионален, в зависимост от изборните райони) кандидат, а друг за групата от 25 евродепутати избирани на транснационално ниво. Целта на подобна инициатива би било да се избера по-силни представители с международно признание и подкрепа, които биха имали наистина лидерска роля. Разбира се, предвиждат се и промоционални кампании, целящи да повишат усещането за европейско гражданство и участие в институционалния живот.

По мое мнение, обаче, сблъскваме се с някои обективни процеси, които трябва да бъдат взети под внимание: от една страна, влизането в сила на Лисабонския Договор и, от друга, ефектът на икономическата криза, които значително засилват Европейския дебат през последната година и

половина. С други думи, европейските граждани вече осъзнават политическата тежест на институциите, а в същото време се убеждават, че само единен, Европейският съюз може да противодейства на икономическата криза и да предостави закрила срещу преките за гражданите заплахи. Смятам, че избирателната активност прогресивно ще се увеличава на следващите избори за ЕП. Разбира се, разлики в активността в различните страни-членки винаги ще има: е Европа не можем все пак да заличим спецификата на националния контекст.

Бих искал в заключение отново да обърна внимание на предложението на Андру Дъф. Благодарение на него започна активен междупартиен дебат. Положителният елемент се съдържа в по-голямата степен на „Европеизиране“ и възможността да се гласува за кандидати от други страни. От друга страна, може да се забележи известен риск от „национализиране“ на кандидати от различни държави, което може да направи кандидатите за депутати в ЕП по-чувствителни към интересите на дадени територии. Групата на Алианса на социалистите и демократите в Европейския Парламент (S&D), към която аз самият принадлежа, в момента е в процес на дефиниране на официална позиция по въпроса.

В: Нашите изследователи обърнаха внимание и на новия демократичен инструмент „Европейска гражданска инициатива“. Дори при положение, че техническите специфики на функциониране на този инструмент все още предстои да бъдат дефинирани, смятате ли, че този инструмент ще се окаже положителен фактор за намаляване на демократичния дефицит, все още типичен за структурата и „архитектурата“ на институциите на ЕС? И в повече подробности, виждате ли предпоставки за по-засилено сътрудничество между европейските партии и неправителствените организации с цел мобилизиране на гражданите и концентриране върху истински европейските въпроси като бедността и социалното изключване?

О: Надявам се. Първо, наистина смятам, че е положителен факт разумният период, в рамките на който се осъществи законодателният процес, който сега е почти финализиран. Също така забелязах, че предложението ще бъде усъвършенствано съгласно препоръките на Комисията. Ограничението за минимален брой подписи 300.000 беше очаквано, когато приемливостта на инициативата все още не беше точно дефинирана. Моето предложение за поправка, отразяваща все пак ролята на европейските политически партии беше проето. Позициите бяха изяснени и Групата на Алианса на либералите и демократите вече планира да популяризира старта на инициатива, която налага данък за финансови тразакции, приходите от който да бъдат посветени пряко на каузата за борба с бедността и социалното изключване.

От моя гледна точка, не бих се концентрирал още от сега върху въпроса как ще бъде използван този нов инструмент, но ще подчертая институционалната му стойност и принос му към демокрацията в Европа. От институционална гледна точка, гражданската инициатива оспорва монопола на законодателната инициатива на Европейската Комисия. Разбира се, не го премахва, но обогатява начините и средствата за дефиниране на законодателния дневен ред. Съществува елемент, който в много редки случаи може да бъде заобиколен от Комисията и който със сигурност ще позволи на европейските институции да станат по-силни в развитието на европейски ценности.

Бих искал да завърша позицията си по въпроса относно приноса, който неправителствените организации могат да дадат на европейския демократичен живот. Гражданската инициатива е инструмент, който позволява на гражданите да се доближат до институциите и неправителствените организации със сигурност играят главна свързваща роля в този контекст. Политическият дебат също е необходим. Както казах по-рано, инструментът не изключва участието на партиите – официално

чрез физически лица – и от това трябва да се извлекат ползите за да се изгради един политически контекст за успех на инициативата на законодателно ниво. С други думи, рискът, който аз предвиждам е, че инициативата ще се превърне в инструмент чисто и просто за агитация и популизъм. За да се избегне този риск е необходимо да се обърне внимание от първия момент – имам предвид следващите две години – как да се използва инициативата по един конструктивен, от законодателна гледна точка, начин. В този смисъл, сътрудничеството между неправителствените организации и политическите партии може да изиграе ключова роля.

ИНТЕРВЮ С БЪЛГАРСКИЯ ЕВРОДЕПУТАТ АНТОНИЯ ПЪРВАНОВА
ЗАСИЛЕНАТА РОЛЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ КАТО ПОЛИТИЧЕСКА СТРУКТУРА, ОБВЪРЗ-
ВАЩА ВСИЧКИ СТРАНИ-ЧЛЕНКИ И С МИСИЯ ДА ЗАЩИТАВА СВОБОДНОТО ДВИЖЕНИЕ НА
ГРАЖДАНИТЕ И ЧОВЕШКИТЕ ПРАВА НА МАЛЦИНСТВАТА.
ЕЛЕНА КИРОВА И НИКОЛАЙ АНАЧКОВ

Независимостта на държавите в контекста на разширяваща се и задълбочаваща се европейска интеграция е предмет на ожесточени дебати от десетилетия насам. В момента, с 27 страни-членки, Лисабонския договор в сила и в борба с последиците от глобалната финансова и икономическа криза, ЕС се изправя пред ново предизвикателство. ЕС трябва не просто да затвърди позицията си, но и да ѝ продаде ново значение като политическа структура, чиито решения са обвързващи за страните-членки и са насочени преди всичко към това да защитават европейските граждани. През август 2010 г. Франция започна с експулсирането на български и румънски роми, въпреки тежките критики от страна на другите страни-членки и европейските институции. Събитията от август и непоколебимата позиция на френското правителство породиха много дискусии и дебати относно реалната политическа сила на ЕС и истинското значение на европейските ценности като свободно движение на хора и защита на човешките права. „Ромският въпрос“ придобива още по-голямо значение в контекста на Европейската година за борба с бедността и социалното изключване 2010. Беше ли френският отговор на проблема обоснован от „гледна точка на ЕС“? Могат ли и трябва ли страните-членки да упражняват „пълна“ суверенитет в сферите на правосъдието и човешките права? Или е крайно време за развитие на единен интегриран подход на европейско ниво?

Сложността на въпросите свързани с независимостта на държавите в контекста на процеса на европейска интеграция е дискутиран в интервю с Антония Първанова, български евродепутат и част от Групата на Алианса на либералите и демократите за Европа в ЕП. Интервюто¹ е проведено през септември 2010 г., няколко седмици след като ЕП одобри доклада на госпожа Първанова за социалното включване на жените от етническите малцинства. По отношение на екстрадирането на роми от Франция, госпожа Първанова подчертава, че има няколко аспекта на проблема, които трябва да бъдат взети под внимание. Първият е специфичната причина, основанията, на които френското правителство прибегва до тези непопулярни мерки. Вторият, и може би най-важният, е двойният стандарт прилаган към ромското малцинство в сравнение с други етнически общности, например, нелегални имигранти от бившите френски колонии.

«Защо Франция избира толкова сурови мерки спрямо ромите? Ако те наистина са нарушили определени правила и закони и са превишили правото си на престой в страната, защо никакви мерки не

са били взети по-рано?» Поуката, за съжаление, извлечена по тежкия начин от случката, е ясната демонстрация на необходимостта от поставяне на ромския въпрос и интеграцията на ромите на европейско равнище, смята госпожа Първанова. Тоест, събитията от август доказват, че една единствена страна не може да бъде държана отговорна за провала в интеграцията на дадена общност. От друга страна, стана ясно, че всякакви едностранни и крайни мерки като тези, предприети от френското правителство, заплашват да компрометират основните принципи и ценности на ЕС. В заключение, противоречивият отговор на френското правителство на проблема с ромите в страната всъщност помогна на европейската общност и политически слит да осъзнаят, че две неща трябва да се вземат предвид, когато става въпрос за социална интеграция и защита на човешките права в ЕС. Първо, социалната интеграция или провалът да се интегрират етническите малцинства на национално ниво не е проблем само на една страна и е необходимо да се изгради единен подход на ниво ЕС. Второ, «двоен стандарт», както описва госпожа Първанова, не може да бъде прилаган към никоя етническа общност, тъй като тогава вече идва въпросът за спазването на европейското законодателство и регламенти, а не само за интеграция. Това, което Антония Първанова се надява да види за в бъдеще, са повече решения и предложения от Европейската Комисия, отколкото само препоръки.

“След като изслушах Стратегията на Комисар Рединг, бях малко разочарована, тъй като очаквах повече конкретни ангажименти от страна на Комисията. Нашата задача като евродепутати е да отправяме препоръки, а отговорност на Комисията е да формулира предложения за конкретни мерки”, казва в заключение госпожа Първанова

Така, аргументите за правата на малцинствата в ЕС и процесите на социална интеграция несъмнено провокират политически дебат и сериозна опозиция от крайно десните в ЕП. Тази тенденция със сигурност потвърждава демократичната природа на ЕП, а споровете свързани с бедността и социалното изключване намират силен политически отзвук. Не бива да се пренебрегва и реакцията на църквата в дебата, а църквата все пак се явява стожер на демокрацията в европейското общество. Френският евродепутат Бруно Голниш, заместник-председател на крайно десния Национален фронт предлага депортираните от Франция роми да бъдат настанени на площада Св. Петър в Рим, според френското издание Point. Това изказване е провокирано от думите на Папа Бенедикт XVI, който осъжда действията на френското правителство. Френският евродепутат заявява, че е „леко ядосан от такива думи идващи от духовенството“ и добавя, че дискусиата може да бъде подновена след като ромите завземат гореспоменатия италиански площад. „И искам също така да попитам – дължна ли е Франция да отвори границите си за всички, които биха искали да живеят в страната ни“, завършва Голниш. Според него, Франция има нужда да предоговори споразуменията на ниво ЕС със страните, от които идват ромите.²

Аргументът, че проблемите на интеграцията не могат да бъдат считани за чисто национален проблем и че решенията и дебатите трябва да са на европейско ниво доказват необходимостта от развитие на „европейски“ подход в дефинирането на политики в повече сфери и засилване чувството на принадлежност на европейските граждани. Това е концепция, свързана с идеята за европейското гражданство и решение на проблема с намалящата избирателна активност на изборите за ЕП и т.нар. демократичен дефицит в Европа.

Важна стъпка към развитието на чувство на принадлежност у гражданите на ЕС, чрез уверението, че мненията им имат значение и влияят върху вземането на решения в ЕС, е въвеждането на Европейската гражданска инициатива. Тя вероятно ще бъде официално приета, след като Комисията по конституционни въпроси одобри първоначалната версия на инструмента на 30-ти ноември, 2010 г. За да се превърне Гражданската инициатива в ефективен инструмент за участие на гражд-

даните в процеса на вземане на решения, нуждите на гражданите трябва преди всичко да бъдат взети под внимание. Този аргумент е подкрепен и от българския евродепутат, част от Групата на Алианса на либералите и демократите за Европа в ЕП, Станимир Илчев. Той вярва, че един практическото подход е необходим в процеса на дефиниране на регулаторните механизми на Инициативата, за да се гарантират прозрачни правила и да се избегнат потенциални проблемни свързани с прилагането ѝ 3. Позицията на господин Илчев отразява и мнението на неправителствения сектор в България, изпратено до българския евродепутат от програмния директор на «Европейски политики и гражданско участие».

¹ <http://www.lovechtoday.eu/> интервю на Павлин Иванов от 21.09.2010 г.

² http://www.novinite.com/view_news.php?id=119531

³ <http://www.banker.bg/?Issue=780&Section=71&NewsEntry=43314&NewsPortion=0>

ИНТЕРВЮ С РУМЪНСКИЯ ЕВРОДЕПУТАТ МАРИАН-ЖАН МАРИНЕСКУ МАРИАНА ТРАЙНЕА

ВЪПРОС: Каква е целта на Европейската Година 2010?

ОТГОВОР: Една от основните цели, довела до определянето на тази тематична година, е подновеният ангажимент на ЕС в борбата с бедността и социалното изключване. Предвид предизвикателствата, пред които сме изправени – климатични промени, демографски профил на ЕС, само за да споменем някои от тези предизвикателства - и икономическата криза, с която все още се борим, ясно е, че Европа не може да си позволи общество, което не обръща внимание на способните хора, които искат да бъдат част от него.

Тази година е важна в ролята си на едно събуждане, целящо да се преборят съществуващите стереотипи и да се даде правото на дума на тези, които са социално изключени или живеят в бедност. На основата на принципите на ЕС за партньорство и солидарност, 2010 адресира пряко причините на бедността и позволява на индивидите да играе пълноценна роля в обществото. Дейностите, предвидени за тази година имат за цел да подобрят координацията между съществуващите програми и инициативи за борба с бедността и социалното изключване.

В: А по отношение на намаляне на бедността и ключа за справане със социалното изключване...?

О: Във всяка страна, развитието на регионално ниво оказва значително влияние върху бедността. Последните изследвания на доходите и риска от бедност показват, че Европейското финансиране в рамките на кохезионната политика се концентрира върху страни и региони, където относителните нива на бедност са по-високи. Финансирането идентифицира своите цели. Кохезионната политика не цели пряко намаляне на бедността или промяна в националните социални системи, а се стреми да финансира проекти, които ще ускорят развитието, ще популяризират равенството между половете, ще подобрят качеството на живот и ще повишат възможностите за заетост, като благодарение на всичко това спомогнат за намаляне на факторите, причиняващи бедност.

Кохезионната политика има за цел да намали „концентрацията“ на повишени нива на бедност в дадени региони на по-развитите страни-членки. Предоставяна е значителна подкрепа, например в Уелс във Великобритания, някои области на Валония в Белгия, южна Италия и южна Испания.

Регионалната конкурентноспособност и заетост представляват реалния проблем, от една различ-

на перспектива, като се вземе предвид над-средното ниво на безработица и под-средното образователно ниво, тясно свързани със средните нива на безработица и абсолютните нива на бедност. Тези цели са трудно постижими, ако вземем сериозната разнородност на европейските региони; от гледна точка на обхвата и географското им разположение, нива на доходи, политическа тежест. Разширяването на ЕС води до значителни промени: пропастта между настоящите 27 страни-членки е два-пъти по-голяма отколкото различията между 15-те страни членки преди разширяването на ЕС през 2004 г.

Практика при изпълнението на кохезионната политика е финансирането да се разпределя на база стойност на БВП на глава от населението, да се предоставя повече финансиране на райони с по-висок процент хора, живеещи в бедност.

Някои страни се справят определено добре, но все така съществуват региони, в които хората са бедни. В по-слабо развитите държави, бедността е по-малка в регионите около столиците. В други държави, обаче, районът на столицата се характеризира с по-голяма бедност, поради отлив на сравнително по-заможни семейства от тези територии.

Най-слабо развитите страни обхванати от кохезионната политика получават най-голямо финансиране и, очевидно, се характеризират с по-голям брой хора, живеещи в материални лишения (абсолютна мярка за бедност, показваща, че тези хора не могат да си позволят три или повече от общо девет т.нар. основни блага).

Предвид корените на сериозната социална криза в историята, европейската година 2010 представлява възможност за засилване на решителността, развитието на нови партньорства и действия. Съществуването на бедност в един от най-просперитиращите райони на света е сурова реалност. Въпреки общото повишаване на жизнения стандарт през последните десетилетия, почти 84 милиона жители на Европа – 17% от населението – живеят под прага на бедността в наши дни.

Европейската година 2010 се фокусира върху използването на съществуващи инструменти и популяризирането на дейности из цяла Европа. Тази кампания има, така да се каже, четири основни транс-национални цели:

1. Обществена информираност: чрез призви и популяризиране за по-добро разбиране на реалностите, свързани с бедността в ЕС, чрез промяна в стереотипите и откриване на начини за борба с бедността.
2. Разпространение на идеята за борба с бедността като обща отговорност и в интерес на всички, ангажимент, който трябва да бъде поет и от публичния, и от частния сектор.
3. Призив към хората, за да се набере инерция, така да се каже, от местно към европейско ниво.
4. Подкрепа за активното участие на хора в бедност или застрашени от бедност, подкрепа за тяхното активно съзнание за правото на достоен живот.

29 държави се включиха в инициативата и са развили национални програми в партньорство с различните заинтересовани страни (НПО, социални партньори, фондации, регионални и местни власти).

В Европа, почти 1000 инициативи, конференции, мрежи за солидарност и училищни дебати, както и обучения за медиите, интерактивни игри и тестване на нови политически схеми, са планирани за изпълнение. Кампанията е координирана от Европейската Комисия и се основава на инструменти за информиране (уебсайтове, публикации, видео, и др.), както и ключови дейности: инициативи в сферата на изкуството (събираща ученици, НПО и хора, застрашени от бедност в Европа), състезание за журналисти за аудиовизуални и писмени медии и „тематична седмица” в средата на октомври, заедно с форуми и работни срещи. Закриващата конференция е планирана

от белгийското председателство на ЕС за декември.

Редица други дейности са планирани от НПО и представители на другите заинтересовани страни включени в кампанията, както и от страна на институциите. Европейската година 2010 е съвместен проект, в който всички страни играят важна роля.

Успехът на Европейската година 2010, обаче, ще бъде измерен и посредством влиянието, което тя ще окаже върху политическия календар на страните-членки на ЕС. През юни 2010 г. Европейският Съвет постигна съгласие върху целта да се елиминира рискът от бедност и изключване за 20 милиона души, като част от Стратегия Европа 2020. Тази важна стъпка ще бъде, следователно, последвана от дългосрочни устойчиви действия на всички нива.

В: А ситуацията с ромите?

А: Кохезионната политика играе важна роля за подобряване условията на живот и интеграцията на етническите малцинства. Тя осигурява подкрепа чрез широк кръг анти-дискриминационни политики и мерки, насочени към социално включване, както и чрез целево финансиране.

Ромската общност, за която е характерна висока чувствителност и податливост към бедност и социално изключване, се радва на особено внимание: последните действия включват мерки улесняващи достъпа им до жилища, образование и капитал за стартиране на бизнес, както и информационни кампании.

Из цяла Европа, ромите страдат от маргинализиране, социално изключване и расизъм. Проучванията показват, че проблемите, с които те се сблъскват, варират от лишаване от права, като достъп до основни услуги и работа, до насилие породено от расови предрасъдки.

В: Какъв е залогът?

А: По-рано през годината, Комисията публикува Комюнике „Социална и икономическа интеграция на ромите в Европа”, в което се слагат основите за последващите действия. Декларирайки, че ситуацията с ромите в Европа изисква спешни мерки, се отправя призив за „пълна социална и икономическа интеграция”.

Документът свидетелства за ясни ангажимент към включването на ромите и заявява, че докато през последните две години въпросът е бил централен при формулирането на политики, съществуващите инструменти трябва да работят по-ефективно и по-единно за постигане на целта.

Комюникето начертава конкретни мерки за по-нататъшното включване на ромите. Те включват целева употреба на Структурните фондове и отделяне на внимание към въпроса и в рамките на кохезионната политика.

<http://www.2010againstopoverty.eu/?langid=ro>

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0133:RO>

Нов европейски демократичен инструмент: Европейската гражданска инициатива като начин за сближаване на избирателите

Пиердавид Пидзокеро

“Свободата е включване” пее италианският народен певец Джорджо Габер. Включването също може да означава свобода и желание за активно участие в европейската публична сфера благодарение на новия демократичен инструмент, гарантиращ участие на гражданите. Нашият глас на изборите за Европейски Парламент няма да е единствената ни възможност да участваме в Европейския

съюз. Договорът от Лисабон (чл. 11 от Договора за ЕС и чл. 24 от Договора за Функционирането на ЕС) въвежда нова форма на обществено включване в ЕС, така наречената „Европейска гражданска инициатива“ (която по-долу ще наричаме накратко ЕГИ). Този инструмент позволява на поне един милион граждани от минимум седем страни-членки, да накарат Европейската Комисия да придвижи инициатива, която е в сферата на компетенциите на ЕС. Правото на петиция на Европейския Парламент значително се различава от новата „инициатива“. Европейските граждани ще имат възможност да подпишат политически документ, чрез който да накарат ЕК да изготви законодателно предложение. Предвид значението на този нов инструмент за гражданите, гражданското общество и заинтересованите страни, Комисията проведе широки консултации за да проучи мненията на всички засегнати страни, както и да проучи как инициативата би работила на практика. Комисията приема предложение през март, което става основа за преговори с ЕП и Съвета. Целта е приемането на специфичен регламент. На 15-ти декември 2010г. ЕП почти единодушно одобри (628 гласа за, само 15 против и 24 въздържали се) Резолюцията Ламасур-Зита. Чрез тази резолюция евродепутатите въвеждат значителни промени за да направят процедурата по-достъпна за потенциалните ползватели, като например чрез електронна демокрация и правила за въвеждането на „проверка за допустимост“ – преди това фиксирана на 300 000 подписа от Комисията. Договорени са различни аспекти: минимален брой държави от ЕС, минимален брой подписи от държава, минимална възраст на участващите в инициативата, правила за събиране и удостоверяване, времеви рамки за събиране на подписите, както и за реакция от страна на Комисията. След одобрението на Съвета, което се очаква тези месеци, страните-членки ще разполагат с една година за да я въведат в сила чрез националното си законодателство. Гражданите вероятно ще имат право да се възползват от ЕГИ от началото на 2012 г.

Как ще работи този нов инструмент? „Граждански комитет“ от поне една четвърт от страните-членки – или седем на брой – ще бъдат в състояние да регистрират ЕГИ пред Комисията. След „проверка на „допустимостта“ извършена от Комисията, гражданите могат да започнат да събират подписи, на хартия или по електронен път. Какво означава „проверка на допустимостта“? Това е важен въпрос, това означава, че Комисията разполага с три месеца да потвърди, че инициативата отговаря на задължителните изисквания. Трябва да се удостовери, че „инициативата не попада извън сферата на правомощията на Комисията да разработи предложение за законодателен акт на ЕС за целта на прилагане на Договорите“.

Тогава инициаторите ще бъдат оторизирани да започнат събирането на подписи. За да се извърши това според изискванията, трябва да се спазват определени срокове и специфични правила. Има ограничение за времето, в което да се съберат един милион подписа: 12 месеца. Друго важно правило засяга броя подписи от всяка от (поне) седемте страни-членки. Този брой варира според броя на населението на дадената страна-членка. Например, в Малта биха били достатъчни 3 750. За по-големите страни-членки броят се увеличава до 54 000 (Италия) или 74 250 (Германия). В Румъния и България са необходими, съответно, по 24 750 и 12 750 подписа.

27-те страни членки трябва да удостоверят личните данни на участващите в инициативата. Всички те трябва да бъдат граждани на ЕС и възрастта им да позволява да гласуват на избори за ЕП. В края на този процес, Комисията решава, в рамките на три месеца, дали ново законодателство може да бъде предложено и оповестява публично решението си.

Основната цел на членовете на ЕП бе да направят процедурата колкото може по-опростена и достъпна за потенциалните ѝ ползватели. Проверката на допустимостта сега ще се извършва предварително, а не след събирането на 300 000 подписа. Преди тази промяна, рискът от разочарование и безсмисляне на усилията на хората бе твърде висок, тъй като инициаторите трябваше да събе-

рат 300 000 подписа в подкрепа на инициативата, без да са сигурни, че тя ще бъде определена като «допустима» от Комисията.

Друг ключов момент е минималният брой страни-членки, включени в инициативата. Този праг беше снижен от една трета (9) до една четвърт (7). Сега Комисията отговаря за това да подпомогне инициаторите, чрез достъпни насоки, контактни точки (центрове), както и чрез софтуер за събиране на подписи, всичко това безплатно. Ако инициативата е подкрепена от един милион подписа, трябва да има гарантирани последващи действия, включително покана от страна на Комисията и публично обсъждане; Комисията разполага с три месеца, вместо с четири, както е първоначалното предложение, за официален отговор на инициативата. Това предполага смислен и значим политически отзвук и значение.

Промените, въведени благодарение на дейността на ЕП са свързани с т. нар. електронна демокрация (е-демокрация) като начин за участие в инициативата, незабавна проверка за допустимостта при регистриране на инициативата и по-малък минимален изискуем брой участващи страни-членки. Тези три промени в отговор на първоначалното предложение биха могли да имат положителен ефект върху дейността на гражданското общество.

Нека обърнем внимание на ефектите, които този нов инструмент ще окаже върху европейските социални въпроси. Целта да се разшири общественят дебат на европейско ниво се превръща в приоритет. Според последните проучвания на Евробарометър изборите ясно показват необходимостта от такова разширяване.

Тази цел може да се постигне благодарение и на новия демократичен инструмент за гражданско участие. Ако ЕГИ се насочи към въпроси, които са ключови за гражданите, тя може да допринесе за улесняване и засилване на гражданското участие, както и да намали пропастта между гражданите и институциите. ЕГИ ще позволи на гражданите да бъдат по-активни в демократичните процеси в ЕС.

Ако гражданите приемат истинското значение на песента на Габер от европейска перспектива, те могат да надигнат глас и за европейските социални въпроси, които са централна тема на проекта Е.М.Е.Р.Г.Е. Европейските социални въпроси не са предмет на дневния или седмичния политически дебат. Дори и по време на изборните кампании за ЕП, както доказаха изследователите по проекта, тези въпроси не са ключови. Дори социалните въпроси да влязат в дебата, те обикновено се дискутират негативно (например, проблеми, свързани с имиграцията, ксенофобски настроения и др.). Този подход не е конструктивен. Не е достатъчно да се подчертае липсата на активност и пропастта на между гражданите и институциите на ЕС. Необходима е промяна в подхода и търсене на нови инструменти, гарантиращи гражданско участие. Една такава възможност, основана на принципа на пряката демокрация, е ЕГИ. Тя е важна за гражданите, заинтересованите страни, НПО и европейските политически партии. В твърде много случаи европейските партии са действали по начин, характеризиращ ги повече като национални, отколкото европейски. Това е една от най-слабите страни в европейската политика. В качеството си на член на ЕП, Роберто Гуалтиери сподели по време на среща през май 2010 г. с изследователите по проекта Е.М.Е.Р.Г.Е., че европейските политически партии не са нещо много повече от сбор от национални партии. Според него, ЕГИ би позволила на европейските партии да поведат транс-национален дебат, който до момента винаги е бил твърде слаб. Това е визията, която споделяме. Не трябва да се забравя, че и други засегнати страни извън институциите на ЕС и разполагащи с по-малко средства и инструменти от членовете на ЕП, също могат да се превърнат в ключови играчи. Неправителствените организации, които понякога имат добре развити и големи мрежи от членове, могат да изиграят водеща роля за мобилизация на гражданите при реализирането на ЕГИ. Този метод предоставя

възможности на неправителствения сектор и гражданските движения да открият нови форуми и дебати, особено в сферата на социалните теми.

ЕГИ може да бъде началото на политическия дебат, който може да прерастне в диалог по общите проблеми и предизвикателства с европейските политически партии. Социалните теми могат да се превърнат в повод за конфронтация между неправителствените организации и политическите партии. Чрез пресата и медийни стратегии, неправителствените организации и политическите партии – понякога и чрез съвместни усилия – могат да накарат европейското общество да осъзнае специфичните предизвикателства и да подтикне гражданите към активно участие в ЕГИ. ЕГИ може да бъде начин за установяване на по-добър диалог между гражданите и институциите на ЕС. Гражданите и засегнатите страни в социалната сфера могат да засилят ролята си. А европейските политически партии могат да придобият и нова роля и да спечелят от добавена стойност от „европейска“ гледна точка. Този демократичен инструмент може да се превърне в силен инструмент за предлагане на законодателство, например, като установяването на минимален за цяла Европа социален доход в 27-те страни-членки.¹

Тази реформа, вече одобрена от Европейския Парламент, но не и от другите институции на ЕС, може да бъде подкрепена от един милион подписи. Можем да цитираме кампаниите “Zero Poverty” и “Stand Up 2010”, европейски кампании водени от Caritas Europe, които вече използват този инструмент. Някои от вас може би ще се зачудят дали действително този инструмент ще бъде използван от европейските граждани. Нека споменем една-страна-членка, наскоро присъединила се към ЕС, България. Там правото на петиция е сравнително широко използвано (например, уебсайтът <http://bgpetition.com>, където се инициират различни петиции),ето защо правото на инициатива на гражданите на ЕС вероятно също ще стане популярно. Трябва да отбележим обаче, че инициативата все още не е известна на обикновените хора и те не са наясно с потенциала ѝ и разликата в сравнение с инструмента за петиция. Също така, ако погледнем още веднъж сайта <http://bgpetition.com>, ще видим, че повечето петиции са подписани от сравнително малък брой хора (с изключение на петицията в защита на българското образование – повече от 174,000 подписа). Идеята за връщане към метода на събиране на подкрепа чрез подписи е връщане назад към идеята за политиката като включване и участие. Думата „участие” ни напомня не само за израза на Джордж Габер, но и за случая с референдумите.

В Италия съществува стабилна традиция, която започва в края на Втората Световна Война и продължава и до днес, въпреки че продължава с различна степен на участие и спадащ интерес от началото на 90-те години на ХХ-ти век. В България няма традиция в провеждането на референдуми. Някои политически партии повдигат въпроса пред българския Парламент,като твърдят, че референдумът трябва да се превърне в често използван инструмент за да се засили гражданското участие и да се коригират съответните политики. Като цяло, референдумите не са популярни в страната и хората или не са наясно с тяхното значение (дори като начин да изразят одобрение/ несъгласие с дадена политика или предложение) или не желаят да участват (поради общото им усещане, че мнението им така или ианче е без значение и не влияе върху формулирането на политиките). В района на Бургас е проведен референдум през 2008 г. във връзка с проекта за тръбопровода Бургас-Алаксандруполис, проект срещнал силно обществено неодобрение, но въпреки това, участието в референдума се оказва изключително слабо (по-малко от 30%).

Тези примери са важни. ЕГИ със сигурност се нуждае от подем „отдолу-нагоре”. Евто защо формациите традиционно в подкрепа на и използващи инструменти като референдума, например Зелени, радикални партии и др. граждански движения в Италия, могат да извлекат положителни резултати. От друга страна, Немският основен закон не предвижда провеждането на референдуми

на федерално ниво. ЕГИ ще функционира в един европейски контекст с различно благоприятна почва и условия за съществуването си. Страните-членки на ЕС имат различен опит и традиции в провеждането на референдуми. Във всички случаи обаче прагът за броя подписи в подкрепа е постижим – 0,1% от населението – и предвид факта, че новата инициатива изразява волята на стотици хиляди европейски граждани, влиянието ѝ в рамките на ЕС може да бъде значително. Ето защо, вероятно е тя да набере сериозна политическа сила.

Трябва да сме наясно с потенциала на ЕГИ, но и сякои от нейните ограничения. Нейното „пътешествие“ ще бъде дълго и трудно. Европейската Комисия ще има правото да прецени каква да бъде реакцията ѝ. Тази реакция може да бъде: законодателно предложение или отхвърляне, необвързващо становище или просто препоръка. Най-благоприятният резултат – законодателно предложение – текстът може да бъде отхвърлен или коригиран от Съвета и Европейския Парламент. Одобрението няма да е автоматично: останалите две законодателни страни са винаги оторизирани да изиграят своята институционална роля. Това означава дискусии, преговори и, много вероятно, изменения. Това означава, че с Договора от Лисабон, част от съдържанието на ЕГИ – накрая на между-институционалния метод – ще стане част от ‘*acquis communautaire*’ (съвкупното право на Общността). Тази част зависи от политическите позиции на институциите на ЕС (Комисия, Парламент и Съвет). Друго, което трябва да се вземе предвид е, че тези преговори, ключови преди реалното прилагане на инициативата, могат да отнемат години. В такъв случай, ЕГИ трябва да изчака преди да излезе на светло: този инструмент няма да доведе до бързи резултати. И вероятно ЕГИ непрекъснато ще се развива и разраства.

Дори в светлината на тези ограничения, Европейската Комисия несъмнено ще бъде изложена на значителен политически натиск. Това „излагане“ ще бъде видно от самото начало от прилагането на ЕГИ. Институциите ще бъдат въвлечени в непрекъснат диалог по време на обществените обсъждания и писмените обосновки. Ако инициаторите проведат дадена ЕГИ и Европейската Комисия изпълни своите ангажменти, дадената инициатива ще бъде приета, отхвърлена или изменена от Европейския Парламент. Преди този момент, според евродепутата Роберто Гуалтиери, изключително важно е европейските политически партии и гражданското общество да са въстание да проведат открит диалог и да подготвят основите за ефективно ползотворно сътрудничество. Докладчикът по ЕГИ Зита Гурмай обяви, че „гражданската инициатива е уникална възможност. За пръв път гражданите могат да се съберат и да ни кажат дали вършим работата си добре. Имаме огромна нужда от това.“

Потенциалът на този инструмент е огромен, тъй като може да „подхрани“ гражданското общество и да подсили европейските институции, които често са обвинявани, че се занимават единствено с технически регламенти и финансови въпроси. Европа може да се превърне постепенно в съюз, който обръща все по-голямо внимание на правата на гражданите на ЕС, в случай, че институциите са готови да св вслушат и да трансформират по подходящ начин желанието на гражданите в закони. Успехът на този инструмент зависи от политическите умения на Европейската Комисия да изслушва и да оползотвори ефективно съдържанието на „инициативата“. Дори и да е необходимо време за да оценим уменията на Комисията Барозу във връзка с този нов инструмент, ЕГИ може да се превърне в един от факторите, спомагащи за намаляне на демократичния дефицит, който все още характеризира структурата на институциите на ЕС.

¹ <http://emerge.sturzo.it/>, “EU Income Directive - the end of poverty across Europe?” F. Chiezzi, E. Kirova, Z. Platchkova, I. Rebeniuc 05/07/2010.

² www.zeropoverty.org/, <http://www.standupitalia.it/>.

ОБРАТНА ИНФОРМАЦИЯ ОТ ИТАЛИАНСКИ НПО И УЧИЛИЩА ПРЕЗ 2010, ЕВРОПЕЙСКАТА ГОДИНА ЗА БОРБА С БЕДНОСТТА И СОЦИАЛНОТО ИЗКЛЮЧВАНЕ

САРА КУАЛИЯ

Една от основните цели на проекта Е.М.Е.Р.Г.Е. е да анализира различните национални политики за борба с бедността и социалното изключване и да очертае различията от европейска гледна точка. За тази цел би помогнало изследване на условията, водещи до и характеризиращи бедността в Италия, както и провеждането на подобни проучвания в другите страни.

Проектът Е.М.Е.Р.Г.Е. използва методология за работа в мрежа между италиански, български и румънски неправителствени организации и училища, активни в сферите на борбата с бедността и социалното изключване. Чрез този метод бяха сформирани две фокус групи във всяка страна участваща в проекта, в рамките на които изследователите по проекта се срещнаха с представители на НПО и училища за да разберат каква е връзката им с ЕС и доколко тази връзка е „интерактивна”. Бяха представени различни ситуации и гледни точки. Италианската фокус група бе проведена с цел да се включат различни типове НПО и да се проучат разнообразния им опит в сферата на борбата с бедността и социалното изключване. Трябва да се отбележи, че участваха няколко организации, работещи в областта на борбата с крайната бедност. По време на фокус групата, представителите на НПО говориха основно за проектите, които са изпълнили и дейностите, свързани с бедността и социалното изключване във връзка с Европейската година 2010.

Ето основните моменти, набелязани по време на дискусиите:

- Терминът „бедност” се нуждае от общо приемлива и споделена дефиниция.
- Политиците не се интересуват от проблемите на бедността и социалното изключване, тъй като бедните не представляват електорален интерес и ресурс.
- В Италия, действителният проблем е изпълнението на законите.
- НПО и училищата не са заинтересовани от Европейската Година, те се нуждаят просто от повече финансиране за изпълнение на проектите си.

Тези четири извода са доста силни. Необходимостта за НПО да се дефинира терминът „бедност” подчертава наличието на различни видове бедност и социално изключване в Италия, като в същото време подчертава и наличието на крайна бедност. Това са важни елементи, тъй като бедността и, в частност, крайната бедност, се предполага да бъде проблем срещан в развиващите се държави, а не в Италия или в Европа, като цяло.

Хората в много случаи смятат, че крайната бедност е характерна за имигранти и бездомни. Това е и причината представители на някои НПО да твърдят, че политиците не се интересуват от проблемите свързани с бедността и социалното изключване. Бедността и социалното изключване стават все по-видим проблем в Италия, особено през последната година, когато ситуацията се влоши поради икономическата криза. Вместо обаче да се изпълнят социални и икономически мерки, Италия просто отрече кризата.

В Италия съществува крайна бедност, но се появяват и нови видове бедност. След бездомните и бежанците, увеличава се броят на хората в риск от бедност. Сред тях са младите, възрастните, жените и имигрантите работещи в страната. Тези категории хора не са страдали от бедност и социално изключване предишните години.

Представителите на много асоциации и училища твърдят, че истинският проблем е изпълнението на законите: един добър закон има нужда от добро приложение, което не може да се каже за италианската институционална система.

В допълнение, неправителствените организации се сблъскват с разочарованието на гражданите:

много организации работят с групи в социално изключване или в риск от такова, като ромската общност. Гражданите, които се борят с последиците от икономическата криза, не са доволни да гледат как публични ресурси се „хабят“ в подкрепа на такива рискови групи, които погрешно, но често са считани за твърде различни и далеч от идеята за „нормални“ граждани. Тази идея показва, че обществото ни е далеч от изграждането на една по-пълна представа за бедността, проблем, който, макар и непряко, засяга всички. По-малко бедност означава повече богатство и социално осигуряване за всеки: това се подчертава от неправителствените организации.

Накрая, трябва да се отбележи, че „липсата на интерес“ към тематичната Европейска година може да се счита като демонстрация на протест. Трудно е да се вярва, че едно НПО не се интересува от съществуващите инициативи и не осъзнава тяхното значение. Това просто означава, че наред с добрите инициативи, развити за да привлекат вниманието към даден проблем, необходимо е и финансиране за изпълнението на проекти, които реално ще помогнат на хората в бедност и тези, страдащи от социално изключване.

По време на втората фокус група дискусиата се концентрира върху връзката между неправителствените организации и ЕС. Това, което бе доказано, беше съществуването на такава връзка, главно икономическа. В някои случаи и според изказванията на представителите на неправителствения сектор се оказва, че връзката с ЕС е по-силна, отколкото с националната и местната администрация, поради по-голямата възможност за финансиране изпълнението на проекти. Но тази връзка се счита за временна. Одобреното финансиране помага на хората в рамките на проекта, но не и в дългосрочен план, а в крайна сметка, без дългосрочна политика, неправителствените организации и местните институции не могат да продължат да помагат на хората, като така се повишава рискът от „загуба“ на резултатите постигнати по даден проект.

Социалните проблеми, особено хроничните такива като бедността и социалното изключване не се нуждаят от краткосрочни решения като еднократна финансова помощ. През по-голямата част от времето, това не е решение, а напротив, влошава ситуацията, тъй като води до развиване на зависимост от икономическа помощ.

Неправителствените организации не възприемат ЕС като структура, с която да взаимодействат, дори когато става въпрос за кандидатстване с проекти. Те считат ЕС за източник на финансиране. НПО не са в състояние, особено когато разчитат на помощта на доброволци, да поддържат редовна комуникация с европейските институции. Това е сериозен пропуск в италианската и европейската система, като цяло. Неправителствените организации са действително първите очевидци на новите проблеми и първите, които се сблъскват с новите измерения на бедността и социалното изключване и би било добре да са в състояние да трансформират тези данни в полезна информация. Трудността, обаче, е в две измерения. От една страна, те не са сигурни как да препратят информацията към европейските (и националните) институции. От друга страна, италианските НПО заявяват, че изпитват трудности в общуването и комуникацията с италианското общество. Проблемите не се считат за съществени от пвоечето граждани и понякога се посрещат с открита враждност. Съществува риск, че ако НПО продължават да се фокусират в комуникацията с „постоянните клиенти“, няма да са в състояние да достигат до нова и по-широка аудитория. Борбата с бедността и социалното изключване изглежда занимание за определени ограничени групи, отколкото широко споделен подход приет от голямата част от италианското общество. Е.М.Е.Р.Г.Е. бе видян от няколко НПО като повод за развитие на по-задълбочена стратегия за запълване на пропуските в комуникацията в обществото.

Списък на участващите във фокус групите НПО и училища

- Avvocato di strada Onlus, Bologna, www.avvocatodistrada.it
- CDP, Centro Documentazione Polesano, Badia Polesine (RO), www.cdponlus.it
- Centro Astalli, Roma, www.centroastalli.it
- CILAP, Collegamento Italiano di Lotta alla Povertà, Roma, www.cilap.eu
- CNCA, Coordinamento Nazionale Comunità di Accoglienza, Roma, www.cnca.it
- Comunità di Sant'Egidio, Roma, www.santegidio.org
- Consorzio ASIS, Napoli, www.consorzioasis.it
- ERMES Cooperativa Sociale, Roma
- INMP, Istituto Nazionale per la promozione della salute delle popolazioni Migranti ed il contrasto delle malattie della Povertà, Roma, www.inmp.it
- On the road Associazione Onlus, Roma, www.ontheroadonlus.it
- Osservatorio nazionale sul disagio e la solidarietà nelle stazioni italiane, Roma, www.onds.it
- Scuola Secondaria di 1° grado statale "Via Tedeschi", Roma

ОБРАТНА ИНФОРМАЦИЯ ОТ БЪЛГАРСКИ НПО И УЧИЛИЩА ПРЕЗ 2010, ЕВРОПЕЙСКАТА ГОДИНА ЗА БОРБА С БЕДНОСТТА И СОЦИАЛНОТО ИЗКЛЮЧВАНЕ

ЗЛАТИНА ПЛАЧКОВА И СТЕФАН ГРИГОРОВ

Има два ключови момента в привличането на повече „Европейски гласоподаватели“, тоест, хора гласуващи за ЕП и наясно с реалното значение на този вот. Първият е да се „доближи“ Европейският Парламент до хората чрез повишаване на информираността им и подчертаване на факта, че ЕП е най-демократичната институция на ЕС, която представлява гражданите (а не държавите!). Второ, важно е хората да разберат „индивидуалната“ роля на членовете на ЕП, от гледна точка на тяхната принадлежност към „европейски“, а не към национални партии и, респективно, приносят им към въпроси от „европейско“ значение. За да се адресират тези два ключови момента, от изключителна важност е предоставянето на информация. Още повече, тази информация трябва да е лесно достъпна и в подходяща форма за целевите групи. Тъй като решението за прекъсване на негативната тенденция за спадаща избирателна активност в изборите за ЕП е в предоставянето на качествена информация, която взема предвид „информационните нужди“ на различните заинтересовани страни.

България, например, е една от двете „най-млади“ страни-членки на ЕС. Както вече бе описано в частта върху изборите за ЕП през 2009 г., активността в страната бе сравнително висока (около 40%) и близка до средната за ЕС. За съжаление, мнозинството от гражданите не са съвсем наясно за какво точно гласуват и за функциите на ЕП, като цяло; или пък отиват до избирателните секции за да изразят подкрепата си за националните партии и техните платформи, а не за да подкрепят някаква определен визия за развитието на ЕС. Ето защо е необходимо да се организира и проведе едро-машабна информационна кампания, тъй като, като нова страна-членка, България няма традиция в провеждането на избори за ЕП и функциите на институцията не са добре разбрани и осъзнати на този все още ранен етап от присъединяването на страната към ЕС.

Кампания, предоставяща и повтаряща информация за структурата на ЕС и ролята на институциите, особено на ЕП, е подходяща за широката публика. В същото време, определена част от обществото се нуждае от по-специфична информация и притежава специфичен мобилизационен капа-

цитет. Тази част включва неправителствените организации, особено тези, чиито основни сфери на дейност включват теми и проблеми значими на европейско ниво. Тези засегнати страни са наясно с механизмите на функциониране на ЕС и ролята на ЕП, но за тях е нужна по-голяма „видимост“ на конкретните дейности на ЕП.

Един пример в подкрепа на по-горе представения аргумент може да бъде взет от двете фокус групи с представители на НПО и училища, проведени в рамките на изпълнението на проекта Е.М.Е.Р.Г.Е. Фокус групите се състоят в провеждането на срещи и интервюта с участниците, както и онлайн анкети, проведени в общо три български града – столицата София, Варна и Бургас.

Мнозинството от НПО участвали във фокус групата са организирали и провели поне две мероприятия, свързани с Европейската година за борба с бедността и социалното изключване. Всички участвали НПО заявяват, че борбата с бедността и социалното изключване на етническите малцинства и други групи в риск е сред основните им приоритети. Този приоритет е постоянен в развиваната от тях дейност, но, поради липсата на подходящи възможности за финансиране, мнозинството от представителите на НПО твърдят, че тематичната година 2010 няма да има особен ефект върху тяхната дейност, нито върху социалните нагласи. Училищата и университетите също са участвали в различни мероприятия и проекти свързани със социалното включване (проекти, финансирани от ЕС, кампании за повишаване на информираността, развитие на стипендиантски програми за надарени деца/студенти от етнически малцинства и/или бедни семейства, благотворителни мероприятия и др.). Повечето представители на училища и университети обаче признават, че Европейската година за борба с бедността и социалното изключване е непозната като тематична концепция в институциите им. Случаите, в които дадено училище/университет е запознато с тематичната година са благодарение на участието му в определено мероприятие, посветено на Европейската година 2010. Струва си да отбележим, че доста представители на НПО признават, че са търсили в сайта на ЕП и/или са следили дейностите на ЕП, особено по въпроси, свързани със защитата на човешките права, правата на малцинствата и борбата с бедността. Всички те, обаче, са единодушни, че информацията не е лесно достъпна, особено за хора, които не са експерти и не са по-тясно запознати с институциите и механизмите на работа на ЕС. Например, те заявяват, че повечето им членове/доброволци не са наясно със специфичната работа на ЕП в тези области, нито с дейността на българските евродепутати.

Представяме мненията на представителите на две неправителствени организации, Младежко Сдружение за Демократично Сътрудничество (МСДС) и Ротаракт (част от Фондация Ротари) от Бургас, България, във връзка с това как приемат Европейската година за борба с бедността и социалното изключване, както и позицията на техните членове (или на организацията, като цяло), към новия инструмент развиган на европейско ниво, Европейската гражданска инициатива:

МСДС, “Нашата организация участва в няколко дейности и инициативи насочени към хора в неравностойно положение, в частност, деца лишени от родителска грижа и възрастни хора. Финансирането остава ограничено – нашата организация разчита главно на финансирани от ЕС проекти (например, чрез Програма Младежки Дейности 2008-2010, Младежта в Действи и др.). Европейската година за борба с бедността и социалното изключване остава слабо популярна сред обществото, особено на местно ниво. Повечето хора все още не считат социалните проблеми като нещо, което трябва да се бори на европейско ниво. Те вярват, че приоритет трябва да се дава на „националните“ проблеми, като не осъзнават свързаността и зависимостта между националните и европейски проблеми и политики. Европейската гражданска инициатива има голям потенциал заради възможността да повиши доверието на гражданите в институциите на ЕС и процесите на вземане на решения на европейско ниво. За съжаление, има някои рискови моменти, например,

рискът от злоупотреби с личните данни на гражданите.”

Ротаракт, *“Не смятаме, че Европейската година за борба с бедността и социалното изключване е популярна в обществото, особено тук, на местно ниво (Бургас). Социалното изключване става все по-популярен израз, особено когато става въпрос за проблемите на ромското малцинство (в България, а и във Франция, напоследък), но като цяло концепцията и необходимостта от вземане на мерки не са достатъчно ясни за гражданите. Относно Европейската гражданска инициатива, нашата организация не е обсъждала подробно инструмента за да формираме официално становище. Членовете ни, обаче, като цяло одобряват идеята, не само от гледна точка на възможността за повишаване на демократичността на процесите в ЕС, но и като средство за подобряване на комуникацията между европейските граждани от различните страни-членки.”*

Интересно, но и смущаващо наблюдение е направено по време на втората фокус група, свързано с разликата между официалната позиция на организациите (НПО или училища) и неофициалните изявления на участниците, от индивидуална/гражданска позиция, по въпроса за експулсирането на ромите от Франция. Докато всички „организации” твърдо не одобряват френската реакция и са изненадани от срвнително „меката” реакция на ЕС, отделните граждани някак проявяват разбиране и посочват като основна причина за проблема факта, че ромското малцинство не желае да бъде интегрирано в обществото. Следователно, остава да се направи тежкият извод дали злоупотребата с националните политики за финансиране и провалът на националните програми не са довели до „социално лицемерие” под формата на привидно признаване на проблема, без последваща адекватна реакция.

Основната пречка към постигане на по-добро разбиране на положителната роля на ЕС, взаимната връзка между страните-членки и ролята на всеки европейски гражданин, продължава да бъде липсата на достатъчно и достъпна информация за европейските институции, политики, инструменти и канали за комуникация/влиание. На национално ниво, неправителственият сектор смята, че неефективността и некомпетентността (само по себе си, достатъчно тревожно!) на местните власти е главна пречка за прилагането на успешни проекти, в това число в сферата на социалното изключване. Училищата и университетите в момента са изправени пред изключителни трудности поради бюджетни съкращения и смятат за парадоксално да се очаква от тях да отделят средства за борба с бедността. Те обаче смятат и че ако финансиращите програми са по-лесно достъпни (от гледна точка на наличие и достъп до информация, процедури за кандидатстване и др.), те могат да се превърнат в по-активни участници в процеса на ефективна социална интеграция.

Списък на НПО и училища/университети:

- Втора Английска Езикова Гимназия «Томас Джеферсън», София, <http://2els.com/>
- Фондация „Алтернатива 55” – София и Ст.Загора, www.alternative55.hit.bg
- Център за Креативност и Иновации, София, www.aciglobe.com
- Фондация ЕКИП, <http://www.ecip-bg.org/>
- Агенция за Икономическо Развитие, Варна, <http://www.veda-bg.eu/>
- Фондация „За нашите деца”, София
- Фондация „Здраве и социално развитие”, София <http://www.hesed.bg/>
- Високотехнологичен бизнес инкубатор - Бургас, <http://www.htbi.org/>
- Национален алианс за социална отговорност, София и Варна, www.naso.bg/
- Ротаракт Бургас, rotaract-club.org
- Институт за социални дейности и практики, София, www.sapibg.org
- Технически Университет - София, www.tu-sofia.bg

- Център за Технологичен Трансфер - Бургас, Burgas
- Университет „Проф. Д-р Асен Златаров” - Бургас <http://www.btu.bg/>
- Младежко Сдружение за Демократично Сътрудничество - Бургас <http://www.ngobg.info/bg/organizations/2153>
- Движение за младежка и социална политика, Бургас
- Фондация „Здравко Бацаров”, София

ОБРАТНА ИНФОРМАЦИЯ ОТ РУМЪНСКИ НПО И УЧИЛИЩА ПРЕЗ 2010, ЕВРОПЕЙСКА ГОДИНА ЗА БОРБА С БЕДНОСТТА И СОЦИАЛНОТО ИЗКЛЮЧВАНЕ

КАТАЛИН СОАРЕ

Фокус групите в Румъния изградиха мрежа на местно ниво, състояща се от 15 НПО и 5 училища (избросени в списъка накрая) в сферата на борбата с бедността и социалното изключване. По време на двете срещи, на участниците бяха представени проектът Е.М.Е.Р.Г.Е., както и дейностите и очакваните резултати. Основна цел в рамките на двете фокус групи бе да се формулира и постигне съгласие за една обща дефиниция на концепцията за социално изключване: какво означава този феномен на местно, регионално и национално ниво и кои са съществените аспекти от гледна точка на всеки партньор в рамките на мрежата, когато става въпрос за борба с бедността и социалното изключване. Всеки участник представи своя опит, като основните дискутирани теми включваха:

- Социални групи в риск от бедност и социално изключване: безработни, възрастни без източник на доход, имигранти, етнически малцинства (особено ромското малцинство), младежи в риск от отпадане от училище, необразовани младежи.
- Европейската година 2010 и ефектът ѝ върху училищата и местните НПО.
- Очакванията на партньорите включени в политиките на ЕС в борбата с бедността.
- Инициране на меморандум за нови европейски политики в борбата с бедността и социалното изключване.

Стимулирахме представителите на НПО и училищата да участват активно в дискусиите, като им поставихме следните въпроси:

В каква степен организацията Ви участва в дейности свързани с Европейската година за борба с бедността и социалното изключване?

Осем от организациите-участници са ангажирани с дейности на местно ниво, които са свързани с тематиката на Европейската Година. В голямата си част, те изпълняват проекти свързани с подобряване условията на живот на ромите, включително с подкрепата на местните власти.

Всички организации са участвали в информационни дейности, насочени към информиране на местната общност за изпълнението на мерки за борба с бедността и социалното изключване. Организирали са срещи с представители на местните власти и експерти.

Смятате ли, че Европейската година за борба с бедността и социалното изключване е достатъчно „видима” за обществото и че привлича достатъчно обществено внимание?

В района на градовете Валчеа и Крайова, които са окръжни градове, Европейската Година е получила гласност благодарение на действията на местните власти и неправителствените организации. На ниво селски общини, обаче, в окръг Валчеа, например, това не е така. Инициативата, може да се каже, не е проникнала в селските райони

Как Вашата организация оценява случилото се в ЕС (западните страни) с „ромския проблем” и реакцията на ЕС?

Поради факта, че в първата фокус група взеха участие 5 НПО, които работят с роми и училищата в създадената мрежа се посещават от деца от ромското малцинство и са разположени в райони с повишени нива на бедност, тези организации изрично осъдиха случилото се във Франция и Италия във връзка с експулсирането на ромите¹. Има дискуссионен форум за условията на живот на ромите и неправителствените организации, работещи за намаляне на бедността им, на uhoogroups.com, където се оценява и ефектът от тези събития. Общият извод е, че случилото се няма да има никакъв дългосрочен ефект, тъй като има голяма вероятност тези хора да се върнат в страните, от които са експулсирани.

Как организацията Ви е участвала в дейности, свързани с популяризирането на европейското гражданство?

Две от участващите НПО (ATFPDR и ATRV) са изпълнили проекти свързани с европейското гражданство и активното гражданство, проекти, белязали огромен успех сред младите участници и получили подкрепата на местните общности. Останалите НПО не са участвали в дейности и проекти, пряко свързани с популяризирането на европейското гражданство, тъй като не притежават достатъчно специфичен опит в тази сфера.

Един от резултатите, постигнат с провеждането на фокус групата, беше очертаването и постигането на съгласие за единна стратегия целяща формулирането на мерки срещу бедността и социалното изключване на местно ниво, с особено внимание към ромското малцинство. Участниците в мрежата определиха избрания метод на стратегия като един от най-ефективните методи за НПО и училища, активни в тази сфера. Този метод, базиран на серия от „принципи за планиране на действия, основани на висока степен на участие“ е описан в “Наръчник за планиране на действията на местно ниво за борба с ромската бедност и социално изключване”, изготвен от Дженифър Танака в контекста на програмата “Транснационално Изучаване на Местни Партньорства и Планове за Действие за Борба с Бедността и Изключването на Ромите”, с финансовата подкрепа на ЕС. Основните принципи на този подход включват:

1. *Развитието трябва да се разглежда повече като движение нагоре, отколкото като промяна, включваща движение в обратна посока.*
2. *Процесът на развитие трябва да се счита за естествен и трябва да е свързан с планове, цели и схеми. Целите могат да се изменят, ето защо тяхното планиране трябва да бъде хипотетично и много гъвкаво, за да може да се адаптира според местните реалности.*
3. *Програмите за развитие трябва да се стремят да засилят местните организации. Тези програми трябва да подкрепят правителствените организации, но не държавните или централни държавни структури; тези организации трябва да бъдат избрани според организационния им и управленски капацитет за местно развитие. Трябва да се започне с решаването на неотложните местни проблеми за да се натрупа опит и обществено доверие.*
4. *Процент на развитие трябва да се подкрепя от местните институции включително чрез средствата на религията, младите хора, основите на дадено общество и подкрепата на водещите активни групи. По-важно е да се подсигури, че развитието на процеса се корени в една силна местна институция, отколкото да се гарантира стриктността в техническите дефиниции на местните институции. Сравнително лесно е да се осигурят технически услуги отвън, отколкото да се провокира социален отзвук и желание у обществото да участва в процеса на развитие. Силните местни институции са необходими независимо от чисто техническите възможности или друг наличен опит.*
5. *В резултат на горното, процесът на развитие преди всичко трябва да се базира на доверие и изучаване и по-малко на експерти и обучение. Това е от изключителна важност за хората, кои-*

то ще вземат решения на местно ниво, особено това да спечелят доверието на хората, които ще представят, а не толкова да се превърнат в признати експерти. Това означава, че техническият персонал непременно трябва да работи в тандем с местните институции, а не да критикува планирането на институциите.

6. Планирането чрез участие е процес който е базиран на открит диалог, в който всички партньори признават многообразието, уважават различията и социалните актьори се възприемат като активни партньори в развитието.

СПИСЪК НА УЧАСТВАЛИТЕ НПО И УЧИЛИЩА:

- Fundatia Judeteana pentru Tineret Valcea, Ramnicu Valcea, www.fjtvalcea.net
- Asociatia Victoria, Baile Olanesti
- Asociatia Tinerilor Rromi Valcea, Vladesti, www.atrv.eu
- Asociatia Tinerilor Formatori pentru Dezvoltarea Rurala, Baile Olanesti, www.atfpdr.eu
- Centrul Judetean de Resurse Educationale Dolj, Craiova, www.cert-dolj.eu
- Asociatia Studentilor Ortodoxi Craiova, Craiova
- Asociatia Tinerilor Valceni, Dragasani
- Asociatia Rudarilor Valea lui Stan, Valea lui Stan
- Asociatia Proexpert, Rm.Valcea, www.proexpert.ro
- Ecomond, Horezu
- Scoala cu clasele I-VIII Nr.8 Rm.Valcea
- Scoala Nr.2 Rm.Valcea, Rm.Valcea
- Scoala Take Ionescu Rm.Valcea, Rm.Valcea
- Colegiul Economic, Rm.Valcea
- Scoala cu clasele I-VIII Nr.5 Rm.Valcea

¹ Повече информация за проекта Е.М.Е.Р.Г.Е. и проучванията по проекта може да бъде намерена на <http://emerge.sturzo.it/>, в статиите „2010 наистина ли е година за борба с бедността и социалното изключване?“ на Адриана Димова, 09/13/2010, „Дискриминация на расов или етнически признак няма място в ЕС“ на Пиетро Челоти, 09/17/2010; „Експулсирането на рومي видяно от Букурещ“ на Каталин Соаре , 10/17/2010; „Съветът на Европа заклемява третирането на ромите от страна на Италия“, на Каталин Соаре и Пиетро Челоти, 12/02/2010.

ИЗБОРИ ЗА ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ – ИТАЛИЯ 2009 ГОДИНА ФЕДЕРИКА КИЕЗИ

Италия е една от страните-основателки на Европейския съюз, ето защо, Италия участва в изборите за Европейски Парламент от самото начало на тяхното провеждане, от 1979 до 2009 г. Чрез изборите за Европейски Парламент европейските граждани могат да решават кой да ги представлява на европейско ниво, а политическите партии с най-силно представителство в ЕП оказват влияние на дейността и дневния ред на ЕП.

Днес ролята на ЕП е по-голяма, отколкото през 1979 г., когато се провеждат първите избори за ЕП. По-силен поради увеличаващите се роли (законодателна, бюджетна, коригираща, наблюдателна функция и др.), както и поради новите сфери, в които ЕП упражнява своите функции.

Ето защо политическите партии се стараят да привлекат електората си по време на кампаниите

си за избори за ЕП върху важни въпроси като имиграция, сигурност, защита на човешки права и сътрудничество, но все повече, без да се обръща внимание или да се засягат конкретни мерки и политики.

Анализ на промоционалните материали (политически манифести, уебсайтове и архиви, вестници и социални мрежи) използвани в Италия по време на кампанията за избори за ЕП през 2009 г. показва, че италианските партии не споменават или засягат достатъчен брой истински европейски въпроси, по-лошо, те изобщо не предлагат никакви конкретни политики за борба с бедността и социалното изключване. Икономически проблеми и „национални“ политики са много по-силно застъпени и дебатиращи: по всяка вероятност това се дължи на факта, че националните избори се провеждат през същата година и почти винаги представляват по-голям интерес за електората.

Президентът на Италия Джорджо Неаполитано признава тази ситуация и критикува италианските партии за това, че „не говорят достатъчно за Европа и европейските въпроси“.

Изборите в Италия водят до избора на 72 италиански представители в ЕП и се провеждат на 6-ти юни, събота и 7-ми юни, неделя, 2009 г.

Предвид факта, че италианският парламент въведе праг от 4%, проведените избори се оказват победа за италианския премиер Силвио Берлускони. Партиите подкрепящи правителството печелят мнозинство от 38 представители, докато позицията печели 34 избрани кандидати.

Ето таблица, представяща изборните резултати:

PARTIES	%	SEATS	EPP	S&D	ALDE	GREENS/ EFA	ECR	GUE/NGL	EFD	NA
PdL	35,26	29	29							
PD	26,13	21		21						
LN	10,2	9							9	
IdV-Lista Di Pietro	8	7			7					
UDC	6,51	5	5							
PRC-PdCI-S2-CU	3,38	0								
Sinistra e Libertà	3,12	0								
Bonino-Pannella	2,42	0								
L'Autonomia	2,22	0								
FT-DS	0,79	0								
SVP	0,46	1	1							
LD-MAIE	0,23	0								
Others	1,28	0								
Total	100	72	35	21	7	0	0	0	9	0

- Bonino-Pannella: Bonino-Pannella
- FT-DS: Fiamma Tricolore - Destra Sociale
- IdV-Lista Di Pietro: Italia dei Valori - Lista Di Pietro
- LN: Lega Nord
- LD-MAIE: Liberal Democratici - Movimento Associativo Italiani all'Estero
- L'Autonomia: Pensionati, La Destra-Alleanza Siciliana, Movimento per le Autonomie-Alleanza Siciliana, Alleanza di Centro

- PD: Partito Democratico
- PdL: Il Popolo della Libertà
- PRC-PdCI-S2-CU: Partito della Rifondazione Comunista, Partito dei Comunisti Italiani, Socialismo 2000, Consumatori Uniti
- Sinistra e Libertà: Sinistra Democratica, Federazione dei Verdi, Partito Socialista, Unire la Sinistra, Rifondazione per la Sinistra
- UDC: Unione dei Democratici Cristiani e Democratici di Centro
- SVP: Südtiroler Volkspartei

Изборна активност в Италия: 65.05%

Средна избирателна активност в ЕС: 43%

Източник: TNS съвместно с ЕП (<http://www.europarl.europa.eu>)

По време на изборната кампания, политическият дебат засяга редица различни теми: от имиграция до защита на човешките права, от безработица до икономическата криза.

Всяка политическа партия подчертава онзи въпрос, който се счита за „ключов“ според тяхната програма и визия, но мнозинството се концентрират върху проблеми от национално естество, отколкото върху международни такива. Дясно-центристката партия победител в изборите, Il Popolo della Libertà (PdL), не развива отделна програма за изборите за ЕП, а се присъединява към програмата на ЕНП, базирана на принципите на свобода, солидарност, социална кохезия, като едновременно с това изброява редица политически (и предимно национални) приоритети. Lega Nord разработва една единствена платформа за изборите за ЕП и за националните избори, основана предимно на национални политики, като се фокусира върху силна подкрепа за малките и средни предприятия и гарантирана свободна конкуренция. Международни въпроси се споменават във връзка с борбата с бедността. Европейската политическа програма на UDC се основава на 9 основни проблема/въпроса: семейство, живот, образование, работа, дом, здравеопазване, сигурност, федерализъм и имиграция. Това е една предимно национална програма, в която единственият въпрос от европейско значение е имиграцията, тъй като тази партия се обявява в подкрепа на законната имиграция и против всякаква форма незаконна миграция. Крайно дясната Forza Nuova (включена в графа „други“ на таблицата) представя списък с цели, фокусиращи се върху превенция на социалния дъмпинг: намаляне на пропастта между най-бедните и най-богатите, борба с бедността, засилване на ролята на „социалната“ държава и гарантиране на социалните права като правото на здравеопазване и образование на всички европейски граждани. Програмата на тази партия също се противопоставя на присъединяването на Турция в ЕС.

Повечето ляво-центристки партии споменават човешките права и демокрацията в предизборните си кампании: Italia dei Valori (IdV) говори за Европейския Социален Пакт и основаването на Обща Харта на Страните-членки за защита на гражданските и социални права. Основната опозиционна партия, Partito Democratico, е единствената предложила една истински европейска програма с предложение за делегиране на права към ЕС (социална политика и политики попадащи във Втория и Третия стълб на ЕС), разработването на Европейска Харта за правата на жените и ангажимент на ЕС за сътрудничество и регионална солидарност за борба с бедността и социалното изключване. Тези основни моменти са подкрепени и от други леви партии като Sinistra e Libertà.

В заключение, и левите, и десните партии считат икономическата криза и безработицата, международното сътрудничество и международните отношения за важни въпроси и формулират

различни решения в отговор на съответните проблеми: десните партии проявяват тенденция да пренебрегват икономическата криза и да я превръщат във въпрос на „доверие“, а Lega Nord и Forza Nuova са единствените, които открито се противопоставят на присъединяването на Турция към ЕС. Като цяло, европейски въпроси не се обсъждат в кампаниите, напротив на очакваното във връзка с предстоящите избори за ЕП. Интересно е, че такива въпроси не се обсъждат дори и от „про-европейските“ партии. В същото време, Lega Nord, партия традиционно известна като „евро-скептици“, пропагандира идеята как трябва да изглежда Европа според тяхната визия, „една различна Европа, Европа на регионите и народите“, по-близка до своите граждани.

Друг проблем е ниската избирателна активност на изборите за ЕП (65,05%) в сравнение с националните избори (80,4% през 2008 г.). Тази ниска активност може да се отдаде на липсата на информация по време на кампаниите относно това какво означава ЕС, неговите функции и какво прави ЕС за своите граждани. Ето защо тази ниска избирателна активност трябва като цяло да се отдаде на липсата на достатъчно внимание към истинските европейски теми.

Пропагандата преди изборите се провежда основни чрез собствените медийни канали на партиите, като уебсайтовете: <http://beta.youDEM.tv/> на Partito Democratico, <http://www.radio-padania.com/rpl/default.asp> на Lega Nord, <http://www.radioradicale.it> на Partito Radicale. Всяка италианска партия агитира чрез партийния уебсайт или чрез социалните мрежи, например Facebook, Twitter или Friendfeed.

Политическата комуникация в уеб пространството води и до излъчвания в YouTube и ТВ канала EuroNews, като стартира нова услуга за „свързване на избирателите с кандидатите“ един месец преди изборите за ЕП. Гражданите могат да изпращат въпроси до кандидатите за членове на ЕП чрез чване на видео в специален канал на YouTube.

ИЗБОРИ ЗА ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ – БЪЛГАРИЯ 2009 г. АДРИАНА ДИМОВА И ЗЛАТИНА ПЛАЧКОВА

Ниската избирателна активност от 28% на първите избори за ЕП в България на 20-ти май, 2007 г. не се смята за тревожен знак. България току-що се е присъединила към ЕС, едва няколко месеца по-рано, на 1-ви януари, 2007 г., заедно с Румъния. Тези частични избори избират първите български представители в ЕП. Като най-нови страни-членки, може да се счита, че европейските институции просто не са достатъчно познати и гражданите на двете държави имат нужда от повече време да развият чувство на принадлежност и мотивация да участват в изборите за ЕП.

На 7-ми юни 2009 г. се провеждат първите „истински“ избори и „вторият вот“ за ЕП в България. Избирателната активност е 38,9%, което е близо до срената такава за ЕС - 43%. Докато за останалите страни от ЕС изборите през 2009 г. показват притеснителна тенденция за спад в активността (от над 60% на първите избори за ЕП през 1979 г. до 43% през 2009 г.), за България тенденцията изглежда положителна, поне в номинални стойности. Задълбочен анализ на партийните програми и платформи, обаче, както и обратната информация от страна на неправителствени организации, водят до сериозни притеснения относно мотивацията и очакванията на избирателите.

Липсата на достатъчно информация за европейските институции и механизми на функциониране се оказва основна пречка пред по-висока изборна активност и по-коректно разбиране на самия вот за ЕП. За съжаление, огромната част от българите считат ЕС за отдалечена „външна“ структура, отколкото като структура, в чийто процес на вземане на решения могат да участват чрез изборите за ЕП. Координаторът на „Барометър.инфо“, агенция за проучвания и изследвания, Ни-

колай Николов, обобщава този проблем в две изречения, *“Идеята на средния български избирател за евродепутати, ЕП и европейските институции като цяло е, че те са нещо далечно и несвързано с България и българската реалност. Българите нямат мотивация да гласуват за ЕП, тъй като просто не вярват, че това има значение.”*¹

Предвид това заключение, потвърдено и от различни неправителствени организации, избирателната активност през 2009 г. може да изглежда дори изненадващо висока. Съществува разумно обяснение за този факт и то е, че парламентарният вот в страната се провежда само месец по-късно, на 5-ти юли 2009 г. Ето защо, повечето политически партии „използват“ кампанията за ЕП за да популяризират платформите си за националните избори, като така я превръщат в инструмент за набиране на повече подкрепа за националния парламент.

Платформите, представени от повечето политически партии са в подкрепа на този аргумент. Основните въпроси, присъстващи в платформите са тези, идентифицирани като национални приоритети, например: борба с корупцията и организираната престъпност, разблокиране на европейските средства за България, подобряване на бизнес средата и реформа в здравеопазването и образованието. Въпреки неоспоримата важност на тези приоритети, те са най-вече „вътрешни“ и обект на национална политика и реформи. В резултат на това, фокусът върху европейския аспект и значението на вота на гражданите за един по-демократичен ЕС някак остава на заден план, ако може изобщо да се каже, че присъства. Социалните въпроси, въпреки че не са топ приоритет, присъстват в кампаниите на всички партии. От шестте български партии, които печелят места в ЕП, четири подробно описват визията си по социалните проблеми като безработица, бедност, раждаемост, имиграция и здравеопазване. Резултатите от проведените през 2009 г. избори за ЕП в България са обобщени в таблицата по-долу:

PARTIES	%	SEATS	EPP	S&D	ALDE	GREENS/ EFA	ECR	GUE/NGL	EPD	NA
GERB	24.36	5	5							
BSP	18.5	4		4						
DPS	14.14	3			3					
ATAKA	11.96	2								2
NDSV	7.96	2			2					
SDS-DSB	7.95	1	1							
LIDER	5.7	0								
RZS	4.67	0								
NAPRED	2.26	0								
Zelenite	0.72	0								
BND	0.46	0								
Others	1.32	0								
Total	100	17	6	4	5	0	0	0	0	2

- ГЕРБ: Граждани за европейско развитие на България
- БСП: Коалиция за България
- ДПС: Движение за права и свободи
- АТАКА: Национален съюз Атака
- СДС-ДСБ: Синята коалиция

- РЗС: Ред, законност и справедливост
- НДСВ: Национално движение за стабилност и възход
- БНД: Българска нова демокрация
- НАПРЕД: Коалиция от партии НАПРЕД ВМРО – Българско национално движение, Земеделски народен съюз, Движение Гергьовден, Единна Народна Партия
- ЛИДЕР
- Зелените

Избирателна активност в България: 38.9%

Средна избирателна активност в ЕС: 43%

Източник TNS съвместно с ЕП (<http://www.europarl.europa.eu>)

Така може да се заключи, че основен фактор за непопулярността на европейския вот в България е липсата на достатъчно разбиране на европейските институции, процеси на вземане на решения и нарастващата роля на ЕП; както и припокриването на приоритетите изложени в партийните платформи с кампаниите за националните парламентарни избори. Съществуват и други проблеми, повдигнали много въпроси за ефективността на съществуващите кампании за повишаване на информираността и необходимостта от борба с манипулациите.

Най-голямото объркване и погрешно впечатление у средния българин е относно влиянието, което ЕС оказва върху националните политики. Както споменахме по-горе, гражданите не са наясно със сложността на европейските структури и процеси на вземане на решения, съществува широко разпространено погрешно схващане, че присъединяването на страната към ЕС е накърнило суверенитета ѝ и че ЕС налага определени правила и закони в държавата, без да се съобразява с българския контекст и реалности.² Тези погрешни впечатления у гражданите и, в някои случаи, у бизнеса (например, дребния бизнес на местно ниво) често се използват от политическите партии за да се „приписват“ някои непопулярни мерки на ЕС и ЕС да се обвинява за тяхното налагане. Това означава, че много често, когато определени мерки не се одобряват от широката общественост, те се описват като задължения произтичащи от членството на България в ЕС, дори когато става въпрос за сфери, които са изключително сфери на национална политика. По този начин у хората се формира негативно и погрешно усещане за ЕС, а мотивацията им да участват в най-демократичния механизъм за пряк избор на представители в ЕП спада.

Не на последно място, близостта на българските парламентарни избори до тези за ЕП се използва по доста противоречив начин. Например, агитатори на определени политически сили развиват добре функциониращи мрежи, които мобилизират населението, особено в по-малките градове и села и представителите на ниско образованото или неграмотно население, като подвеждат избирателите, че всъщност ще гласуват за местен и/или национален парламент.³ Друг смущаващ и нелогичен резултат е популярността и броя гласове получени от крайно дясната партия Атака, спечелила повече от 20% от гласовете в определени райони на България. Сианата опозиция на партията срещу присъединяването на Турция към ЕС, имигрантите и етническите малцинства, сериозно застрашава имиджа на България на европейската и международна сцена. Въпреки това, твърденията, че представителите на партия Атака в ЕП ще защитават „националния интерес“ на България допада на много избиратели, без значение колко погрешно изразява идеята на изборите за ЕП и целите на европейските институции.

¹ <http://www.econ.bg/>

² Обратна информация от НПО участвали във фокус групите, проведени в рамките на проекта Е.М.Е.Р.Г.Е.

³ Журналистически разследвания и отразявания във водещи български медии и ТВ канали

ЙОАНА РЕБЕНЧИУЧ

Изборите за Европейски Парламент през 2009 г. в Румъния затвърдиха новите тенденции в румънската политическа система за движение към сцена с две основни партии, PSD, Социалдемократическата партия и PDL, Партия на либералните демократи. С изключение на случая с Елена Бъеску, която се кандидатира като независима, но по-късно се присъединява към PDL след като е избрана за евродепутат, PDL печели първо място в 18 региона, а PSD – в 17 от общо 41 избирателни райони, плюс община Букурещ.

Друга тенденция, затвърдила се в румънската политика през последните две години е постепенното, но постоянно изчезване на „малките партии“ в парламентарното пространство, поради факта, че не могат да преминават прага от 5%. Партията PRM – Велика Румъния, настроена като цяло против системата, както и партията на харизматичния Джиджи Бекали вече са обявени за маргинални и „погребани“. Въпреки това, интересно е да се отбележи, че арестът на собственика на футболен клуб Стяуа се превръща в „доминираща история“ за румънските медии и телевизии, което улеснява и спомага за непредвидения изборен успех на Бекали („сдобряване на лидерите на PRM и PNG-CD, включване на втория в листата на членовете на PRM на ЕП, както и финалното „освобождение“ на преследваните). Така, въпреки тенденцията за отслабване и изчезване на малките партии и превръщането им в незначителни играчи на политическата сцена, изглежда все пак съществува шанс за обратимост на процеса, което подсказва за значителната непредсказуемост на румънския политически сценарий.

Резултатите от изборите за ЕП проведени в Румъния през 2009 г. са обобщени по-долу:

PARTIES	%	SEATS	EPP	S&D	ALDE	GREENS/ EFA	ECR	GUE/NGL	EFD	NA
PSD-PC	31.07	11		11						
PD-L	29.71	10	10							
PNL	14.52	5			5					
UDMR	8.92	3	3							
PRM	8.65	3								3
Băsescu E.	4.22	1	1							
PNTCD	1.45	0								
Abraham P.	1.03	0								
FC	0.4	0								
Others	0.03	0								
Total	100	33	14	11	5	0	0	0	0	3

- PSD-PC : Alianța Electorală PSD+PC
- PD-L : Partidul Democrat Liberal
- PNL : Partidul Național Liberal
- PRM : Partidul România Mare
- UDMR : Uniunea Democrată Maghiară din România
- Băsescu E. : Băsescu Elena

- Abraham P. : Abraham Pavel
- FC : Forța Civică
- PNTCD : Partidul Național Țărănesc Creștin Democrat

Избирателна активност в Румъния: 27.67%

Средна избирателна активност в ЕС: 43%

Източник: TNS съвместно с ЕП (<http://www.europarl.europa.eu>)

Според официалните доклади, забележителен е фактът, че само 27.67% от румънските избиратели отиват до избирателните секции. От тези подадени гласове, валидни се оказват 95.38%.

102 централни и местни телевизии и 132 национални и местни радио станции излъчват информация и репортажи свързани с предизборната кампания за изборите за ЕП в Румъния.

Румънското радио общество (SRR) излъчва новини, репортажи във връзка с „техниката“ на гласуване, радио предавания и клипове за отделните кандидати, предизборни дебати.

През месеца, предшестваш изборите за ЕП, темите свързани с европейските кампании се наблюдават от пет национални вестника *Romania Libera, Evenimentul Zilei, Academia Catavencu, Adevarul, Gandul*¹.

Анализ на публикациите показва наличие на редица теми: организация на изборите, подозрения за изборни измами, мерки срещу манипулация на изборните резултати и измами, дейност на членовете на ЕП, медийно отразяване на изборите за ЕП, засегнатите страни, бойкота на изборите, изборен туризъм и поведение на избирателите. В повече от половината публикации, темата свързана с изборите за ЕП се обобщава чрез информация за изборния ден, а събитието се дефинира като ключово от гледна точка на един по-широк политически и социален контекст. Журналистите третираят събитието като второстепенно или просто споменават темата за европейския вот в контекста на напрежението в рамките на управляващата коалиция или в този на президентските избори. Така например, през последните две седмици от кампанията, предизборните речи, отразени в пет наблюдавани издания, се фокусират върху напрежението „вътре в управляващата коалиция“ (14 отразявания) и изявления на лидерите на PSD свързани с възможни „рокади в правителството“, които биха се случили в резултат на изборите за ЕП (9 публикации).

Споменават се 27 теми, които са от значение в европейски контекст, но с незначителни последици. Те включват теми обсъждани по време на предизборните кампании: организация, дейност и значение на ЕП за Румъния, Румъния и ЕС, права на малцинствата, европейски ценности, селското стопанство, европейски политически доктрини, права на потребителите, права на децата, европейски фондове, имиграция, свободно движение на хора, околна среда, европейски модели, тарифи за комуникациите в ЕС, режим на услугите в ЕС, енергийна стратегия и въздушен транспорт.

Най-видимият кандидат в петте наблюдавани издания е Елена Бъеску (повече от 50 появи, 30% от общия брой отразявания). Моника Маковей, кандидат на PDL, се появява 21 пъти. След тях, Джордже Бекали, кандидат на PRM и Адриан Северин, на PSD + PC, отбелязват по 15 появи всеки.

В заключение, за изборите за ЕП в Румъния през 2009 г. може да се каже, че кампаниите са скучни, най-вече защото в тях не се споменава нищо конкретно. Политиците продължават да правят това, което умеят най-добре, като смятат, че то е достатъчно за да привлекат избирателите, но рискувайки да се отдадат на евтин популизъм. Продължават да говорят за пенсии, заплати, пътища, все теми, които нямат нищо общо с ЕП.

Ако един политик планира изпълнението на големи проекти на местно ниво, то той трябва да

остане в страната и да работи за тяхната реализация. Но ако се представя като кандидат за ЕП, тогава би трябвало да покаже поне минимални знания по европейските въпроси. В платформите им не се обръща достатъчно внимание на имиграцията, общите политики в сферата на заетостта, безопасността на храните и енергийните въпроси, или на темата за разширяването на ЕС. Никой не споменава в рамките на предизборните кампании политиките за социално включване или мерките насочени към превенция на социалните рискове. Друг важен елемент на тези избори е че липсват негативни последици върху резултатите постигнати от партиите в управляващата коалиция PSD и PDL , в резултат на финансовата и икономическа криза.

¹ <http://www.romanioliberal.ro/>; <http://www.cvz.ro/index.html>; <http://www.catavincu.ro/>; <http://www.adevarul.ro/>; <http://www.gandul.info/>

ROMANIAN VERSION

Crearea unui spațiu cultural comun împartășit de cetățenii europeni reprezintă un pas fundamental în dificilul proces de integrare aflat în curs de desfășurare. Pe lângă politicile de redresare economică și măsurile de stabilizare a valutei, cetățeanului european trebuie să se acorde un nivel de conștientizare și participarea activă la construirea unei societăți mai strânse și mai democratice.

În conformitate cu obiectivele generale ale Programului "Europa pentru cetățeni" 2007-2013, Institutul Luigi Sturzo a lansat un proiect de cooperare cu organizațiile societății civile din cele două țări recent intrate în Uniunea Europeană, Bulgaria și România. Cum e în ADN-ul Institutului, cercetarea surselor istorice a fost faza de deschidere a unui proces de partajare și dezbateri cu privire la istoria și valorile comune. În timpul acestei „culturii”, au fost prezentate unele teme importante legate de Anul European pentru Combaterea Sărăciei și Excluziunii Sociale.

Încheiem această cooperare de proiect cu o publicație care credem că va putea contribui la creșterea unei Europe mai tangibile pentru cetățenii săi și care să stimuleze sentimentul unei identități comune.

REZUMAT

DE PIETRO CELOTTI ȘI GIULIA FIACCARINI

Există vreodată ansa pentru organizațiile societății civile de a oferi o contribuție substanțială la consolidarea cetățeniei europene? Această întrebare a fost solicitată în repetate rânduri în cadrul grupului de lucru creat pentru proiectul european E.M.E.R.G.E. pe parcursul anului 2010, Anul European de Luptă împotriva Sărăciei și Excluziunii Sociale.

Ca unul dintre rezultatele proiectului, cercetătorii implicați în E.M.E.R.G.E. au adunat perspectivele unui eurodeputat italian aparținând S&D, unui europarlamentar bulgar aparținând ALDE și unui europarlamentar român aparținând EPP. Conversațiile cu acești deputați europeni sunt colectate în prima secțiune a acestei publicații, cu o atenție deosebită politicilor europene de reducere a sărăciei și excluziunii sociale. Acestea includ, de asemenea, libera circulație a cetățenilor în cadrul Uniunii Europene, după conflictul instituțional între UE și statul membru francez care s-a declanșat odată cu expulzarea romilor în vara anului 2010. Din perspectiva a două dintre cele mai recente state membre ale UE, Bulgaria și România, acest conflict ar putea fi ocazie de a dezvolta politici europene de includere a minorităților etnice mai eficiente.

Legătura între necesitatea de a spori participarea la viața democratică a UE și rolul organizațiilor societății civile este inclusă în conversațiile cu deputații europeni, dar este aprofundată în a doua secțiune a acestei publicații. Deputatul italian a subliniat că, datorită inițiativei cetățenilor europeni, un instrument de democrație directă finalizat de către UE la sfârșitul anului 2010, ONG-urile europene ar putea juca de fapt rolul lansării procesului legislativ prin interpretarea cerințelor cetățenilor care corespund părților interesate. Explicația proiectării și utilizării potențiale ale inițiativei cetățenilor europeni a fost, prin urmare, unul dintre subiectele cele mai discutate ale acestui proiect, prezentat într-o secțiune unică.

Pentru a verifica implicarea reală a ONG-urilor în contextul instituțional european în anul dedicat domeniului lor de acțiune, proiectul E.M.E.R.G.E. a prevăzut realizarea a două focus grupuri cu reprezentanți ai ONG-urilor și școlilor din fiecare țară participantă. Grupul de cercetare a creat o platformă web (emerge.sturzo.it) pentru a oferi informații despre instituțiile UE - în special despre acțiunile PE în domeniul sărăciei. Rezultatele acestei metodologii comune, opiniile, speranțele și activitățile reprezentanților ONG-urilor italiene, bulgare și române sunt prezente în treia secțiune.

Dintr-un anumit punct de vedere, această publicație se încheie la începutul proiectului, și continuă cultura spre alegerile europene din 2014. Cercetările privind participarea activă a elec-

toratului european au început cu analiza alegerilor europene din 2009 în Italia, Bulgaria și România. Scopul a fost acela de a dovedi importanța acordului electoral în viața democratică a UE, acordând atenție deosebită schimbului de opinii între țări cu "istorii europene" foarte diferite. Publicația se încheie cu o prezentare a acestor experiențe diferite ale democrației care conturează necesitatea unor eforturi permanente de a sprijini participarea cetățenilor UE în procesul democratic.

CONVERSAȚIE CU DEPUTATUL EUROPEAN ITALIAN ROBERTO GUALTIERI
DE PIETRO CELOTTI

Întrebare: 2010, Anul European pentru Combaterea Sărăciei și Excluziunii Sociale, se apropie de sfârșit. În opinia Parlamentului European, acest an a jucat un rol important? Activitățile Parlamentului European au primit impulsuri importante de la acest an? Parlamentul European a primit unele reacții semnificative din partea teritoriilor?

Răspuns: Nu mă ocup personal de probleme relative la Anul European pentru Combaterea Sărăciei și Excluziunii Sociale. Acestea fiind spuse, mă declar mai degrabă dezamăgit de progresele înregistrate în acest an pentru combaterea sărăciei și excluziunii sociale. În opinia mea, în Observatorul European unde lucrez, într-un an dificil din punct de vedere economic precum s-a dovedit a fi 2010, replicile naționale au ajuns într-un mod negativ. Dacă vrem să menținem cazul specific al Italiei, putem confirma doar ceea ce a fost afirmat în mod repetat de către ONG-uri: asistăm la o scădere semnificativă sau o demolare de altfel din punct de vedere cantitativ în ceea ce privește contribuția italiană pentru combaterea sărăciei și excluziunii sociale. O dată ajuns la sfârșitul acestui an, trebuie să ne amintim că Parlamentul European a luat măsuri curajoase, a apărut în proiectate pentru cooperare și dezvoltare și, prin urmare, și-a îndeplinit partea de atribuții.

Întrebare: Între august și septembrie 2010, noi, cetățenii europeni, am asistat la un conflict surprinzător de violent între Comisia Europeană și statul membru francez. În afară de conținutul specific al conflictului și cuvintele dure folosite de către comisarul Reding și de președintele Sarkozy, am ajuns la concluzia că Comisia Europeană este pregătită să acționeze împotriva statelor membre în cazul în care este necesară aplicarea tratatelor, inclusiv atunci când este vorba de chestiuni extrem de delicate cum ar fi Justiția, Drepturile Fundamentale și Cetățenia. Chiar dacă statul membru este "un stat mare și mama drepturilor omului", cum e Franța. Cum conflictele instituționale sunt un instrument deosebit de eficient pentru a face instituțiile să prospere din punctul de vedere al profilului lor politic și al recunoașterii populare, cum considerați acest eveniment? Ajută evidențierea rolului Uniunii Europene pentru combaterea excluziunii sociale, doar prin simpla respectare a legii?

Răspuns: Sunt de acord cu acest punct de vedere. Evenimentele din vara anului 2010 reprezintă un eveniment foarte important din punct de vedere instituțional. Au fost într-adevăr o consecință a noului cadru european instituțional în care Carta Drepturilor a devenit obligatorie pentru statele membre. Deoarece în prezent este necesar să se facă referire la normele europene, Comisia Europeană a simțit nevoia să evidențieze destul de puternic că măsurile luate de guvernul francez ar fi putut fi în contradicție cu discriminarea unor grupuri etnice. După părerea mea, nu este deosebit de util ca declarațiile, cuvintele utilizate, mai mult sau mai puțin puternice, sau scuzele să fie înregistrate. Dimpotrivă, trebuie să subliniem că poziția Comisiei Europene a avut un mare ecou în Franța și că în cele din urmă Franța a ajuns la propria schimbare de poziție. A apărut în mod clar modul în care "comunitarizarea" spațiului de libertate, securitate și justiție a dus la modificarea cadrului instituțional. Caracterul obligatoriu al Cartei drepturilor și rolul de protecție a instituțiilor europene, în acest caz, a Comisiei, în cele din urmă a ieșit la iveală. Pe de altă parte, trebuie amintit că instituția europeană de unde provine procesul este Parlamentul. În acest caz, putem

vorbii despre un cerc virtuos care a văzut participarea Parlamentului, poziția oficială a Comisiei și impactul puternic asupra unui stat membru. În concluzie, cred că acest eveniment trebuie, într-adevăr, să fie considerat deosebit de important din punct de vedere istoric.

Întrebare: Cercetările noastre au arătat că rata de participare la alegerile europene este în scădere progresivă la nivel general (61.99% în 1979 față de 43% în 2009), cu cazuri dramatice printre statele "vechi" precum Olanda (36.75% în 2009) și "noile" state membre precum România (27.67% în 2009) și Bulgaria (38.99% în 2009). Cum este luat în considerare acest indicator nemilos de către Parlamentul European? Există vreo dezbateri europene pe această temă? Cum se explică astfel de diferențe mari între statele europene? Există vreo acțiuni planificate împotriva acestei tendințe?

Răspuns: Pot demonstra personal o mare dezbateri la Comisia pentru Afaceri Constitutionale privind prezența la vot a cetățenilor la alegerile europene. În ceea ce privește această dezbateri, un episod deosebit de important de menționat este propunerea deputatului european Andrew Duff, potrivit căruia alegătorii ar putea da două voturi: unul la nivel național (sau regional, în funcție de circumscripții), și altul pentru un grup de 25 de deputați aleși pe o bază transnațională. Scopul ar fi acela de a crea deputați puternici cu o recunoaștere internațională, care ar putea avea un rol de conducere. Desigur, există, de asemenea, inițiative promoționale, menite să promoveze cetățenia europeană și participarea la viața instituțională. După părerea mea însă, ne confruntăm cu unele procese obiective care pot avea un impact semnificativ în acest sens: pe de o parte, intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona și, pe de altă parte, efectul crizei economice au dus la o creștere rapidă a dezbaterilor europene din ultimul an și jumătate. Cu alte cuvinte, cetățenii europeni încep acum să devină conștienți de importanța politică dobândită de instituțiile europene și, în același timp, confirmă faptul că numai Uniunea Europeană este în măsură să răspundă crizei economice, să asigure o oarecare protecție de la cineva care, în mod direct, reprezintă o amenințare pentru ei. Eu personal estimez că procentul de participare la vot va crește progresiv în următoarele alegeri pentru Parlamentul European. Bineînțeles, vor continua să existe diferențe de la o țară la alta: în Europa, nu putem să punem împreună specificul contextelor naționale.

Aș dori să închei prin a atrage atenția cu privire la propunerea interesantă a lui Duff. Datorită lui au început dezbateri între partide. Elementul pozitiv este reprezentat de o europeanizare mai mare a dezbaterii și de posibilitatea de a ne adresa candidaților din diferite țări. Pe de altă parte, se poate deosebi riscul de "naționalizare" a celorlalți candidați, care pot ajunge la un teren fertil pentru deputații europeni mai sensibili la interesele teritoriale. Grupul Alianței Progresiste a Socialiștilor și Democraților din care fac parte este în proces de definire a poziției proprii cu privire la această problemă.

Întrebare: Cercetătorii noștri au analizat noul instrument democratic, "inițiativa Cetățenilor Europeni". Chiar dacă caracteristicile tehnice ale acestui instrument trebuie încă definite, credeți că ar putea reprezenta un factor pozitiv pentru reducerea deficitului democratic, care este încă tipic arhitecturii instituțiilor UE? Și, mai în detaliu, înțelegeți vreun spațiu pentru o cooperare mai strânsă între partidele europene și ONG-uri, cu scopul mobilizării cetățenilor cu privire la problemele reale europene cum ar fi securitatea și excluziunea socială?

Răspuns: Sper că da. Mai întâi de toate, aș considera un lucru pozitiv faptul că procesul legislativ a fost pus în aplicare într-o perioadă rezonabilă de timp și că acum este în curs de finalizare. De asemenea, am observat că propunerea va fi îmbunătățită în conformitate cu modul de formulare al Comisiei. S-a renunțat la restricția de minim 300.000 de semnături într-un moment când problema admisibilității inițiativei nu era încă bine definită. Propunerea mea pentru o ajustare care atribuie un anumit rol partidelor politice europene a fost aprobată. Poziția susținută de comisie a fost clarificată și Grupul Alianței Progresiste a Socialiștilor și Democraților este deja în faza de planificare pentru promovarea lansării unei inițiative care să aducă în prim plan un impozit pentru tranzacțiile financiare, dedicând veniturile sale direct cauzei combaterii securității și excluziunii sociale. Din punctul meu de vedere, cu toate acestea, nu mă aș concentra prea mult pe utilizarea acestui

instrument încă de astăzi, dar a sublinia valoarea clar instituțională și contribuția pe care va fi în măsură să o acorde vieții democratice europene.

Din punct de vedere instituțional, inițiativa populară abordează problema de monopol a inițiativei legislative din partea Comisiei Europene. Desigur, nu-l depășește, dar îmbogățește modelele și mijloacele pentru definirea agendei legislative. Se ocupă cu un element care poate fi eludat doar de către Comisie și care cu siguranță va permite instituțiilor europene să devină un vehicul mai puternic pentru dezvoltarea concretă a valorilor europene. Aș vrea să închei prin sublinierea contribuției pe care o pot aduce ONG-urile la viața democratică europeană. Inițiativa populară este un instrument care contribuie la apropierea cetățenilor de instituțiile europene și ONG-urile pot juca, cu siguranță, un rol central de legătură în acest context. Sugestia mea este de a se începe mai întâi cu o confruntare politică, înainte de a prezenta propriile propuneri. După cum spuneam, instrumentul nu exclude implicarea partidelor - în mod oficial prin intermediul persoanelor fizice - și trebuie să se profite de el, în scopul creării unui context politic esențial pentru a avea inițiative de succes la nivel legislativ. Cu alte cuvinte, riscul pe care îl preconizez este că inițiativa populară va deveni un simplu instrument de agitație pentru cazuri populiste. Pentru a evita acest risc va fi necesar să începem din primul moment - mă refer în următorii doi ani - pentru a utiliza inițiativa populară într-un mod constructiv din punct de vedere legislativ. În acest sens, colaborarea între ONG-uri și partidele politice poate juca un rol crucial.

CONVERSAȚIE CU MEMBRUL BULGAR AL PARLAMENTULUI EUROPEAN, DOAMNA ANTONIA PARVANOVA
NOUL ROL AL UNIUNII EUROPENE CA ORGANISM POLITIC CU PUTERI DE LEGĂTURĂ ÎNTRE STATELE MEMBRE ȘI CU
MISIUNEA DE A APĂRA ȘI PROMOVA LIBERA CIRCULAȚIE A CETĂȚENILOR ȘI DREPTURILE MINORITĂȚILOR.
DE ELENA KIROVA ȘI NIKOLAY ANACHKOV

Suveranitatea statului în contextul unei integrări europene mai profunde și mai extinse a fost subiectul unor dezbateri aprinse timp de decenii. În prezent, cu 27 de state-membre, cu noul Tratat de la Lisabona în vigoare, luptând împotriva consecințelor dramatice ale crizei financiare și economice mondiale, UE se confruntă cu o nouă provocare. UE nu ar trebui doar să restabilească misiunea acestei uniuni, ci ar trebui să-și dea, de asemenea, un nou sens ca organism politic cu puteri de legătură, având ca scop, mai presus de toate, apărarea cetățenilor europeni.

În august 2010, Franța a început expulzarea populațiilor de romi bulgari și români, în ciuda criticilor grele din partea statelor membre și instituțiilor UE. Evenimentele din august și poziția inflexibilă a guvernului francez au dat naștere la multe discuții și dezbateri în ceea ce privește puterea politică reală a UE și sensul real din spatele valorilor europene, cum ar fi libera circulație a persoanelor și protecția drepturilor omului. "Problema romilor" câștigă chiar mai mult importanță și relevanță în contextul Anului European de Luptă împotriva Sărăciei și Excluziunii Sociale. Reacția francezilor a fost justificată din "punctul de vedere al UE"? Statele membre ar trebui să își exercite suveranitatea „deplină” în domeniul justiției și drepturilor omului? Sau necesitatea pentru o abordare unitară integrată ne presează destul?

Complexitatea problemelor legate de suveranitatea de stat în procesul de integrare europeană a fost discutată într-un interviu cu doamna Antonia Parvanova, deputat bulgar și parte a grupului ALDE din Parlamentul European. Interviul¹ a avut loc în septembrie 2010, la doar câteva săptămâni după ce Parlamentul European a aprobat raportul doamnei Parvanova privind incluziunea socială a femeilor ce aparțin minorităților etnice. În ceea ce privește extrădarea persoanelor de etnie rrom din Franța, doamna Parvanova a subliniat că au existat mai multe aspecte ale problemei care trebuie luate în considerare de acum înainte. Primul este reprezentat de motivele specifice pentru care guvernul francez a recurs la astfel de măsuri nepopulare. Al doilea, și poate cel mai important, a fost dublul standard aplicat minorității rrome în comparație cu alte comunități etnice,

de exemplu, imigranții ilegali din fostele colonii franceze.

De ce Franța a luat măsuri atât de radicale pe o scară atât de largă chiar împotriva populațiilor de romi? Dacă într-adevăr au încălcat anumite reguli și au rămas în afară mai mult decât le era permis, de ce nu au fost luate măsuri mai devreme? Lecția principală învățată, din punct de vedere, cu greu, conform opiniei doamnei Parvanova, a fost că acest caz a demonstrat în mod clar necesitatea ridicării problemei integrării romilor la nivel european. Evenimentele din august au demonstrat clar că o singură țară nu poate fi responsabilă pentru eșecul integrării unei anumite comunități. Pe de altă parte, de asemenea, a devenit clar că orice rezoluție unilaterală și extremă, cum ar fi cea luată de guvernul francez, amenință să submineze principiile și valorile care stau la baza UE.

În concluzie, răspunsul controversat al guvernului francez la problema romilor a ajutat co-unitatea europeană și factorii de decizie politică să demonstreze că, atunci când vorbim despre integrarea socială și protecția drepturilor omului în cadrul UE, trebuie să fie luate în considerare două aspecte. În primul rând, integrarea socială sau lipsa de integrare a minorităților etnice nu este doar o problemă națională, ci e nevoie de o abordare integrată la nivelul UE. În al doilea rând, un "standard dublu" față de orice comunitate etnică, așa cum este descris de către doamna Parvanova, este inacceptabil deoarece devine o chestiune de respectare a legislației UE și a regulamentelor existente, mai degrabă decât o problemă de integrare. Ceea ce doamna Parvanova de fapt sper să vadă în viitor sunt mai multe decizii și propuneri din partea Comisiei Europene decât doar recomandări.

"După ce am auzit Strategia doamnei Reding, am fost puțin dezamăgit pentru că am așteptat mai multe angajamente din partea Comisiei. Este sarcina noastră să oferim recomandări și este responsabilitatea Comisiei să facă propuneri pentru acțiuni specifice", încheie doamna Parvanova.

Astfel, argumentul legat de drepturile minorităților în UE și procesele de incluziune socială provoacă incontestabil o dezbateră politică, inclusiv argumente contrarii din extrema-dreapta a Parlamentului European. Această tendință confirmă puternic caracterul democratic al Parlamentului European, acolo unde argumentele legate de securitate și incluziune socială au o perspectivă politică puternică. De asemenea, un impact mare l-au avut reacția și implicarea Bisericii în dezbateri, ca putere a societăților democratice ale UE. Membrul francez al Parlamentului European, Bruno Gollnisch, vicepreședinte de extremă dreapta a Frontului Național, propune ca românii deportați din Franța să fie cazați în Piața Sf. Petru din Roma, potrivit ziarului francez Point. Declarația lui Gollnisch a fost declanșată de cuvintele Papei Benedict al XVI-lea, care condamna acțiunile autorităților franceze. Deputatul european a declarat că este "ușor agasat de un astfel de comentariu ce provine din partea clerului", adăugând că, după ce românii ar invada piața menționată mai sus, atunci discuția ar putea fi reluată. Și vreau ca ei să răspundă - Franța este în conformitate cu un mandat pentru a deschide frontierele sale pentru toți cei care doresc să trăiască în țara noastră", a spus Gollnisch. Potrivit europarlamentarului, Franța are nevoie să renegocieze acordurile UE cu rile din care provin românii.

Afirmarea că problemele de integrare nu pot fi considerate o problemă națională, că dezbaterile trebuie să aibă loc și că deciziile trebuie luate la nivel european este elocvent pentru necesitatea de a dezvolta și aprofunda abordarea "europeană" în elaborarea politicilor în mai multe domenii și pentru a crește sentimentul de apartenență la cetățenilor UE. Acesta este, de asemenea, un argument legat de conceptul de cetățenie europeană, și soluția la problema ratei de scădere a participării la alegerile pentru PE și la percepția deficitului democratic în UE.

Un pas important spre dezvoltarea unui sentiment de apartenență în rândul cetățenilor UE, asigurându-i că opinia lor contează și de fapt influențează procesul decizional european, este introducerea inițiativei cetățenilor europeni. Adoptarea sa pare să aibă loc destul de rapid, după ce Comisia Afacerilor Constituționale a aprobat un plan cu privire la activarea acestui instrument pe 30 noiembrie 2010. Pentru ca inițiativa să fie considerată un instrument eficient pentru participarea cetățenilor la luarea deciziilor, nevoile cetățenilor trebuie să fie luate în considerare, în același

timp. Acest argument este, de asemenea, susținut de europarlamentarul bulgar Stanimir Ilchev, parte a grupului ALDE în Parlamentul European. El crede că ar trebui considerat o abordare mai practică în procesul de definire a mecanismelor de reglementare a Inițiativei, în scopul de a garanta reguli clare și de a evita eventualele probleme neașteptate în timpul punerii ei în aplicare³. Punctul de vedere al domnului Ilchev se reflectă, de asemenea, în opiniile și recomandările sectorului non-guvernamental din Bulgaria, prin intermediul Directorului de program "Politicile europene și participarea cetățenilor".

¹ <http://www.lovechtoday.eu/> Interviu de Pavlin Ivanov, 21 Septembrie 2010

² http://www.novinite.com/view_news.php?id=119531

³ <http://www.banker.bg/?Issue=780&Section=71&NewsEntry=43314&NewsPortion=0>

CONVERSAȚIE CU MEMBRUL ROMÂN AL PARLAMENTULUI EUROPEAN, DOMNUL MARIAN-JEAN MARINESCU DE MARIANA TRAINEA

Întrebare: Care este obiectivul acestui An European 2010?

Răspuns: Unul dintre obiectivele majore care au dus la desemnarea acestui an este reînnoirea angajamentului UE pentru combaterea sărăciei și excluziunii sociale. Având în vedere provocările cu care ne confruntăm - schimbările climatice, profilul demografic al UE, doar pentru a menționa două dintre ele - și criza economică recentă, care este încă foarte evidentă, este clar că Europa nu poate accepta o societate care să nu ia în considerare persoanele competente cu dorința de a fi implicate.

Acest an este important pentru funcția sa de semnal de alarmă, care vizează combaterea stereotipurilor și acordarea dreptului de a discuta cu cei care sunt excluși sau care trăiesc în sărăcie. Bazat pe principiile UE de parteneriat și solidaritate, anul 2010 a avut ca scop direct abordarea cauzelor sărăciei și, de asemenea, permisiunea tuturor persoanelor de a juca un rol deplin și activ în societate. Acțiunile prevăzute pentru acest an au avut, de asemenea, ca scop principal îmbunătățirea coordonării între programele și inițiativele existente pentru combaterea sărăciei și excluziunii sociale.

Întrebare: Este în ceea ce privește reducerea sărăciei cheia pentru combaterea excluziunii sociale...?

Răspuns: În interiorul unei țări, dezvoltarea regională are un impact semnificativ asupra sărăciei. Cele mai recente studii ale veniturilor la risc de sărăcie arată că finanțarea UE în cadrul politicii de coeziune este concentrată în regiunile și regiunile în care nivelul sărăciei este mai mare. Capitalul va identifica obiectivele sale.

Politica de coeziune nu are ca scop reducerea sărăciei sau schimbarea sistemului de ajutor social, ci urmărește să finanțeze proiecte cu scopul de a accelera dezvoltarea, de a promova oportunități egale, de a îmbunătăți calitatea vieții și de a spori locurile de muncă, toate acestea conducând la o reducere a riscului de sărăcie.

Politica de coeziune are ca scop reducerea nivelurilor relevante ale sărăciei în anumite regiuni mai dezvoltate ale statelor membre. Un sprijin semnificativ a fost oferit, de exemplu, în câteva regiuni, cum ar fi Irlanda în Marea Britanie, unele zone din Valonia în Belgia, sudul Italiei și sudul Spaniei. Competitivitatea regională și ocuparea forței de muncă prezintă această problemă dintr-un punct de vedere diferit, luând în considerare șomajul peste medie și nivelurile de educație sub medie, care sunt strâns legate atât de nivelul mediu al șomajului cât și de nivelul extrem de sărăcie.

Aceste obiective sunt greu de realizat, dacă luăm în considerare eterogenitatea regiunilor UE în ceea ce privește localizarea lor geografică, nivelul veniturilor și importanța lor politică. De ase-

menea, extinderea UE a condus la schimbări semnificative: diferențele dintre cele 27 de state membre sunt în prezent de două ori mai mari decât diferențele dintre cei 15 membri UE înainte de 2004. Serviciile politicii de coeziune, care alocă subvenții în conformitate cu valoarea PIB-ului pe cap de locuitor, oferă mai multe fonduri pentru regiuni cu un procent mare de oameni care sunt într-o stare avansată de sărăcie.

Unele regiuri par să o duc bine, dar au, de asemenea, regiuni în care oamenii sunt într-o stare avansată de sărăcie. În regiunile mai puțin dezvoltate, sărăcia tinde să fie mai mică în regiunile din jurul capitalei. În alte regiuri, zona capitalei este adesea caracterizată de un nivel mai ridicat de sărăcie din cauza eliminării veniturilor ridicate ale familiilor din această regiune.

Regiunile cel mai puțin dezvoltate care intră sub incidența politicii de coeziune li se oferă cea mai mare cantitate de fonduri de la politica de coeziune și, evident, au proporțiile cele mai mari de persoane care se confruntă cu lipsuri materiale (un nivel absolut al sărăciei, care indică faptul că acești oameni se confruntă cu o lipsă de trei sau mai multe din cele nouă nevoi de bază). Având în vedere condițiile crizei celei mai mari din istorie, Anul European 2010 urmează să fie o oportunitate pentru a consolida puterea de decizie, pentru a dezvolta noi parteneriate și pentru a lua măsuri. Existența sărăciei în una dintre regiunile cele mai prospere din lume este cu adevărat gravă. În ciuda creșterii generale a nivelului de trai în ultimele decenii, aproape 84 milioane de locuitori din Europa - 17% din populație - trăiesc sub limita sărăciei.

Anul European 2010 a încurajat utilizarea instrumentelor existente și promovarea dezvoltării unor activități în întreaga Europă. Această campanie a avut patru obiective trans-disciplinare:

1. sensibilizarea opiniei publice, prin promovarea unei înțelegeri mai bune a realității actuale a sărăciei pe teritoriul UE, prin schimbarea stereotipurilor și prin asigurarea unor modalități concrete de combatere a sărăciei;
2. difuzarea largă a ideii că lupta împotriva sărăciei este o responsabilitate comună și de interes comun, precum și un angajament care urmează să fie îndeplinit de către ambii jucători public și privat;
3. un apel oamenilor pentru a genera o nouă dezvoltare, de la nivelul local la cel european;
4. sprijinirea participării active a persoanelor afectate de sărăcie, printr-o mai bună cunoaștere a drepturilor lor de a trăi în demnitate.

29 de regiuri au luat parte la această inițiativă și au elaborat programe naționale de parteneriat cu diverse parteneri interesate (ONG-uri, parteneri sociali, fundații, autorități regionale și locale). În Europa au fost planificate în jur de 1000 de inițiative, conferințe, rețele de solidaritate și dezbateri în școli, precum și programe de formare pentru mass-media, jocuri interactive și testarea unor noi sisteme politice. Comisia Europeană a coordonat o campanie bazată pe instrumente de informare (site-uri web, publicații, clipuri video, etc), precum și activități-cheie: o inițiativă de art (care reunește studenți de artă, ONG-uri și persoane care se confruntă cu sărăcia în Europa), un concurs de jurnalism pentru mass-media audiovizual și în scris și o "temă săptămânală" la mijlocul lunii octombrie, împreună cu ateliere de lucru și forumuri. Conferința de încheiere a fost stabilită de către președintele belgian în decembrie.

Numeroase alte activități au fost planificate de ONG-uri și alte parteneri interesate, implicate în această campanie, precum și de alte instituții. Anul european 2010 a fost un proiect comun, în care toate partenerii interesate au jucat un rol important.

Cu toate acestea, succesul Anului european 2010 va fi, de asemenea, măsurat în funcție de impactul pe care l-a avut pentru agenda politică a statelor membre și ale UE. În iunie 2010, Consiliul European a convenit cu privire la obiectivul eliminării riscului de sărăcie și excluziunii pentru 20 de milioane de oameni, ca parte a Strategiei Europei 2020. Acest pas important va fi, prin urmare, urmat de acțiuni durabile pe termen lung, la toate nivelurile.

Intrebare: Ce perspective aveți depre situația populației de romi?

Răspuns: Politica de coeziune are un rol important în îmbunătățirea condițiilor de trai și inte-

grarea grupurilor etnice. Aceasta oferă suport printr-o gamă largă de politici de anti-discriminare și incluziune socială, precum și prin finanțări. Comunitatea de romi, caracterizată printr-o vulnerabilitate sporită, se bucură de o atenție specială: acțiunile recente includ măsuri pentru facilitarea accesului la locuințe, investiții în capital pentru inițierea unor afaceri, de asemenea, și o campanie de informare. În Europa, populația de romi suferă de marginalizare, excludere socială și rasism. Studiile arată că problemele cu care se confruntă variază de la privarea de drepturi, cum ar fi accesul la serviciile de bază și locuri de muncă, la o incidență crescută a violenței cauzate de prejudecățile rasiale.

Întrebare: Care este miza jocului?

Răspuns: La începutul acestui an, Comisia a publicat o comunicare privind "integrarea economică și socială a romilor în Europa", care stabilește inițiativele pentru acțiunile ulterioare declarând că situația romilor în Europa are nevoie de o acțiune urgentă atrage după sine o "integrare deplină socială și economică". Documentul demonstrează un angajament clar pentru includerea romilor și precizează că, în timp ce în ultimii doi ani, problema romilor a avut un rol central în formularea politicilor, instrumentele existente ar trebui să funcționeze mai eficient și într-o manieră mai integrată pentru a atinge acest obiectiv. Comunicarea stabilește măsuri concrete pentru includerea ulterioară a romilor. Acestea includ o utilizare specifică a fondurilor structurale și acordarea unei importanțe deosebite romilor în cadrul politicii de coeziune.

<http://www.2010againstopoverty.eu/?langid=ro>

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0133:RO>

UN NOU INSTRUMENT EUROPEAN DE DEMOCRAȚIE: INIȚIATIVA CETĂȚENILOR EUROPENI CA MIJLOC DE LEGĂTURĂ CU ALEGĂTORII DE PIERDAVID PIZZOCHERO

"Libertatea înseamnă implicare" obișnuia să fredoneze un cântec italian de folk, Giorgio Gaber. Implicarea putea să însemne, de asemenea, libertate și obișnuia să joace un rol activ în cadrul sferei publice europene, datorită unui nou instrument de democrație participativă. Votul nostru pentru alegerile europene nu va mai fi unicul mod de a participa la viața instituțiilor europene. Tratatul de la Lisabona (articolul 11 TUE și 24 TFUE) introduce o nouă formă de implicare a publicului în Uniunea Europeană, așa-numita "inițiativă europeană a cetățenilor" (pe care o vom defini prin acronimul IEC). Acest model permite pentru cel puțin un milion de cetățeni din cel puțin șapte state membre să apeleze direct la Comisia Europeană pentru a prezenta o inițiativă în interesul lor într-o zonă de competență a UE. Dreptul de a adresa petiții Parlamentului European diferă substanțial față de noua "inițiativă". Cetățenii europeni vor putea să semneze un document politic care să îndemne Comisia Europeană să pregătească o propunere de lege. Luând în considerare importanța acestui nou instrument pentru cetățeni, societatea civilă și părțile interesate, Comisia a efectuat o amplă consultare publică pe baza unei cercetări verzi pentru a solicita opiniile tuturor părților interesate cu privire la modul în care inițiativa cetățenilor ar trebui să funcționeze în practică. Comisia a adoptat un proiect pentru martie. Aceasta este baza pentru negocierile cu Parlamentul European și cu Consiliul. Scopul acestui proiect este adoptarea unei ordonanțe specifice. La 15 decembrie 2010, Parlamentul European a aprobat în unanimitate cu aproape 628 de voturi pentru și 15 contra, cu 24 de abțineri moțiunea Lamassoure-Zita pentru introducerea unor modificări importante. Membrii Parlamentului European au contribuit la facilitarea procedurii, mai presus de toate democrația electronică și regulile ei, pentru a devansa verificarea admisibilității fixate în prealabil la 300.000 de semnături din partea Comisiei. Diverse puncte au fost obiectul negocierilor: numărul minim de state membre ale UE, numărul minim de semnături pe țară, vârsta minimă de semnături, norme privind colectarea, verificarea și autentificarea, limita de timp pentru colectare și un termen limit

pentru răspunsul Comisiei. După adoptarea de către Consiliu, care este prevăzută în aceste luni, statele membre vor avea un an pentru decretarea legislației naționale. Cetățenii ar trebui să poată lansa IEC de la începutul anului 2012.

Cum va funcționa acest nou instrument? Un „comitet al cetățenilor” din cel puțin un sfert dintre statele membre - șapte state - va putea să realizeze o IEC împreună cu Comisia. După o verificare de admisibilitate a Comisiei, cetățenii pot începe colectarea de semnături, fie pe suport de hârtie sau on-line. Ce înseamnă „verificarea admisibilității”? Acesta este un punct important: înseamnă că întreaga Comisie are trei luni la dispoziție pentru a confirma dacă inițiativa îndeplinește condițiile necesare. Va fi necesar să se verifice dacă inițiativa nu va depăși sfera competențelor Comisiei de a prezenta un proiect pentru un act juridic al Uniunii, în scopul punerii în aplicare a tratatelor”.

Apoi promotorii vor fi autorizați să înceapă colectarea de semnături. Pentru a realiza acest lucru în mod corespunzător, va fi necesar să se respecte termenele și regulile specifice. Există o limită de timp pentru a colecta un milion de semnături: 12 luni. O altă regulă importantă este numărul de semnături colectate în fiecare din (cel puțin) șapte state membre. Numărul lor poate varia în raport cu populația unui stat membru. Ele trebuie să fie doar 3750 de semnături în Malta. Pentru statele membre mari, numărul de semnături ajunge până la 54.000 (Italia) sau până la 74250 (Germania). România și Bulgaria vor avea nevoie, respectiv, de 24750 și 12750 de semnături.

Cele 27 de state membre vor verifica datele semnatarilor. Toți semnatarii trebuie să fie cetățeni ai UE și să aibă vârstă corespunzătoare pentru a vota în alegerile europene. La sfârșitul procesului, Comisia va decide, în termen de trei luni, dacă poate fi realizată o nouă legislație și va trebui să facă publice motivele sale.

Scopul principal al eforturilor eurodeputaților a fost acela de a face procedura simplă și ușor de utilizat. Verificarea admisibilității va fi efectuată înainte, mai degrabă decât după colectarea celor 300.000 de semnături. Înainte de această modificare, riscul de frustrare pentru eforturile făcute de către colecționarii de semnături a fost destul de mare, deoarece promotorii au fost chemați pentru a colecta 300.000 de semnături fără să știe dacă eforturile lor au fost considerate „admisibile” din partea Comisiei.

Un alt punct cheie a fost numărul minim de state membre implicate în activitatea de colectare. Acest prag a fost redus de la o treime (9) la o pătrime (7). Este la latitudinea Comisiei să ajute organizatorii unei inițiative printr-un ghid ușor de utilizat, un punct de contact și o colecție de software online gratuit. În plus, în cazul în care o inițiativă este susținută de un milion de semnături, vor fi garantate și alte servicii, inclusiv o invitație la Comisie și o audiere publică; Comisia are trei luni, în loc de patru luni cum se cerea inițial, pentru a răspunde la o inițiativă. Aceasta implică, în orice caz, o expunere politică semnificativă.

Modificările PE includ o facilitare prin e-democrație pentru a participa la inițiativă, o verificare a admisibilității imediat la înregistrare și un număr mai mic de state membre incluse. Aceste trei modificări, în raport cu proiectul vechi, ar putea genera efecte pozitive pentru activitățile societății civile.

Doar în șase acordăm atenție efectelor acestui nou document oficial, cu privire la problemele sociale europene. Scopul largirii sferei europene a dezbaterii publice este mai mult o prioritate. Cele mai recente sondaje Eurobarometru, precum și procentele de la ultima participare la alegerile europene arată în mod clar necesitatea de a încuraja această extindere.

Acest obiectiv ar putea fi, de asemenea, realizat prin intermediul acestui nou instrument al democrației participative. Dacă IEC va fi formulată și orientată spre teme-cheie importante pentru cetățeni, inițiativa ar putea fi cu adevărat o contribuție la facilitarea participării și, poate, pentru a reduce decalajul actual cu instituțiile UE. IEC ar putea permite cetățenilor să participe mai intens la viața democratică a Uniunii.

Dacă cetățenii vor accepta adevăratul sens al cântecului lui Gabor într-o perspectivă europeană, vor putea, de asemenea, să dea voce problemelor sociale europene, care sunt temele principale ale proiectului EMERGE. Problemele sociale europene nu pot fi obiectul unei dezbateri

politice zilnice sau săptămânale. Din nici din timpul alegerilor europene, după cum au demonstrat cercetările noastre anterioare. Și dacă problemele sociale rareori intră în interiorul dezbaterii electorale, acestea sunt tratate într-un mod negativ (probleme de migrație, xenofobie). Aceasta nu este o abordare constructivă. Nu este suficient pentru a sublinia lipsa de implicare și decalajul dintre instituțiile UE și cetățeni. Abordarea lor trebuie să se schimbe și trebuie să se caute noi instrumente de participare. Una dintre acestea ar putea fi, într-un context nu foarte îndepărtat de democrația directă, chiar ICE. Este un lucru important pentru cetățeni, pentru părțile interesate, ONG-uri și partidele politice europene. Prea de multe ori partidele politice europene au dovedit a fi mai puțin naționale decât europene. Acesta este unul dintre cele mai slabe puncte ale politicii noastre europene. Ca eurodeputat, Roberto Gualtieri a afirmat în timpul unei reuniuni cu cercetătorii EMERGE, în mai 2010, că partidele politice europene sunt puțin mai mult decât o sumă a partidelor naționale. În opinia sa, ICE ar putea ajuta partidele europene pentru a crea o dezbateră trans-națională, care până acum a fost destul de slabă. Aceasta reprezintă o opinie comună, dar alți protagoniști din afara instituțiilor UE și care dispun de mai puține mijloace și instrumente ca MPE, ar putea deveni actori principali. ONG-urile, care, în unele cazuri, au o rețea puternică de membri, ar putea juca un rol de lider în mobilizarea oamenilor pentru a adopta ICE. Acest metodă aduce oportunități importante ONG-urilor sau mișcărilor cetățenilor care se confruntă cu probleme sociale și care deschid porțile unor noi dezbateri.

ICE ar putea fi un punct de plecare pentru o dezbateră politică care ar putea dezvolta, de asemenea, dialogul privind problemele comune cu partidele politice europene. Teme sociale ar putea deveni un teren de confruntare între ONG-uri și partidele politice. De asemenea, prin intermediul presei și a strategiilor de "crossmedia", a ONG-urilor și partidelor politice - în unele cazuri poate împreună, în alte cazuri, poate nu - ar putea atinge scopul de a face opinia publică europeană conștientă de problemele specifice și de a îndemna cetățenii să semneze. ICE poate fi într-adevăr o modalitate de a stabili un dialog mai bun între cetățeni și instituțiile UE. Rolul cetățenilor și părților interesate de mediul social ar putea duce, în unele momente-cheie la creșterea importanței lor. Și partidele politice europene, în cazul în care acestea decid să se transforme și să joace un rol diferit, ar putea avea, de asemenea, un beneficiu în ceea ce privește valoarea adăugată europeană. Acest model democratic poate fi utilizat, de exemplu, ca o invitație puternică de a propune drept european venitului social minim, în toate cele 27 de state membre¹.

Acest reformă, deja aprobată de către Parlamentul European, dar nu și de celelalte instituții UE, ar putea fi susținută cu tărie printr-un milion de semnături. Aș vrea să citez Zero Poverty și Stand Up 2010², campanii europene conduse de Caritas Europa, care acționează deja folosind acest viitor nou instrument. Cineva ar putea întreba dacă acest model va fi de fapt exploatat de către cetățenii europeni. Putem menționa un stat membru, intrat recent în UE, Bulgaria. Având în vedere popularitatea relativ scăzută a dreptului de petiționare în Bulgaria (de exemplu, site-ul <http://bgpetition.com>, unde deja au fost inițiate diferite petiții), inițiativa cetățenilor UE este probabil să câștige putere. Cu toate acestea, inițiativa este încă nepopulară și oamenii obișnuiți nu sunt conștienți de potențialul său și de noutatea pe care o aduce acest model de petiție. De asemenea, conform site-ului <http://bgpetition.com>, majoritatea petițiilor sunt semnate de un număr destul de redus de persoane (cu excepția petiției pentru apărarea educației din Bulgaria - mai mult de 174 de mii de semnături). Ideea de a colecta semnături implică întoarcerea, deși în forme diferite, la ideea de politică de implicare și participare. Cuvântul "participare" ne amintește nu numai de versurile lui Giorgio Gaber, dar și de experiența avută în urma referendumului.

În Italia, de exemplu, există o puternică tradiție care a început imediat după sfârșitul celui de-al doilea război mondial, care continuă încă, chiar cu diferite grade de participare, adeseori în ședere, din anii 90. În Bulgaria, celălalt stat european menționat, nu există încă tradiție de a da înscrisuri referenduri, într-adevăr, unele partide politice aduc în discuție introducerea lui în Parlamentul Bulgariei, afirmând că referendumul ar trebui să devină un instrument popular, cu scopul de a crește participarea cetățenilor și de a modifica politicile în cazul în care este necesar. În

general, referendumurile nu sunt foarte cunoscute și oamenii fie nu sunt conștienți de importanța lor (chiar și doar ca o modalitate de a exprima aprobarea / dezaprobarea unei anumite politici sau proiect) fie nu doresc să participe (datorită percepției lor că opinia lor nu contează și nu are niciun efect în elaborarea politicii). În 2008, în regiunea Burgas, a avut loc un referendum privind proiectul conductei de petrol Burgas-Alexandroupolis, care inițial a avut un impact negativ asupra publicului larg, dar referendumul în sine nu a avut succes și prezența la urne a fost extrem de scăzută (mai puțin de 30%).

Aceste experiențe reprezintă un punct de referință important. ICE necesită cu siguranță o abordare de jos în sus. De aceea, o abordare politică orientată pe referendum, ca Greens, Partidele Radicale și alte mișcări civile ale societății în Italia, ar putea fi pozitive. Dimpotrivă, Constituția Germană nu prevede niciun referendum la nivel federal. ICE va opera într-un context european cu un sol fertil divers. Experiențele cu privire la referendum pot varia în funcție de istoria celor 27 de state membre ale Uniunii Europene. În orice caz, pragul de semnături în fiecare stat membru este accesibil - aproximativ 0,1% din populație - și doar considerând inițiativa a mii și mii de cetățeni europeni, rezultatul final al ICE în cadrul UE ar putea fi considerabil. De aceea va fi, probabil, o putere politică majoră.

Trebuie să fim conștienți de potențialul ICE, dar și de cetera limite ale acestuia. Va fi de lungă durată și complex. Comisia Europeană va fi liberă să ia decizii cu privire la natura răspunsului său. Răspunsurile ar putea fi foarte diferite: un proiect legislativ ca o respingere, un aviz fără caracter obligatoriu ca o simplă recomandare. De asemenea, luând în considerare ipoteza cea mai de succes - proiectul legislativ - documentul ar putea fi respins sau modificat de către Consiliul și de către Parlamentul European. Aprobarea sa nu va fi deloc automată: ceilalți doi legislatori UE sunt întotdeauna pe deplin autorizați să joace rolul lor instituțional. Aceasta înseamnă discuții, negocieri și, foarte probabil, modificări. De asemenea, implică faptul că, la fel ca și în cazul unor aspecte ale contribuțiilor Convenției Europene a Tratatului de la Lisabona, doar o parte din conținutul ICE va fi - la sfârșitul metodei inter-instituționale - în interiorul "acquis-ului comunitar". Această parte va fi mare sau mică în raport cu pozițiile politice în instituțiile UE (Comisia, Parlamentul și Consiliul). Există un alt aspect important care trebuie luat în considerare: aceste negocieri, care sunt esențiale înainte de punerea completă în aplicare, durează de obicei câțiva ani. După care, ICE trebuie să aștepte pentru a vedea lumina: nu va fi un instrument rapid și cu efecte rapide. Și, probabil, nu va arăta aceeași față a vieții sale deja din primul an.

Chiar dacă trebuie să fim pe deplin conștienți de aceste limite, Comisia Europeană va fi chemată, fără nicio îndoială, la o expunere politică considerabilă. Această expunere va fi eficientă o dată cu începutul ICE. Instituțiile vor fi chemate la un dialog continuu în timpul audierii publice și la motivații scrise. Dacă promotorii lansează o ICE și Comisia Europeană își desfășoară mai departe activitatea, inițiativa va fi aprobată, refuzată sau modificată de către Parlamentul European. Înainte de acest moment, potrivit europarlamentarului Roberto Gualtieri, este crucial ca partidele politice europene și societatea civilă să fie în măsură să deschidă un dialog deschis și sincer pe terenul în scopul creării unui cerc virtuos. Co-raportorul eurodeputatului ICE Zita Gurmai a declarat că "inițiativa cetățenilor este o oportunitate unică. Pentru prima dată cetățenii se pot reuni și anunța-i-ne dacă ne facem treaba în mod corespunzător. Avem nevoie de opiniile voastre".

Potențialul acestui instrument ar putea fi extrem de important pentru a dezvolta societatea civilă, dar și pentru a antrena instituțiile europene adesea acuzate de a se ocupa numai de reglementările tehnice și de aspectele financiare. Europa ar putea să devină din ce în ce mai mult un punct de referință cheie pentru drepturile cetățenilor, în cazul în care instituțiile UE ar fi pregătite să asculte și să se transforme în mod corespunzător în legislație dorită de cetățenii europeni. Succesul acestui document va depinde de aptitudinea politică a Comisiei Europene de a asculta și de a adopta cu desăvârșire conținutul principal al "inițiativei". Chiar dacă trebuie să așteptăm pentru a evalua aptitudinea politică a Comisiei Barroso, în legătură cu acest nou instrument, ICE ar putea fi unul dintre factorii care oferă o contribuție deosebită pentru a face față deficitului democratic, care

este încă o caracteristică a arhitecturii instituțiilor UE.

¹ Mai multe informații și cercetările E.M.E.R.G.E. cu privire la această temă pot fi găsite în revista web <http://emerge.sturzo.it/>, în articolul: "EU Income Directive - the end of poverty across Europe?" ("Directiva asupra veniturilor UE - sfârșitul sărăciei în Europa?") de F. Chiezzi, E. Kirova, Z. Platchkova, I. Rebeniuc 05/07/2010.

² www.zeropoverty.org/, <http://www.standupitalia.it/>.

FEEDBACK-UL ONG-URILOR ȘI ȘCOLILOR ITALIENE ÎN CURSUL ANULUI 2010, ANUL EUROPEAN DE LUPTĂ ÎMPOTRIVA SĂRĂCIEI ȘI EXCLUZIUNII SOCIALE DE SARA QUAGLIA

Unul dintre obiectivele principale ale proiectului E.M.E.R.G.E. este de a analiza diferențele politice naționale pentru combaterea sărăciei și excluziunii sociale și de a sublinia diferențele lor din punctul de vedere al politicii europene. Un studiu al condițiilor de sărăcie în Italia, ca și în alte țări, ne-ar putea ajuta în această analiză a politicilor. Proiectul E.M.E.R.G.E. a lucrat folosind o metodologie de relaționare între ONG-uri italiene, bulgare și române și școli care sunt active în domeniul combaterii sărăciei și excluziunii sociale. Prin această metodă, s-au format în fiecare țară 2 focus grupuri, unde am avut șansa de a întâlni reprezentanții ai ONG-urilor și școlilor cu scopul de a înțelege în ce măsură se apelează la Uniunea Europeană și dacă există o relație dublă și interactivă. Bineînțeles, ne-am confruntat cu puncte de vedere și situații diferite.

Focus grupurile italiene au fost organizate cu scopul de a implica diferite tipuri de ONG pentru a colecta o gamă largă de experiențe diverse în domeniul luptei împotriva sărăciei și excluziunii sociale. Este demn de remarcat participarea mai multor ONG-uri active în domeniul sărăciei extreme. În timpul acestui focus grup, ONG-urile au discutat în principal despre proiectele lor și activitățile legate de sărăcie și excluziune socială și despre proiecte și inițiative legate de Anul European 2010. În timpul discuției noastre, au apărut unele puncte cruciale, care pot fi rezumate după cum urmează:

- Termenul de "sărăcie" pare să aibă nevoie de o definiție comună și partajată;
- Politicienii nu sunt interesați de problemele sărăciei și excluziunii sociale, deoarece oamenii săraci nu sunt o sursă de vot;
- În Italia, problema principală este aplicarea efectivă a legislației;
- ONG-urilor și școlilor nu le pasă de temele dedicate fiecărui an european, deoarece au nevoie de mai multe fonduri pentru proiectele economice.

Din punctul meu de vedere toate aceste aspecte diferite sunt foarte interesante. Nevoia ONG-urilor de a defini termenul de "sărăcie" în raport cu situația italiană subliniază prezența diferitelor tipuri de sărăcie și de excluziune socială și, în același timp, subliniază o prezență clară a sărăciei extreme. Acestea sunt elemente foarte importante, deoarece sărăcia, în special sărăcia extremă, se presupune a fi o problemă în curs de dezvoltare, nu numai în Italia sau în Europa. Mai mult decât atât, suntem obișnuiți să considerăm sărăcia extremă o problemă a imigranților și a celor fără adăpost: probabil că acesta este motivul pentru care unii reprezentanți ai ONG-urilor au afirmat că politicienii nu sunt interesați de excluderea socială și de sărăcie. Acestea au fost probleme urgente în Italia, mai ales de-a lungul anului trecut, atunci când situația a fost agravată de criza economică. În loc să rezolve această problemă prin punerea în aplicare a unor măsuri sociale și economice, Italia a negat criza.

În Italia, sărăcia extremă și noile tipuri de sărăcie sunt în curs de dezvoltare. După cei fără adăpost și refugiați, numărul de noi oameni aflați în pragul sărăciei este în creștere. Printre aceștia găsim tineri, oameni în vârstă, femei și lucrători imigranți, categorii care nu au suferit de sărăcie sau de problemele excluziunii sociale în anii precedenți. Multe asociații și reprezentanți ai școlilor spun că

problema este aplicarea efectivă a legii: o lege bună are nevoie de o aplicare corectă și sistemul instituțional italian lipsește în acest domeniu. Mai mult decât atât, ONG-urile trebuie să facă față problemei de dezamăgire a cetățenilor: mai multe asociații de lucru cu grupurile excluse social, cum ar fi persoane de etnie romă. Cetățenii care trebuie să se confrunte cu o criză economică importantă nu vor ca resursele publice să fie investite și "pierdute" pentru a veni în sprijinul acestor grupuri de oameni care sunt percepute ca diferite și departe de o viață "normală" de cetățean. Această idee ne demonstrează cât de departe de o viziune completă a societății noastre, o problemă care ne afectează indirect pe noi toți. Mai puțin sigur înseamnă mai multă bogăție și securitate socială pentru toată lumea: ONG-urile trebuie să sublinieze acest aspect. În cele din urmă, acest "dezinteres" pentru temele Anului European ar putea fi interpretat ca un fel de sfidare. Este greu de crezut că unui ONG nu-i pas de existența acestor inițiative și importanța lor. Această declarație subliniază că, împreună cu inițiative bune, create pentru a evidenția o temă specială, avem nevoie de finanțare pentru implementarea proiectelor care ar putea ajuta efectiv persoanele aflate în situație de sărăcie și excluziune socială. În timpul celui de-al doilea focus grup s-a discutat despre relația dintre ONG-uri și Uniunea Europeană. Ceea ce a apărut este clar existența unei legături între ONG-uri și Uniunea Europeană, care are în principal un caracter economic.

ONG-urile vorbesc despre experiențele lor și relațiile cu Uniunea Europeană: dintr-un anumit punct de vedere, legătura lor cu UE este mai puternică decât cea cu administrațiile naționale și locale, datorită alocării mai fiabile a fondurilor pentru proiecte. Dar această legătură este percepută ca fiind temporară. Fondurile alocate îi ajută pe oameni în timpul proiectului, dar la sfârșitul anului, fără politici pe termen lung, organizațiile non-guvernamentale și instituțiile locale nu sunt capabile să ajute în continuare oamenii, ajungând la riscul de a pierde beneficiul proiectului. Problemele sociale, în special cele cronice, cum ar fi sărăcia și excluziunea socială, nu au nevoie de soluții temporare, cum ar fi ajutorul financiar pe termen scurt. De cele mai multe ori, acesta nu este o soluție, din contră îngreunează situația, prin crearea unui fel de dependență de ajutor economic. ONG-urile nu concep Uniunea Europeană ca pe un jucător cu care să interacționeze, chiar dacă organizează proiecte împreună. Ele consideră UE o sursă financiară, dar nu sunt capabile, în special în cazul asociațiilor de voluntari, să schimbe cu instituțiile europene un flux de informații regulat. Aceasta este o lacună gravă în sistemul italian și european. ONG-urile sunt, într-adevăr, primele organizații care înregistrează fenomenele noi în domeniul sărăciei și excluziunii sociale și ar trebui să fie în măsură să transforme aceste date în informații utile. Dificultatea lor, cu toate acestea, pare a fi dublă. Pe de o parte, așa cum am spus, ei nu știu cum să transmită informații instituțiilor europene (și naționale). Pe de altă parte, ONG-urile italiene au declarat că este dificil pentru ei să comunice cu societatea italiană. Problemele lor nu sunt atractive pentru majoritatea cetățenilor și sunt percepute chiar cu ostilitate. Riscul ONG-urilor, prin urmare, este de a rămâne la nivelul strategiilor de comunicare cu clienții, fără a învăța cum să ajungă la audiențe noi și mai mari. Combaterea riscurilor sărăciei și excluziunii sociale trebuie să fie mai mult o ocupație pentru anumite grupuri decât o abordare împărțită a unor segmente largi ale societății italiene. E.M.E.R.G.E. a fost vizitat de mai multe ONG-uri ca o ocazie de a elabora o strategie mai avansată care să le permită să umple un astfel de gol.

LISTA ONG-URILOR ȘI ȘCOLILOR IMPLICATE:

- Avvocato di strada Onlus - <http://www.avvocatodistrada.it/>
- CDP, Centro Documentazione Polesano - <http://www.cdponlus.it>
- Centro Astalli, <http://www.centroastalli.it/>
- CILAP, Collegamento Italiano di Lotta alla Povertà - <http://www.cilap.eu/>
- CNCA, Coordinamento Nazionale Comunità di Accoglienza - <http://www.cnca.it/>
- Comunità di Sant'Egidio - <http://www.santegidio.org/>

- Consorzio ASIS - <http://www.conorzioasis.it/>
- ERMES Cooperativa Sociale
- INMP, Istituto Nazionale per la promozione della salute delle popolazioni Migranti ed il contrasto delle malattie della Povertà - <http://www.inmp.it/>
- On the road Associazione Onlus - <http://www.ontheroadonlus.it>
- Osservatorio nazionale sul disagio e la solidarietà nelle stazioni italiane - <http://www.onds.it/>
- Scuola Secondaria di 1° grado statale "Via Tedeschi"
- Telefono Rosa - <http://www.telefonorosa.it/>

FEEDBACK-UL ONG-URILOR ȘI ȘCOLILOR DIN BULGARIA DE-A LUNGUL ANULUI 2010, ANUL EUROPEAN DE LUPȚĂ ÎMPOTRIVA SĂRĂCIEI ȘI EXCLUZIUNII SOCIALE
DE ZLATINA PLATCHKOVA ȘI STEFAN GRIGOROV

Există două puncte cheie în procesul de atragere a mai multor "alegători europeni", și acestea sunt votul oamenilor pentru deputații europeni și conștientizarea importanței voturilor acestora. Primul este aducerea PE mai aproape de oameni prin sensibilizare și prin evidențierea faptului că acesta este cel mai democratic și singura instituție care reprezintă într-adevăr cetățenii europeni (nu și națiunile!). În al doilea rând, este important să ajutăm oamenii să înțeleagă rolul "individual" al deputaților europeni, în ceea ce privește apartenența lor la partidele "europene", mai degrabă decât la partidele naționale și în ceea ce privește contribuția lor individuală la probleme cu o importanță "europeană". Pentru a aborda aceste două puncte principale, este vital să fie furnizate mai multe informații. În plus, acestea trebuie să fie corespunzător adaptate în funcție de grupurile luate în vizor. Deoarece soluția pentru a inversa tendința de scădere a ratei de participare la alegerile pentru PE va fi furnizarea de informații mai relevante, care să ia în considerare solicitările diferitelor părți interesate.

Bulgaria, de exemplu, este unul dintre cele două state membre tinere ale UE. După cum s-a menționat mai sus, în secțiunea despre alegerile pentru PE din 2009, prezența la vot în afară a fost relativ ridicată (aproximativ 40%) și aproape de media UE. Din păcate, majoritatea cetățenilor nu au fost destul de conștienți de natura votului și funcțiile PE, sau, în general, au mers la punctele de alegeri pentru a veni în sprijinul partidelor naționale și programelor lor, mai degrabă decât pentru a sprijini o anumită viziune pentru dezvoltarea UE. De aceea, este necesar să se organizeze și să se implementeze o campanie de informare pe scară largă, deoarece, ca membru nou al UE, Bulgaria nu are tradiția de vot pentru Parlamentul European și funcțiile sale nu pot fi realizate și respectate atât de repede după aderarea sa.

În timp ce o astfel de campanie de informare care oferă (și repetă) informații despre structura UE și rolul instituțiilor, în special despre Parlamentul European, este necesară pentru a considera publicul ca un întreg, există un anumit segment al societății care are nevoie de mult mai multe informații specifice și care are o capacitate de mobilizare semnificativă. Acest segment este format din organizațiile non-guvernamentale, în special organizațiile ale celor mai importante domenii de activitate cuprind subiecte importante și probleme la nivelul UE. Acestea cunosc foarte bine mecanismele de funcționare ale UE și rolul Parlamentului European, dar au nevoie de mai multă vizibilitate pentru ca PE să acționeze.

Un exemplu pentru susținerea argumentului prezentat mai sus ar putea fi dat de două focus-grupuri cu reprezentanți ai școlilor bulgare, universităților și ONG-urilor pentru punerea în aplicare a proiectului E.M.E.R.G.E. Grupurile de dezbatere au inclus întâlniri personale, interviuri ale participanților și chestionare online, efectuate în trei orașe din Bulgaria - în capitala Sofia, în Varna și în Burgas.

Marea majoritate a ONG-urilor care au participat la grupurile de dezbatere a organizat și efec-

tuat cel pu în dou evenimente dedicate și / sau legate de Anul European de Lupt împotriva S r ciei și Excluziunii Sociale. Toate ONG-urile au declarat c lupta împotriva s r ciei și excluziunii sociale și efortul pentru o mai bun integrare social a minorit ilor etnice și a altor grupuri sociale la risc este n topul priorit ilor lor. Acestea reprezint priorit i n mod constant în domeniul lor de activitate și, în principal din cauza lipsei de resurse de finan are corespunz toare, majoritatea reprezentan ilor sus in c tema acestui an nu a adus nicio schimbare semnificativ , fie în activit ile lor sau percep iile lor sociale. De asemenea, at t colile, c t i universit ile au participat la diverse evenimente și proiecte legate de incluziunea social (proiecte finan ate de UE, campanii de sensibilizare, dezvoltarea de programe de burse pentru copiii talenta i / elevi apar înând minorit ilor etnice și / sau familii s race, acte de caritate, etc.). Cu toate acestea, majoritatea reprezentan ilor din școli / universit i recunosc faptul c Anul European de Lupt împotriva S r ciei și Excluziunii Sociale nu a fost popularizat în cadrul institu iilor lor. Conștientizarea tematicii acestui an a fost datorat fie includerii școlilor într-un anumit proiect sau participarea școlilor / universit ilor într-un anumit eveniment care-i era dedicat. Este demn de remarcat faptul c mul i reprezentan i ai ONG-urilor au admis c au c utat pe site-ul PE și / sau au urmat activit ile Parlamentului European, în special pe cele cu privire la aspecte specifice de protec ie a drepturilor omului, protec ia minorit i-lor și reducerea s r ciei. Cu toate acestea, au fost de acord în unanimitate c informa iile nu sunt ușor accesibile sau vizibile non-exper ilor. De exemplu, ei au afirmat c majoritatea sus in torilor lor nu erau la curent cu activit ile specifice ale PE în aceste domenii, în special cu activit ile deputa ilor europeni din Bulgaria.

În continuare pute i urm i opiniile a doi reprezentan i ai ONG-urilor, Asocia ia Tinerilor pentru Cooperare Democratic (Youth Association for Democratic Cooperation - YADC) și Rotaract (o parte din Funda ia Rotary) din Burgas, Bulgaria, cu privire la gradul de conștientizare a Anului European de Lupt împotriva S r ciei și Excluziunii Sociale, precum și pozi ia membrilor lor (sau organiza iei, ca un întreg), fa de ini iativa cet enilor UE:

YADC, *“Organiza ia noastr a participat la mai multe activit i și ini iative care au vizat grupuri sociale defavorizate, în special, copiii lipsi i de îngrijire p rinteasc și persoanele în vârst . Finan area r mâne limitat - organiza ia noastr se bazeaz în principal pe fonduri UE (de exemplu, activit ile tineretului (Youth Activities) 2008-2010, Tinerii în Ac iune (Youth in Action), etc.). Anul European de Lupt împotriva S r ciei și Excluziunii Sociale a r mas relativ necunoscut în cadrul societ ii, în special la nivel local. Majoritatea oamenilor înc nu percep problemele europene sociale ca probleme comune care trebuiesc comb tute; ei cred c problemele “na ionale” ar trebui s fie prioritare, f r a ine cont de interconexiunea și dependen a dintre problemele na ionale și politicile UE. Ini tiativa cet enilor UE este fundamental pentru a crește ncrederea cet enilor în institu iile UE, pentru a elabora politicile și pentru a le aduce mai aproape de oameni. Din p cate, exist i unele aspecte problematice. De exemplu, riscul de manipulare și utilizarea eronat a informa iilor cu caracter personal. ”*

Rotaract, *“Nu credem c Anul European de Lupt împotriva S r ciei și Excluziunii Sociale a fost destul de popular în cadrul societ ii, mai ales aici, la nivel local (n regiunea Burgas). Excluderea social a devenit un termen popular, mai ales n ceea ce prive te minoritatea rrom - i problemele legate de această comunitate (atât la nivel na ional c t și în Fran a); dar, în general, conceptul și nevoia de ac iune nu au fost realizate de oameni. De fapt, organiza ia noastr nu a discutat ini iativa cet enilor UE în detaliu, cu scopul de a forma o declara ie oficial . Membrii noștri, cu toate acestea, cred c aceasta este o idee bun , nu numai pentru creșterea proceselor democratice în UE, ci și ca mijloc de îmbun t ire a comunic rii între cet enii UE din diferite state membre. ”*

O observa ie interesant , dar, de asemenea, alarmant a fost f cut în timpul celui de-al doilea focus grup despre neconcordan a între pozi ia oficial a organiza iei (ONG sau coal), precum și declara ia neoficial f cut de participan i ca indivizi pe tema expulz rii rromilor din Fran a. În timp ce toate “organiza iile” au dezaprobat cu fermitate r spunsul francez și sunt surprinse de r spun

sul relativ lejer și ineficient al UE, persoanele tind să acorde în alegere și să recunoască faptul că principalul motiv din spatele acestei probleme a fost refuzul romilor de a se integra social. Prin urmare, concluzia ce urmează să fie stabilită este dacă manipularea politicilor de finanțare ale statului și efectul programelor naționale au condus la o "ipocrizie socială", sub forma recunoașterii aparente a acestei probleme, fără a o conștientiza și a o aborda în mod corect.

Principalul obstacol spre o mai bună alegere a rolului pozitiv al UE, de interconectare între statele membre și rolul individului ca cetățean european continuă să fie lipsa de informații suficiente despre instituțiile europene, politicile, instrumentele politice și canalele de comunicare / influență. La nivel național, sectorul non-guvernamental consideră ineficiența și incompetența (destul de alarmante!) autorităților locale un obstacol-cheie în implementarea de proiecte de succes, inclusiv în domeniul incluziunii sociale. Școlile și universitățile sunt în prezent extrem de presate de reducerile de buget și le consideră paradoxale să depună eforturilor și / sau resurselor pentru a lupta împotriva sărăciei. Cu toate acestea, ei cred că în cazul în care programele de finanțare ar fi mai accesibile (în ceea ce privește disponibilitatea de informații, procedurile de aplicare, etc), acestea ar putea fi un participant valoros în procesul de integrare socială.

LISTA ONG-URILOR ȘI ȘCOLILOR IMPLICATE:

- Liceul Thomas Jefferson pentru bilingvi engleză, Sofia <http://2els.com/>
- Fundația Alternative 55, Stara Zagora, Sofia www.alternative55.hit.bg
- Asociația pentru Creativitate și Inovații, Sofia www.aciglobe.com
- Fundația ECIP, Sofia <http://www.ecip-bg.org/>
- Agenția de Dezvoltare Economică, Varna <http://www.veda-bg.eu/>
- Fundația "Pentru Copiii Noștri", Sofia
- Fundația pentru Dezvoltarea Sănătății și Protecției Sociale, Sofia <http://www.hesed.bg/>
- Incubatorul de Afaceri High Tech, Burgas, <http://www.htbi.org/>
- Alianța Națională pentru Responsabilitate Socială, Sofia, Varna www.naso.bg/
- Rotaract, Burgas, rotaract-club.org
- Institutul pentru activități și Practici sociale, Sofia www.sapibg.org
- Universitatea Tehnică din Sofia, Sofia www.tu-sofia.bg
- Biroul de transfer de tehnologie, Burgas
- Universitatea "Prof. Dr. Assen Zlatarov", Burgas, <http://www.btu.bg/>
- Asociația tinerilor pentru Cooperare Democratice, Burgas <http://www.ngobg.info/bg/organizations/2153>
- Mișcarea politică socială de tineret, Burgas
- Fundația Zdravko Batzarov, Sofia

FEEDBACK-UL ONG-URILOR ȘI ȘCOLILOR ROMÂNE ÎN CURSUL ANULUI 2010, ANUL EUROPEAN DE LUPȚĂ ÎMPOTRIVA SĂRĂCIEI ȘI EXCLUZIUNII SOCIALE DE CĂTĂLIN SOARE

Focus grupurile din România au stabilit o rețea locală formată din 15 ONG-uri și 5 școli (a se vedea lista de mai jos) în domeniul combaterii sărăciei și excluziunii sociale. În timpul acestor două ședințe, a fost prezentat proiectul E.M.E.R.G.E. Proiectul și activitățile sale au fost demarate și rezultatele așteptate au fost explicate participanților. În cadrul grupurilor, tema principală a fost împărțirea și definirea unei definiții comune a conceptului de excluziune socială: ce reprezintă excluziunea socială la nivel local, regional și național și care aspecte sunt relevante pentru fiecare partener ce aparține rețelei în domeniul combaterii sărăciei și excluziunii sociale. Fiecare participant a prezentat propria sa experiență și următoarele aspecte principale au fost discutate:

- grupurile sociale cu risc ridicat de sărăcie și excludere socială: șomeri, bătrâni fără surse financiare, imigranți, minorități etnice (în special minoritatea rromilor), tineri cu risc de abandon școlar, tineri fără educație;
- Anul European 2010 și impactul acestuia asupra școlilor și ONG-urilor locale;
- așteptările partenerilor implicați în politicile UE în domeniul combaterii sărăciei;
- inițierea unui memorandum asupra unor noi politici europene privind combaterea sărăciei și excluderii sociale.

Amlansatunelestimulentepentru reprezentanții ONG-urilor și școlilor, adresându-le o serie de întrebări: *În ce măsură organizația dumneavoastră este implicată în activități dedicate Anului European de Luptă împotriva Sărăciei și Excluderii Sociale?*

Opt dintre organizațiile participante sunt implicate la nivel local în activități legate de teme cu privire la Anul European. Ele realizează în principal proiecte care vizează îmbunătățirea condițiilor de viață a rromilor, fiind sprijinite și de municipalitățile locale.

Toate aceste organizații au fost implicate în activități de informare a comunității locale cu privire la punerea în aplicare a activităților dedicate sărăciei și excluderii sociale. Ei au organizat întâlniri cu reprezentanți locali și experți.

Credeți că Anul European de Luptă împotriva Sărăciei și Excluderii Sociale a fost suficient de "vizibil" pentru societate și că acesta a atras suficient atenția publicului?

La nivelul Rm. Vâlcea și orașelor Craiova, care sunt capitale de județ, Anul European a primit vizibilitate prin acțiunile organizate de autoritățile locale și ONG-uri. La nivelul comunităților rurale din județul Vâlcea nu a existat nicio vizibilitate întrucât această inițiativă nu pare să fi părut în contextul rural.

Cum evaluează organizația dumneavoastră întâmplările din UE (rile occidentale) cu privire la situația rromilor și reacția din partea UE?

Deoarece în primul focus grup 5 din ONG-urile implicate sunt organizații care se ocupă de comunitățile de rromi și școlile din această regiune ea sunt frecventate de copiii rromi, fiind situate în zone cu un nivel înalt de sărăcie, acestea s-au ocupat de criticarea celor întâmplate în Franța și Italia referitor la expulzarea rromilor¹. A existat un grup de discuții cu privire la condițiile rromilor și lupta ONG-urilor împotriva sărăciei și excluderii lor pe yahogroups.com prin care a fost evaluat impactul acestor evenimente. Concluzia generală cu privire la expulzare a fost că pe termen lung această măsură nu va avea niciun efect, pentru că există o mare probabilitate ca aceste persoane să revină în țările de unde au fost expulzate.

Cum a fost implicată organizația dvs. în activități care promovează cetătenia europeană?

Două dintre ONG-uri (ATFPDR și ATRV) au organizat proiecte implementate pe tema cetăteniei europene și a cetăteniei active, proiecte cu o mulțime de succese în rândul tinerilor participanți și care s-au bucurat de sprijinul comunităților locale. Celelalte ONG-uri nu sunt implicate în activități concrete de promovare a cetăteniei europene, deoarece nu sunt suficient de competente în acest domeniu. Unul dintre rezultatele obținute prin intermediul focus-grupurilor a fost conturarea și partajarea unei strategii concepute pentru a executa acțiuni împotriva sărăciei și excluderii sociale la nivel local, cu atenție specială persoanelor de etnie rromă. Regeaua a declarat-o ca fiind una dintre cele mai eficiente metode pentru ONG-uri și școli active în acest domeniu. Acest metodă, bazată pe o serie de "principii de planificare a acțiunilor participative", este descrisă în "Manualul pentru planificarea acțiunilor participative locale de combatere a sărăciei și excluderii rromilor", pregătit de Jennifer Tanaka, realizat în cadrul programului: "Studiul Transnațional al Parteneriatelor Locale și al Planurilor de acțiune pentru combaterea sărăciei și excluderii rromilor" și a primit finanțare din partea Comunității. Principiile-cheie ale acestei abordări sunt:

1. *Progresul ar trebui să fie privit mai mult ca o schimbare pozitivă decât ca o schimbare contrară.*

2. *Procesul de dezvoltare ar trebui să fie considerat un proces natural organic și ar trebui să fie legat de planuri, scopuri, obiective și scheme. Obiectivele și scopurile pot fi modificate și de*

aceea planificarea lor trebuie să fie ipotetic și foarte flexibil pentru a face loc adaptării la condițiile locale.

3. Programele de dezvoltare ar trebui să încerce să îndrepte organizațiile locale. Aceste programe în curs de dezvoltare ar trebui să pună în ordine organizațiile guvernamentale și nu statul sau birourile centrale guvernamentale; aceste organizații ar trebui să fie alese în funcție de capacitatea lor de creștere a capacității de gestionare a dezvoltării locale. Ei ar trebui să înceapă, de asemenea, cu unele acțiuni care ar putea rezolva anumite probleme locale imediate pentru a câștiga experiență și încrederea locală.

4. Procesul de dezvoltare este susținut de către instituțiile locale prin religie, tineri, bazele comunității și a grupurilor active ale căror rol este de a conduce pe alții. Este mai important să se asigure dezvoltarea procesului și să se realizeze schimbările într-o instituție locală puternică decât să se asigure etanșeitatea tuturor punctelor tehnice ale instituțiilor locale. Este relativ ușor să aranjezi servicii tehnice din exterior decât să prezinți implicațiile sociale și dorința populației de a participa în procesul de dezvoltare. Instituțiile locale puternice sunt puncte de sprijin necesare, indiferent de abilitățile tehnice sau de orice altă experiență.

5. Rezultă deci că procesul de dezvoltare trebuie să se bazeze în primul rând pe încredere și studiu și să se bazeze mai puțin pe experiență și cursuri. Este mult mai important pentru oameni, care vor lua decizii la nivel local, astfel încât aceste persoane să câștige încrederea completă a celor pe care îi reprezintă și să nu fie neapărat stagiați experți. Acest lucru implică, de asemenea, departamentul personalului tehnic care ar trebui să lucreze succesiv instituțiilor locale în loc să critice planificarea acestor instituții.

6. Planificarea participativă este un proces care se bazează pe un dialog deschis în cazul în care toți partenerii recunosc diversitatea, respectă diferențele și actorii sociali sunt priviți ca subiecți activi ai dezvoltării lor personale.

LISTA ONG-URILOR ȘI ȘCOLILOR IMPLICATE:

- Fundația Judeeană pentru Tineret Vâlcea, România www.fjtvalcea.net
- Asociația Victoria, Bile Olancești
- Asociația Tinerilor Romi Vâlcea, Vâlcea www.atrv.eu
- Asociația Tinerilor Formatori pentru Dezvoltarea Rurală, Bile Olancești www.atfpdr.eu
- Centrul Judeean de Resurse Educaționale Dolj, Craiova www.cert-dolj.eu
- Asociația Studenților Ortodoxi Craiova, Craiova
- Asociația Tinerilor Vâlceni, Drăgășani
- Asociația Rudarilor Valea lui Stan, Valea lui Stan
- Asociația Proexpert, Rm. Vâlcea www.proexpert.ro
- Ecomond, Horezu
- Școala cu clasele I-VIII Nr.8 Rm. Vâlcea
- Școala Nr.2 Rm. Vâlcea, Rm. Vâlcea
- Școala Take Ionescu Rm. Vâlcea, Rm. Vâlcea
- Colegiul Economic, Rm. Vâlcea
- Școala cu clasele I-VIII Nr.5 Rm. Vâlcea

¹ Mai multe informații și cercetările E.M.E.R.G.E. figurează în revista <http://emerge.sturzo.it/>, în articolele: "Este anul 2010 Anul European de Luptă împotriva Sărăciei și Excluziunii Sociale?" de Adriana Dimova, 09/13/2010; "Discriminarea pe bază de origine etnică sau rasă nu are loc în Europa" de Pietro Celotti, 09/17/2010; "Repatrierile populațiilor de romi vândute de la București" de Cristinel Soare, 10/17/2010; "Consiliul European critică Italia pentru tratamentul romilor" de Pietro Celotti și Soare Cristinel, 12/02/2010.

ALEGERILE DIN 2009 PENTRU PARLAMENTUL EUROPEAN ÎN ITALIA DE FEDERICA CHIEZZI

Italia este unul dintre membrii fondatori a ceea ce reprezintă astăzi Uniunea Europeană. În consecință, ca țară "Europeană", Italia a luat parte la toate alegerile pentru Parlamentul European din 1979 până în 2009.

Parlamentul European este locul unde cetățenii UE pot decide cine îi va reprezenta la nivel european. Partidele politice cu cea mai puternică reprezentare în Parlamentul European au o influență reală asupra activității parlamentului și ordinii de zi.

În prezent, Parlamentul European este mult mai important în viața europeană decât în 1979, când au avut loc primele alegeri europene, atât pentru puterile sale (buget, legislative, de rectificare, organe de supraveghere, etc.), precum și pentru noile sale domenii de intervenție.

Acesta este motivul pentru care partidele politice încearcă să capteze atenția electoratului construindu-și campaniile electorale pe probleme importante, cum ar fi imigrația, securitatea, drepturile omului și cooperare, însă foarte frecvent, fărâmi suri sau politici concrete.

În urma analizei materialelor promoționale (manifeste politice, site-uri și arhive, ziare și social networks) folosite în Italia în timpul campaniilor pentru alegerile europene din 2009, s-a demonstrat că partidele politice italiene nu au evidențiat o cantitate corespunzătoare de soluții europene autentice și, chiar mai rău, ei nu au elaborat nicio politică concretă împotriva segregării și excluziunii sociale. Problemele economice și politicile "naționale" au fost în schimb puternic susținute și dezbatute: după toate probabilitățile, acest lucru s-a datorat faptului că în alegerile administrative au avut loc în același an și că acestea au întotdeauna tendința de a prinde mult mai mult interesul în rândul alegătorilor.

Cunoscând această situație, Președintele Republicii Italiene, Giorgio Napolitano, a criticat partidele italiene "pentru că nu au vorbit destul despre Europa și problemele europene".

Sondajele europene care au dus la alegerea a 72 de deputați europeni italieni au avut loc sâmbătă 6 și duminică 7 iunie 2009.

Admițând că un prag electoral de 4% a fost introdus de către Parlamentul italian, alegerile au fost o victorie pentru premierul italian Silvio Berlusconi. Partizanii care au sprijinit guvernul au câștigat majoritatea mandatelor, 38, în timp ce opozițiile au avut 34 de candidați aleși.

În tabelul de mai jos puteți urmări o sinteză a rezultatelor obținute:

PARTIES	%	SEATS	EPP	S&D	ALDE	GREENS/ EFA	ECR	GUE/NGL	EFD	NA
PdL	35,26	29	29							
PD	26,13	21		21						
LN	10,2	9							9	
IdV-Lista Di Pietro	8	7			7					
UDC	6,51	5	5							
PRC-PdCI-S2-CU	3,38	0								
Sinistra e Libertà	3,12	0								
Bonino-Pannella	2,42	0								
L'Autonomia	2,22	0								
FT-DS	0,79	0								
SVP	0,46	1	1							
LD-MAIE	0,23	0								
Others	1,28	0								
Total	100	72	35	21	7	0	0	0	9	0

- Bonino-Pannella : Bonino-Pannella
- FT-DS : Fiamma Tricolore - Destra Sociale
- IdV-Lista Di Pietro : Italia dei Valori - Lista Di Pietro
- LN : Lega Nord
- LD-MAIE : Liberal Democratici - Movimento Associativo Italiani all'Estero
- L'Autonomia : Pensionati, La Destra-Alleanza Siciliana, Movimento per le Autonomie-Alleanza Siciliana, Alleanza di Centro
- PD : Partito Democratico
- PdL : Il Popolo della Libertà
- PRC-PdCI-S2-CU : Partito della Rifondazione Comunista, Partito dei Comunisti Italiani, Socialismo 2000, Consumatori Uniti
- Sinistra e Libertà : Sinistra Democratica, Federazione dei Verdi, Partito Socialista, Unire la Sinistra, Rifondazione per la Sinistra
- UDC : Unione dei Democratici Cristiani e Democratici di Centro
- SVP : Südtiroler Volkspartei

Prezența la vot în Italia: 65,05%

Media prezenței la vot pentru UE: 43%

Sursa: TNS Opinion în colaborare cu PE (<http://www.europarl.europa.eu>)

În timpul campaniei electorale, dezbaterile politice au produs o serie de subiecte diferite: de la imigrare, la promovarea drepturilor omului, de la șomaj la criza economică. Fiecare partid politic s-a bazat pe ceea ce a considerat a fi un "punct-cheie" de pe ordinea de zi, dar majoritatea acestora au acordat o atenție deosebită problemelor naționale mai mult decât problemelor internaționale. În aripa de centru-dreapta, partidul câștigător, Il Popolo della Libertà (PDL), nu a dezvoltat un program specific electoral pentru alegerile europene, dar s-au alăturat programului PPE, care se bazează pe conceptele de libertate, solidaritate, coeziune socială și au prezentat o serie de priorități politice (cea mai mare parte naționale). Lega Nord care a prezentat un singur program, atât pentru alegerile europene cât și pentru cele administrative, cea mai mare parte bazată pe politica națională, cum ar fi un sprijin puternic pentru companiile mici și mijlocii și garanții pentru o concurență loială, deschidere spre mai multe probleme internaționale, cum ar fi imigrația ilegală, dezacordul cu privire la aderarea Turciei la UE și lupta împotriva șomerilor. Programul politic european al UDC-ului a vizat 9 aspecte: familie, viață, educație, muncă, casă, sănătate, securitate, federalism și imigrație. A fost în principal un program național și pe piața internă în cadrul căruia imigrarea, văzută ca o problemă cu relevanță europeană, pare să fie luat în considerare, deoa rece acest partid a sprijinit cu fermitate imigrația legală împotriva oricărui fel de imigrație ilegală. În ceea ce privește extrema dreaptă, Forza Nuova (inclusiv în elementul "Altele" a tabelului rezumativ) a prezentat o listă de obiective centrate pe prevenirea dumpingului social: reducerea diferențelor dintre cei boghi și cei săraci și lupta împotriva șomerilor, promovarea unui sistem de ajutor social și garantarea drepturilor sociale cum ar fi dreptul la sănătate și educație pentru toți cetățenii europeni. Este, de asemenea, de acord cu aderarea Turciei la UE. În aripa de centru-stânga, majoritatea partidelor politice au menționat drepturile omului și democrația în campaniile electorale: Italia dei Valori (IdV) a vorbit despre un Pact Social European pentru a ajuta șomerii și instituția Curții Comune a Statelor Membre pentru a apăra libertatea civilă și socială. Cel mai mare partid, Partito Democratico, a fost singurul care a prezentat un program real european, propunând delegarea competențelor sale Uniunii Europene (politica socială și a doua și a treia putere în stat) și constituirea unei Curți europene a drepturilor femeilor cu angajamentul UE de a garanta cooperare și solidaritate la nivel regional, cu o scdere a șomerilor și a excluziunii sociale. Aceste puncte-cheie au fost susținute, de asemenea, și de alte partide de stânga, cum ar fi Sinistra e Libertà.

În concluzie, atât aripa de dreapta cât și cea de stânga au considerat criza economică și șo-

majul, cooperarea internă și relațiile externe, drept aspecte importante la nivel internațional și au dat răsunsuri diferite la aceste probleme: partidele de dreapta au văzut criza economică în mare parte ca pe o chestiune de „încredere”, în timp ce Lega Nord și Forza Nuova sunt singurele partide care nu sunt de acord cu aderarea Turciei la UE. Așa cum am menționat, problemele europene nu pot fi discutate doar cu ocazia votului european. În special, ceea ce este interesant este faptul că ele nu sunt cu adevărat dezbătute de către așa-numitele partide pro-Europa, în timp ce propaganda Legii Nord, un partid tradițional, cunoscut sub numele de eurosceptic, ne explică ceea ce Europa este pentru membrii săi și ce fel de Europa ar trebui să fie construită, „o Europă diferită, o Europă a regiunilor și populațiilor”, mai aproape de cetățenii săi.

O altă problemă cu care ne confruntăm se referă la prezența scăzută la urne la alegerile europene (65,05%) în comparație cu alegerile politice (80,4% în 2008). Acest lucru poate fi justificat prin lipsa substanțială, în timpul campaniilor politice, a unei demonstrații și a unei explicații a ceea ce înseamnă UE, puterile sale și a ceea ce se poate face într-adevăr pentru cetățenii UE. De asemenea, prezența scăzută la urne se datorează și lipsei generale de atenție acordate temelor principale europene.

Propaganda înainte de alegeri este realizată în principal prin intermediul partidelor care dețin propriile canale media, cum ar fi site-uri: <http://beta.youDEM.tv/> pentru Partito Democratico, <http://www.radio-padania.com/rpl/default.asp> pentru Lega Nord, <http://www.radioradicale.it> pentru Partito Radicale. Fiecare partid italian a făcut propagandă proprie prin intermediul propriului site sau folosind un social network, de exemplu, Facebook, Twitter sau Friendfeed.

Comunicarea politică pe internet a fost, de asemenea, realizată prin broadcast-uri online: YouTube și canalul de televiziune Euronews au lansat un nou serviciu de broadcasting pentru a „conecta alegătorii și candidații” cu o lună înainte de alegerile europene. Cetățenii puteau să prezinte întrebări deputaților Parlamentului European prin încărcarea unor clipuri video pe un canal dedicat pe YouTube.

ALEGERILE DIN 2009 PENTRU PARLAMENTUL EUROPEAN ÎN BULGARIA DE ADRIANA DIMOVA, ZLATINA PLATCHKOVA

Rata de participare scăzută, de aproximativ 28%, la primele alegeri pentru Parlamentul European ce au avut loc în Bulgaria la 20 mai 2007 nu a fost considerată un motiv de îngrijorare. Bulgaria aderase la Uniunea Europeană cu doar câteva luni mai devreme, pe 1 ianuarie 2007 împreună cu România, iar scopul acestor alegeri a fost de a desemna pentru prima dată reprezentanți bulgari în Parlamentul European. Fiind cele mai proaspete state membre, s-ar fi putut preconiza că instituțiile europene nu erau încă suficient de populare și că cetățenii din cele două țări ar fi avut nevoie de ceva mai mult timp pentru a percepe și dezvolta un sentiment de apartenență și motivația de a participa la alegerile pentru PE.

La data de 7 iunie 2009, au avut loc primele alegeri „reale” pentru Parlamentul European și al doilea „vot european”. Prezența la vot a fost de 38,9%, care era destul de aproape de rata de participare medie în UE, cea de 43%. În timp ce pentru restul Europei alegerile din 2009 au dovedit o tendință alarmantă de participare în scădere (de la mai mult de 60% în primele alegeri PE în 1979 la 43% în 2009), pentru Bulgaria pierduseră prezenta un rezultat pozitiv, cel puțin în valoare nominală. Cu toate acestea, o analiză amănunțită a campaniilor realizată de partidele participante la vot, precum și a rezultatelor și feedback-ului din partea ONG-urilor au dat naștere la preocupări serioase în ceea ce privește motivarea și așteptările alegătorilor.

Lipsa unor informații suficiente cu privire la instituțiile UE și mecanismele sale de funcționare se dovedește a fi un obstacol mai mare decât rata de participare mai ridicată și decât în alegerea mai exactă a votului PE în sine. Din păcate, majoritatea bulgarilor consideră UE mai degrabă o

structură distantă și „externă” decât o entitate care poate fi inclusă în procesul de luare a deciziilor pentru care ei au un cuvânt de spus prin votul pentru PE. Coordonatorul agenției de cercetare „Barometer.info”, Nikolai Nikolov, rezumă problema în două puncte, „Alegătorul bulgar de rând percepe Parlamentul European, membrii și instituțiile UE, per ansamblu, drept realități îndepărtate care nu au legătură cu realitatea bulgară. Bulgarii nu sunt motivați să voteze pentru Parlamentul European deoarece nu cred că acest lucru are cu adevărat importanță.”

Având în vedere concluzia prezentată mai sus, confirmată și de către diferite organizații non-guvernamentale, prezența la vot în alegerile pentru PE din 2009 în Bulgaria ar putea prezenta surprinzător de mare. Există o explicație rezonabilă pentru această particularitate și aceea că votul parlamentar în ar putea avea loc în mai puțin de o lună mai târziu, pe 05 iulie 2009. Acesta este motivul pentru care majoritatea partidelor politice „au folosit” campania pentru votul PE cu scopul de a promova pozițiile lor în alegerile naționale și această ingeniozitate s-a transformat într-un instrument pentru a obține mai mult sprijin pentru Parlamentul național.

Pozițiile prezentate de principalele partide politice vin în sprijinul acestui argument. Principalele aspecte prezentate în programele lor au fost cele identificate ca priorități naționale, cum ar fi combaterea corupției și a crimei organizate, deblocarea fondurilor UE pentru Bulgaria, îmbunătățirea mediului de afaceri și reforma sistemului de sănătate. În ciuda relevanței incontestabile și a importanței acestor priorități, ele sunt, în principal probleme „interne” și reprezintă obiectivele politicilor și reformelor naționale. Ca urmare, concentrarea pe aspectul european și îndreptarea voturilor cetățenilor pentru o Uniune Europeană mai democratică și participativă au fost neglijate sau absente. Problemele sociale, deși nu au fost prioritatea numărul unu, au fost prezentate în campaniile tuturor partidelor. Din cele șase partide bulgare care au câștigat locuri în PE, patru au prezentat viziunea lor în detalii cu privire la probleme sociale precum șomajul, sărăcia, rata natalității, imigrare și asistența medicală. Rezultatele alegerilor din 2009 pentru Parlamentul European în Bulgaria sunt rezumate mai jos.

PARTIES	%	SEATS	EPP	S&D	ALDE	GREENS/ EFA	ECR	GUE/NGL	EFD	NA
GERB	24.36	5	5							
BSP	18.5	4		4						
DPS	14.14	3			3					
ATAKA	11.96	2								2
NDSV	7.96	2			2					
SDS-DSB	7.95	1	1							
LIDER	5.7	0								
RZS	4.67	0								
NAPRED	2.26	0								
Zelenite	0.72	0								
BND	0.46	0								
Others	1.32	0								
Total	100	17	6	4	5	0	0	0	0	2

- GERB/ : Citizens for European Development of Bulgaria /
- BSP/ : Coalition for Bulgaria /
- DPS/ : Movement for Rights and Freedoms /
- : National Union Attack /

- SDS-DSB/C : Blue Coalition /
- RZS/ : Order, Law and Justice Party /
- NDSV/ : National Movement for Stability and Progress /
- BND/ : Bulgarian New Democracy /
- NAPRED/ : FORWARD /
- LIDER : LIDER /
- Zelenite : Zelenite /

Rata de participare în Bulgaria: 38,9%

Rata de participare medie UE: 43%

Sursa: TNS Opinion în colaborare cu PE (<http://www.europarl.europa.eu>)

Astfel, principalii factori care duc la lipsa de popularitate a votului Parlamentului European au fost lipsa de conștientizare suficientă a instituțiilor UE, de luare a deciziilor, precum și rolul important al PE, precum și suprapunerea priorităților stabilite în programele partidelor cu cele din campaniile pentru alegerile parlamentare naționale. Au fost unele aspecte suplimentare care au adus nedumeriri cu privire la eficiența campaniilor de sensibilizare existente și necesitatea de a combate manipulările.

Cea mai frecventă concepție greșită în rândul oamenilor obișnuiți în Bulgaria este cea cu privire la influența UE asupra politicilor naționale. Deoarece, după cum s-a menționat mai sus, oamenii obișnuiți nu sunt conștienți de complexitatea structurilor europene și de procesul de luare a deciziilor, există o înțelegere greșită larg răspândită că aderarea la UE a afectat suveranitatea națională și că în prezent UE impune anumite legi și regulamente în Bulgaria, indiferent de contextul și realitățile bulgărești. În plus, această lipsă de cunoaștere a cetățenilor și, în anumite cazuri, de afaceri (de exemplu, întreprinderile mici și mijlocii locale) este adesea folosită de către partidele politice pentru a vinovății anumite politici nepopulare UE. Acest lucru înseamnă că de multe ori măsurile politice care nu sunt aprobate de către societate, în general, sunt privite ca o obligație provenind de la aderarea la UE, chiar și în zonele care sunt strict în cadrul politicii de stat. În acest fel, oamenilor li se creează o impresie greșită negativă despre UE și își pierd motivația lor de a participa la mecanismul cel mai democratic de alegerea directă a deputaților europeni.

Ultimul punct, dar nu cel mai puțin important, apropierea alegerilor parlamentare bulgare pentru PE a fost folosită într-un mod destul de controversat. De exemplu, propagandisti ai unor partide politice au dezvoltat rețele de informare și au mobilizat populația, mai ales în satele mai mici și în cadrul grupurilor sociale mai puțin culte, minimele alegeri torii că de fapt era vorba de un vot pentru parlamentul național și / sau local. Un alt rezultat alarmant și illogic a fost popularitatea și numărul de voturi primite de către partidul de extremă dreaptă Attack (Atac), care a câștigat mai mult de 20% din voturi în anumite regiuni din Bulgaria. Opoziția puternică a partidului împotriva aderării Turciei la UE, imigranții și minoritățile etnice au pus în pericol imaginea Bulgariei pe scena europeană și internațională. Cu toate acestea, prin faptul că afirmă că reprezentanții lor la PE vor apăra "interesul național" al Bulgariei, au atras mulți alegători, indiferent de cât de incorect a fost transmis semnificația alegerilor pentru PE și a obiectivelor instituțiilor europene.

¹ <http://www.econ.bg/>

² Feedback de la ONG-uri obținut în urma focus-grupurilor organizate în cadrul proiectului Emerge

³ Investigații jurnalistice, Covers în conducerea canalelor TV ca MTV bulgar și TV BVA

**ALEGERILE DIN 2009 PENTRU PARLAMENTUL EUROPEAN ÎN ROMÂNIA
DE IOANA REBENCIUC**

Alegerile din 2009 pentru Parlamentul European în România au consolidat noile tendințe în sistemul politic românesc de a se îndrepta spre o scenă cu două partide importante, PSD, Partidul Social Democrat și PDL, Partidul Democrat Liberal. Fără a ține cont de cazul Elena Băsescu, care a candidat ca independent la alegeri, dar a reintrat în PDL după ce a fost aleasă deputat, PDL a câștigat primul loc în 18 județe și PSD a făcut același lucru în 17 județe din totalul de 41, plus municipiul București.

O altă tendință confirmată în politica românească din ultimii doi ani este dispariția treptată a “partidelor mici” din peisajul parlamentar, datorită situațiilor lor constante sub pragul electoral de 5%.

Partidul anti-sistem PRM - Partidul România Mare și partidul carismaticului Gigi Becali au fost deja declarate irelevante și “îngropate”. Cu toate acestea, este interesant de remarcat faptul că scandalul arestării proprietarului echipei de fotbal Steaua a fost transformat de către televiziuni și mass-media într-o “poveste dominantă”, care a facilitat un scenariu improvizat și imprevizibil, conducându-l pe Becali la succesul electoral (“reconcilierea” PRM și liderului lor PNG-CD, includerea celui de-al doilea pe lista membrilor PRM ai Parlamentului European, apelurile repetate ale procesului și “eliberarea” finală de persecuție). Astfel, dincolo de tendința partidelor mici de a deveni actori mai slabi pe scena politică, se poate lua în considerare și un anumit grad de reversibilitate, precizând o imprevizibilitate substanțială a scenariului politicii românești.

Rezultatele alegerilor din 2009 pentru PE în România sunt rezumate mai jos.

PARTIES	%	SEATS	EPP	S&D	ALDE	GREENS/ EFA	ECR	GUE/NGL	EFD	NA
PSD-PC	31.07	11		11						
PD-L	29.71	10	10							
PNL	14.52	5			5					
UDMR	8.92	3	3							
PRM	8.65	3								3
Băsescu E.	4.22	1	1							
PNTCD	1.45	0								
Abraham P.	1.03	0								
FC	0.4	0								
Others	0.03	0								
Total	100	33	14	11	5	0	0	0	0	3

- PSD-PC : Alianța Electorală PSD+PC
- PD-L : Partidul Democrat Liberal
- PNL : Partidul Național Liberal
- PRM : Partidul România Mare
- UDMR : Uniunea Democrată Maghiară din România
- Băsescu E. : Băsescu Elena
- Abraham P. : Abraham Pavel
- FC : Forța Civică
- PNTCD : Partidul Național Românesc Creștin Democrat

Rata de participare în România: 27.67%

Prezența medie la urne pentru alegerile UE: 43%

Sursa: Opinia TNS în colaborare cu PE (<http://www.europarl.europa.eu>)

Pe baza acestor rapoarte oficiale, un element remarcabil este faptul că doar 27.67% din alegătorii români au fost prezenți la buletinele de vot. Dintre aceste voturi, 95.38% au fost considerate valide. 102 stații centrale și locale și 132 de televiziuni naționale și locale de radio au difuzat informații despre UE și spoturi despre Campania Electorală pentru Alegerile Române pentru Parlamentul European. Societatea Română de Radio (SRR) a difuzat știri electorale, spoturi cu privire la „tehnică” de vot, transmisii radio de promovare a candidaților, precum și dezbateri electorale. Pe parcursul unei perioade de o lună înainte de alegerile europene, în cinci zile naționale au fost monitorizate teme legate de campanii europene: *România Liberă*, *Evenimentul Zilei*, *Academia Ca Avençu* *Adevărul* *Gândul*.

Analiza a procedat prin identificarea unei serii de teme: organizarea alegerilor, suspiciunile de fraudă ale alegerilor, măsuri anti-fraudă electorală, activitatea deputaților europeni, mass-media în alegeri, interesele în joc în alegeri, boicotarea alegerilor, turismul electoral, comportamentul electoral. În aproape jumătate din aparițiile analizate, tema alegerilor europene a fost identificată în scurte declarații despre ziua alegerilor, un eveniment de referință, în contextul mai larg politic și social. Jurnaliștii le-au considerat în mare parte ca secundare sau au menționat pur și simplu tema alegerilor europene prin articole despre tensiunile dintre coaliția guvernamentală sau alegerile prezidențiale. De exemplu, în ultimele două săptămâni ale campaniei, discursul electoral raportat de cinci publicații monitorizate a avut ca temă principală problemele care decurg din tensiuni „în cadrul coaliției de guvernare” (14 apariții) și din declarațiile liderilor politici PSD, referitoare la o posibilă „remanieră guvernamentală”, care e probabil să apară pe baza rezultatelor alegerilor europene (9 apariții).

Au fost prezentate 27 de subiecte relevante pentru contextul european, dar cu recidive neglijabile. Temele care au fost raportate în timpul campaniilor electorale au cuprins: activitatea organizației și relevanța Parlamentului European pentru România, România și UE, drepturile minorităților, valorile europene, agricultura, doctrine politice la nivel european, drepturile consumatorilor, drepturile copilului, fonduri europene, imigrație, libera circulație a persoanelor, mediul înconjurător, modelele europene, tarifele de comunicații UE, regimul de transport aerian de servicii în UE, strategia de energie.

Candidatul cu cea mai mare vizibilitate în cele cinci publicații monitorizate a fost Elena Băsescu (50 de apariții, 30% din numărul total de recidive). Monica Macovei, candidat PDL, a înregistrat 21 de apariții. După ei, George Becali, candidat PRM și Adrian Severin, candidat PSD + PC, au înregistrat 15 apariții fiecare.

În concluzie, în timpul alegerilor europene din 2009 în România, campania electorală a fost extrem de monotonă în principal din cauză că nu a fost discutat nimic concret. Politicienii, de la ministru până la ultimul pe listă, au decis să continue să facă ceea ce știu cel mai bine, gândindu-se că ar fi suficient pentru a avea succes în rândul alegătorilor cu riscul de a cădea în populisme ieftine. Au continuat să vorbească despre pensii, salarii, ocuparea forței de muncă, drumuri, subiecte care în mod clar nu au nimic de-a face cu Parlamentul European.

Dacă politicienii ar avea proiecte majore la nivel local, atunci ele ar trebui să rămână la nivel național și ar trebui să se angajeze să le pună în practică. Dar dacă se prezintă în calitate de candidați pentru Parlamentul European, ar trebui să aibă un minim de cunoștințe despre problemele europene. În programele lor nu a fost acordată suficient atenție imigrației, politicilor comune de piață a forței de muncă, privind securitatea alimentară și problemele de energie, tema extinderii UE. De asemenea, în timpul campaniilor electorale, nimeni nu a vorbit despre politicile de incluziune socială sau despre măsurile ce trebuiesc luate pentru evitarea riscului social. Un alt element dramatic al alegerilor pentru Parlamentul European a fost lipsa consecințelor negative ale crizei financiare și crizei economice în urma rezultatelor obținute de principalele două partide din coaliția guvernamentală, PSD și PDL.

¹ <http://www.romanalibera.ro/>; <http://www.evz.ro/index.html>; <http://www.catavencu.ro/>; <http://www.adevarul.ro/>; <http://www.gandul.info/>.

